

АКАДЕМІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ
ПРЕСИ

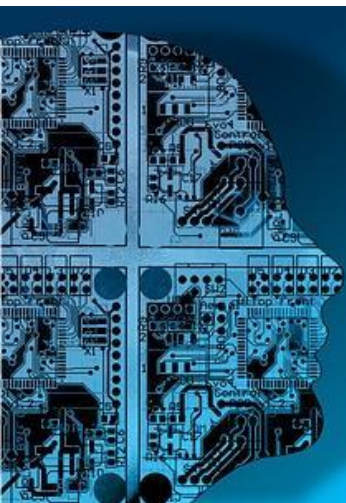
Дослідно-експериментальна робота регіонального рівня за темою
«Науково-методичні основи створення моделі наскрізної медіаосвіти
в закладах освіти Харківської області» на базі закладів дошкільної,
загальної середньої та позашкільної освіти на 2019-2024 роки»

«Калейдоскоп медіаосвітніх вправ»

Матеріали обласного фестивалю

20 квітня – 20 червня 2024

Харків

УДК 37.013.8:070

К 17

Калейдоскоп медіаосвітніх вправ : Матеріали обласного фестивалю. 20 квітня – 20 червня 2024 р., м. Харків / укладач Г.А. Дегтярєва. – Харківська академія неперервної освіти, 2024. – 176 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції

Рекомендовано до видання Вченою радою Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти»

(протокол №4 від 23.10.2024 р.)

Збірник містить найкращі роботи обласного фестивалю «Калейдоскоп медіаосвітніх вправ», що проводився Комунальним вищим навчальним закладом «Харківська академія неперервної освіти» та Міжнародним благодійним фондом «Академія української преси» в межах реалізації програми дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня за темою «Науково-методичні основи створення моделі наскрізної медіаосвіти в закладах освіти Харківської області» на базі закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти на 2019-2024 роки» з 20 квітня до 20 червня 2024 року.

Буде корисним для всіх, хто цікавиться питаннями формування медіаграмотності здобувачів освіти.

© Автори кейсів вправ, 2024

© Харківська академія неперервної освіти, 2024

© Академія української преси, 2024

Зміст

Зміст	3
Про обласний фестиваль «Калейдоскоп медіаосвітніх вправ»	5
<i>Напрямок: Дошкільна медіаосвіта</i>	
Кейси медіаосвітніх вправ, що інтегруються в навчальні заняття в дошкільному закладі освіти	8
Качура Олена Сергіївна Кейс медіаосвітніх вправ для дітей 5-6 років «Ознайомлення з соціумом»	8
Гардаш Лариса Анатоліївна Кейс медіаосвітніх вправ для дітей 5-6 років «Безпека життєдіяльності дитини»	20
Гайович Віра Анзорівна Кейс медіаосвітніх вправ для дітей 5-6 років «Дитина у природному довкіллі»	30
Палко Олена Олександрівна Кейс медіаосвітніх вправ для дітей 5-6 років «Особистість дитини. Спортивні ігри»	37
<i>Напрямок: Медіаосвіта в початковій школі</i>	
Кейси медіаосвітніх вправ, що інтегруються в навчання предметів початкової школи	42
Дмитренко Наталія Миколаївна Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 4 класу до розділу «Океани та материки»	42
Кузнецова Наталія Володимирівна Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 4 класу до розділу «Health and body care»	57
<i>Напрямок: Медіаосвіта в базовій і старшій школі</i>	
Кейси медіаосвітніх вправ, що інтегруються в навчання предметів у базовій і старшій школі	65
Семерик Олександра Сергіївна Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 8 класу до розділу «Будова атома. Періодичний закон і періодична система хімічних елементів»	65
Дудзенко Ольга Василівна Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 9 класу до розділу «Оксигеновмісні органічні речовини. Спирти»	76
Гобан Мар'яна Юріївна Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 9 класу до розділу «Світлові явища»	87
Маслій Аліна Олександрівна Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 5 класу до розділу «Комп'ютерні мережі. Інтернет»	93

Хомякова Юлія Сергіївна Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 8 класу до розділу «Тематика ситуативного спілкування «Засоби масової інформації. Стиль життя»»	101
Посохова Аліна Олегівна Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 10 класу до розділу «Образне слово поетичного модернізму»	115
Кукленко Олена Сергіївна Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 8 класу «Робота з медіатекстами»	140
Боклагова Лілія Леонідівна Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 6 класу до розділу «Морфологія. Орфографія. Прикметник як частина мови»	162
<i>Напрям: Медіаосвіта в базовій і старшій школі</i>	
Кейс медіаосвітніх вправ для окремого розділу авторських програм гуртків і факультативів медіаосвітньої спрямованості, кіноклубів	171
Немова Олена Павловна Кейс медіаосвітніх вправ для тренінгових занять з елементами бібліотерапії за авторською програмою для учнів старших класів»	171

Про обласний фестиваль «Калейдоскоп медіаосвітніх вправ»

Обласний фестиваль «Калейдоскоп медіаосвітніх вправ» проводився Комунальним вищим навчальним закладом «Харківська академія неперервної освіти» та Міжнародним благодійним фондом «Академія української преси» в межах реалізації програми дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня за темою «Науково-методичні основи створення моделі наскрізної медіаосвіти в закладах освіти Харківської області» на базі закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти на 2019-2024 роки» та відповідно до плану роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» на 2024 рік із 20 квітня до 20 червня 2024 року.

Головною метою Фестивалю було поширення та популяризація ідей медіаосвіти, обмін досвідом між медіапедагогами Харківської області, мотивація до подальшої роботи в галузі медіаосвіти для формування медіаграмотності всіх учасників освітнього процесу в дистанційному форматі в умовах військової агресії рф.

Основні завданнями Фестивалю:

- привернення уваги до необхідності формування медіаграмотності людини в сучасному інформаційному світі;
- ознайомлення педагогічного загалу з напрацюваннями освітян Харківщини у сфері розбудові ефективної системи медіаосвіти в умовах дистанційного навчання, що має стати фундаментом гуманітарної безпеки держави, розвитку і консолідації громадянського суспільства, протидії зовнішній інформаційній агресії;
- формування у всіх учасників освітнього процесу медіаінформаційної грамотності й медіакультури відповідно до їхніх вікових, індивідуальних та інших особливостей;
- підготовка дітей і молоді до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа;
- активізація діяльності медіапедагогів Харківської області та поширення педагогічного досвіду щодо інтеграції медіаосвіти в освітній процес закладів дошкільної, загальної та позашкільної освіти регіону;

➤ сприяння спілкуванню та налагодженню взаємозв'язків медіапедагогів Харківщини та залучення до впровадження наскрізної моделі медіаосвіти всіх зацікавлених осіб.

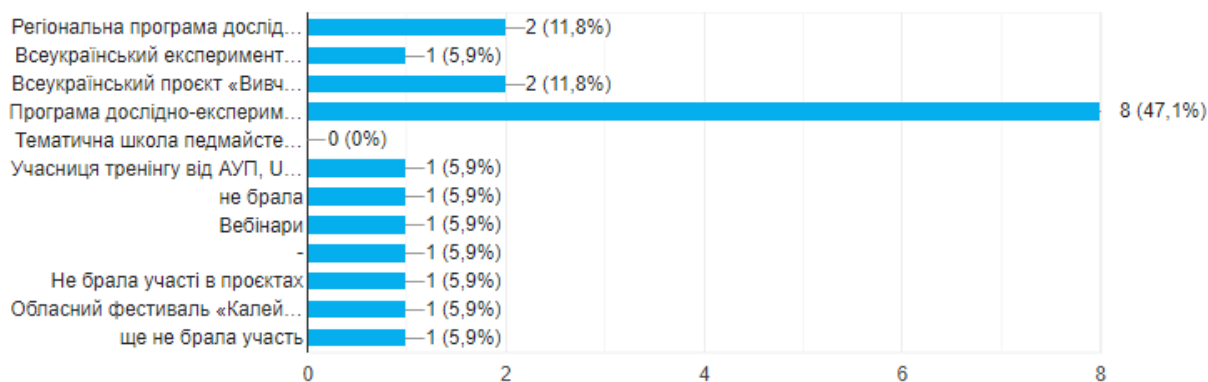
Учасниками Фестивалю стали педагогічні працівники закладів освіти Харківської області, які є учасниками дослідно-експериментальної роботи «Науково-методичні основи створення моделі наскрізної медіаосвіти в закладах освіти Харківської області» на базі закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти на 2019-2024 роки».

Серед учасників Фестивалю педагогічні працівники, які беруть участь у ДЕР «Науково-методичні основи створення моделі наскрізної медіаосвіти в закладах освіти Харківської області» на базі закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти на 2019-2024 роки», які долучалися до таких проєктів, як Регіональна програма дослідно-експериментальної роботи «Науково-методичні засади впровадження медіаосвіти в систему навчально-виховної роботи закладів освіти Харківської області» на 2013-2018 роки, Всеукраїнський експеримент «Стандартизація наскрізної соціально-психологічної моделі масового впровадження медіаосвіти у вітчизняну педагогічну практику» на базі навчальних закладів України (2017–2022), Всеукраїнський проєкт «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» для ЗЗСО (2018 – 2021), а також ті, хто просто виявив бажання долучитися до Фестивалю (7 осіб).

Оберіть проєкти з медіаграмотності, у яких Ви брали чи берете участь

овати

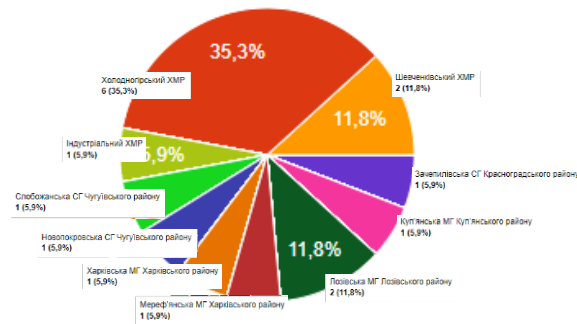
17 відповідей

Подано 17 конкурсних робіт з 9 районів області (з 4 районів області, 2 міст обласного підпорядкування та 3 районів м. Харкова).

Адміністративна одиниця

17 відповідей

На жаль, не всі експериментальні заклади освіти долучилися до участі у Фестивалі. Найбільше робіт було подано від Холодногірського району Харківської міської ради (7), по 2 роботи подано від м. Лозової (Лозівська міська громада Лозівського району) і Шевченківського району Харківської міської ради, по 1 роботі від м. Куп'янська (Куп'янська міська громада Куп'янського району), Зачепилівської селищної громади Красноградського району, Мереф'янської міської громади Харківського району, Слобожанської селищної громади Чугуївського району, Новопокровська селищної громади Чугуївського району, Індустріального району Харківської міської ради.

Кількість учасників Фестивалю розподілилися таким чином:

за напрямі:

- Дошкільна медіаосвіта (4 роботи).
- Медіаосвіта в початковій школі (2 роботи).
- Медіаосвіта в основній і старшій школі (11 робіт).

У номінаціях «Позашкільна медіаосвіта», «Батьківська медіаосвіта» і «Бібліотечна медіаосвіта» жодної роботи подано не було.

за номінаціями:

- Практична медіаосвіта: кейс медіаосвітніх вправ, що інтегруються в навчальні заняття в дошкільному закладі освіти.
- Практична медіаосвіта: кейс медіаосвітніх вправ, що інтегруються в навчання предметів початкової школи.
- Практична медіаосвіта: кейс медіаосвітніх вправ, що інтегруються в навчання предметів у базовій і старшій школі.
- Практична медіаосвіта: кейс медіаосвітніх вправ для окремого розділу авторських програм гуртків і факультативів медіаосвітньої спрямованості, кіноклубів.

Пропонуємо вашій увазі роботи переможців Фестивалю. Сподіваємось, що вони стануть у пригоді тим, хто цікавиться питаннями медіаосвіти.

Напрямок: Дошкільна медіаосвіта

Кейси медіаосвітніх вправ, що інтегруються в навчальні заняття в дошкільному закладі освіти

*Качура Олена Сергіївна, завідувачка
комунального закладу «Дошкільний
навчальний заклад (ясла-садок) № 280
Харківської міської ради»*

Кейс медіаосвітніх вправ для дітей 5-6 років «Ознайомлення з соціумом»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Кейс вправ доречно застосовувати:

на заняттях у ЗДО

Базовий компонент дошкільної освіти:

«Дитина в соціумі»

Освітній напрям Базового компонента дошкільної освіти:

Ознайомлення з соціумом

Цільова аудиторія

Діти 5 – 6 років

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

- 1. Тема заняття, до якого розроблено вправу:** «Традиції Різдва» із циклу занять «Народні звичаї. Свята».
- 2. Назва вправи:** «Що побачив Лісовик?»
- 3. Анотація:** вправа дозволяє формувати у дітей уміння «читати» різноманітні медіатексти.

4. Тривалість вправи: 10 – 15 хвилин

5. Мета вправи: закріплення знань дітей про Різдвяні традиції та обряди в Україні, розвиток уваги, критичного мислення, фантазії, креативності.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- соціально-громадянська компетентність;
- мовленнєва компетентність.

Медіаосвітні:

- вміння аналізувати та інтерпретувати медіатекст;
- вміння критично оцінювати інформацію;
- здатність розрізнати головну та другорядну інформацію в медіатексті.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- пошук та збір інформації.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- декодування та інтерпретація медіатекстів;
- ігрова діяльність.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- 2 набори картинок: картинки із зображенням різних традиційних Різдвяних обрядів й звичаїв, «перекриті» гіллям дерев, вікном, парканом, та такі ж картинки, але не перекриті;

- презентація (слайд-шоу, відеофільм) для дистанційної роботи.

10. Очікувані результати:

- у дітей сформується уявлення про звичаї та традиції українського народу, вміння відстоювати власну позицію;

- діти здобудуть досвід критично оцінювати інформацію, виокремлюючи головні й другорядні події, визначаючи маркери відповідно до завдання.

11. Детальний опис вправи

Діти сидять на килимку чи за столом. Перед ними розкладені картки зображенням вниз. Вихователь/ка сидить поруч з дітьми*.

Вихователь/ка розповідає дітям казку:

- У густому лісі жив собі Лісовик. Він був завжди похмурий, відлюдькуватий й дуже не любив галасу та сміху.

І от одного разу, почувши веселі голоси, шум і сміх, Лісовик вирушив до села, щоб налякати людей і припинити веселощі. Підійшовши ближче до людських осель, він став визирати з-за дерев, заглядати у вікна та через

паркани.

А вам цікаво дізнатись, що він побачив? Це зображено на картках. Виберіть собі одну з карток, роздивіться її уважно й розкажіть нам, що ж побачив Лісовик.

Діти роздивляються «перекриту» картинку, вгадують подію й розповідають про зображені обряди та звичаї**.

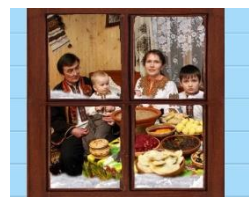
Вихователь/ка може використати допоміжні запитання:

- Що зображено на картинці?
- У яку пору року відбуваються події?
- У якій місцевості відбуваються події?
- Що роблять дорослі й діти? Як вони одягнені?
- Які ще предмети ви побачили на картинці?
- Які емоції викликає побачене?
- Чи можемо ми встановити повний хід подій, поглянувши на цю картинку?
- Яку ж подію побачив Лісовик?
- Придумайте, що може відбуватись далі, а що було до зображених подій.
- Розкажіть про свій досвід участі у Різдвяних святах.

Наприкінці вправи вихователь/ка разом із дітьми обмінюються враженнями та досвідом від власної участі в Різдвяних святах.

Зразки карток

Джерела зображень:

- 1) <http://new.makinfo.org.ua/index.php/novyny/1610-z-rizdvom-khristovim>
- 2) https://lviv.vgorode.ua/news/dosuh_y_eda/282889-kutia-do-steli-ta-sinopid-skatertynoui-zabuti-tradytsii-halytsko-ho-rizdva
- 3) https://galinfo.com.ua/articles/rizdvyani_tradytsii_holmshchyny_shcho_il_y_i_yak_kolyaduvaty_334478.html
- 4) <https://pustunchik.ua/ua/holidays/christmas/koliada>

Зображення сформовані на платформі графічного дизайну Canva <https://www.canva.com>.

«Перешкоди» відформатовані (видалений фон) за допомогою сервісу Depositphotos <https://depositphotos.com>.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

1) *При дистанційному проведенні вихователь/ка по черзі демонструє дітям «перекриті» картки.

У ході синхронного заняття, вихователь/ка показує картку, дає деякий час, щоб діти роздивились її та запрошує їх відповідати.

Під час асинхронного заняття доцільніше використати навчальну презентацію

(https://docs.google.com/presentation/d/1Gx_7w3WeHFZWV8c97dYhDxndDgB-HDm4/edit?usp=sharing&oid=102182133712801736866&rtfpof=true&sd=true).

2) **У разі проведення вправи *для ознайомлення* дітей із Різдвяними обрядами й звичаями, вихователь/ка, поки діти роздивляються картинку, викладає другий набір карток (не перекритих) зображенням вгору. Пропонує дітям знайти картинку-оригінал. Вихователь/ка запитує у дітей, чи знають вони, що зображено на картинках? Діти розповідають. Після чого вихователь/ка, підсумовуючи відповіді дітей, розповідає про Різдвяні традиції, демонструючи вже не перекриті картинку.

3) Для гри можна використовувати слайд-фільм Microsoft Power Point з анімаційними ефектами, виходячи із поставлених цілей.

4) Можна використати картинку-оригінали із зображенням обрядів й традицій, а «перешкоди» виготовити окремо. У такому випадку картинку-оригінал можна перекривати повністю або пересувати «перешкоди» в різні частини чи застосовувати різні «перешкоди» на одній і тій самій картинці.

13. Перелік використаних джерел:

1) Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу. – URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/book?bid=37982>

2) Дитячий портал «Пустунчик» – URL: <https://pustunchik.ua/ua/holidays/christmas/koliada>

3) Медіаграмотність і критичне мислення в закладі дошкільної освіти. Навчально-методичний посібник – Київ, АУП ЦВП, 2020. – URL: https://www.aup.com.ua/uploads/Mediahramotnist_V_Zakladi_Doshkilnoi_Osvity_AUP_2020.pdf

4) Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / за загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. – 100 с.

14. Додаткові матеріали:

Аркуші паперу, фломастери, кольорові олівці, добірка журналів, газет, слайд-фільм Microsoft Power Point, ноутбук, медіапроектор.

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема заняття, до якого розроблено вправу: «Масляну зустрічаємо» із циклу занять «Народні звичаї. Свята».

2. Назва вправи «Приготуємо смаколики на Масляну»

3. Анотація гра дозволить закріпити знання про традиції Масляної в Україні, формувати уміння створювати та «читати» комікси.

4. Тривалість вправи: 7 – 10 хвилин.

5. Мета вправи: формування уявлень про народні обряди та звичаї Масляної, розвиток уваги, пам'яті, мовлення, творчості.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- соціально-громадянська компетентність;
- мовленнєва компетентність.

Медіаосвітні:

- створення інформаційного продукту;
- аналіз медіатексту;
- критичне оцінювання інформації.

7. Теми медіаграмотності:

- комікси.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- ігрова діяльність;
- порівняльний аналіз;
- метод критичного мислення «Прогнозування за ілюстрацією».

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- серія картинок за темою для формування коміксу,
- декілька картинок-обманок,
- презентація (слайд-шоу, відеофільм) для дистанційної роботи.

10. Очікувані результати:

- у дітей сформуються уявлення про звичаї та традиції українського народу, уміння висловлювати думку та відстоювати власну позицію;
- діти здобудуть досвід критично оцінювати інформацію, засвоять особливості коміксу, оволодіють умінням самостійно створювати історії в картинках.

11. Детальний опис вправи

Діти сидять на килимку чи за столом. Перед ними розкладені картки зображенням вниз. Вихователь/ка сидить поруч з дітьми*.

Вправа проводиться після бесіди про те, що діти знають про Масляну, традиції її святкування в Україні, про найулюбленіші традиції для дітей.

Вихователь/ка розповідає дітям про ситуацію, що склалась:

- Друзі Софійка та Богдан вирішили приготувати традиційні страви на Масляну. Вони провели багато часу на кухні. Сіяли, ліпили, смажили, варили. Усе це ще й фотографували та коментували. І ось що у них вийшло.

Вихователь/ка демонструє дітям декілька картинок:

- Вони дуже хотіли поділитись своїми успіхами в соціальних мережах. Але так захопились, що перемішали усі фото. Давайте допоможемо друзям і доберемо відповідні й найвдаліші світлини.

Педагог розкладає перед дітьми картинки-ілюстрації, діти обирають за власним бажанням картинку-кадр, уважно розглядають її, описують, що зображено на ній, прогнозують, що могло бути до та після того, що зображено. Обравши усі доцільні картинки, викладають їх у правильній послідовності, пояснюючи свій вибір.

Вихователь/ка звертає увагу на послідовність кадрів – процес виготовлення смаколиків.

Зразки карток

Джерело зображення: платформа графічного дизайну Canva – URL: <https://www.canva.com>

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

1) При дистанційному проведенні найдоцільніше використати навчальну презентацію (<https://docs.google.com/presentation/d/1BntqjsIBwpgldK5pXZzawmRVs33OoRzV/edit?usp=sharing&ouid=102182133712801736866&rtpof=true&sd=true>) чи надати дітям можливість самостійно комікси намалювати, виготовити за

допомогою колажу, разом з батьками виготовити за допомогою сервісів графічного дизайну.

У ході *синхронного заняття*, вихователь/ка просить дітей уявити, що вони є співробітниками видавничої агенції. Повідомляє, що вже готується новий випуск книги про народні звичаї в Україні й саме сьогодні належить сформулювати главу про Масляну, але перед тим, як почати друкувати книгу, необхідно підібрати відповідні матеріали.

Вихователь/ка пропонує дітям подумати, як можна цікаво й зрозуміло розповісти будь-яку історію. Вислухавши пропозиції дітей, запитує, чи не видається їм цікавою ідея щодо створення коміксу про Масляну (якщо така пропозиція була у дітей; якщо, ні, – ненав'язливо підштовхує до цієї ідеї).

У такому випадку діти малюють комікс. Потім разом з батьками фотографують чи сканують і надсилають вихователю/льці. За погодження з батьками й дітьми отримані комікси педагог може розмістити у власному блозі, на Padlet-дошці тощо, влаштувавши своєрідну виставку.

Під час *асинхронного заняття* доцільніше використати навчальну презентацію.

2) Педагогу необхідно заохочувати дітей не тільки викладати картинки, домальовувати, але й обов'язково пояснювати, обґрунтовувати своє рішення.

3) У разі утруднення допомогу надавати дитині слід тільки на початковому етапі. В іншому випадку для цього можна заохочувати інших дітей, надати можливість дитині виявити свої знання, самостійно впоратись із завданням.

13. Перелік використаних джерел.

1) Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу. – URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/book?bid=37982>

2) Дитячий портал «Пустунчик» – URL: <https://pustunchik.ua/ua/holidays/oil/masliana-sviato-zustrichi-vesny>

3) Медіаграмотність і критичне мислення в закладі дошкільної освіти. Навчально-методичний посібник. – Київ, АУП ЦВП, 2020 рік – URL: https://www.aup.com.ua/uploads/Mediahramotnist_V_Zakladi_Doshkilnoi_Osvity_AUP_2020.pdf

4) Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / за загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. – 100 с.

14. Додаткові матеріали:

- ноутбук,

- фломастери,
- фарби,
- папір,
- клей.

Медіаосвітня вправа 3

1. Тема заняття, до якого розроблено вправу: «Великодня писанка» із серії занять «Народні звичаї. Свята».

2. Назва вправи «Писанка-повідомлення»

3. Анотація гра у цікавій формі навчить дошкільників інтерпретувати та кодувати зміст зображення.

4. Тривалість вправи: 5 – 10 хвилин

5. Мета вправи: закріплення знань дітей про орнаменти та візерунки української писанки, Великодні обряди та звичаї; формування уявлення про символізм інформації, розвиток уваги, уяви, логічного, абстрактного та критичного мислення.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- соціально-громадянська компетентність;
- мовленнєва компетентність.

Медіаосвітні:

- вміння аналізувати та інтерпретувати медіатекст;
- вміння критично оцінювати інформацію;
- здатність кодувати та декодувати інформацію.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- пошук та збір інформації.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- декодування та інтерпретація медіатекстів;
- ігрова діяльність;
- метод критичного мислення «Прогнозування за ілюстрацією».

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- картинки із зображенням традиційних писанок;
- картинки із зображенням символів, що зображуються на писанках, різних природних явищ, подій, станів та ситуацій.

10. Очікувані результати:

- у дітей сформуються уявлення про звичаї та традиції українського народу, уміння відстоювати власну позицію;
- діти здобудуть досвід критично оцінювати інформацію, набудуть уміння визначати символізм, кодувати та декодувати інформацію.

11. Детальний опис вправи

Діти сидять на килимку чи за столом. Перед ними розкладені картки із зображенням писанок. Вихователь/ка сидить поруч з дітьми*.

Вихователь/ка:

- Усі ви знаєте, що на Великдень на писанках малювали орнаменти, спеціальні візерунки, які символізували якесь явище, емоцію чи стан людини, природи.

На Великдень друзі Оксанка та Остапик вирішили привітати один одного і розписали писанки, «зашифрувавши» свої побажання так, щоб ніхто не зміг догадатись про що йде мова.

«Прочитавши» усі побажання, вони вирішили і з вами поділитись та дізнатись, чи зможете ви дізнатись, що зашифровано на писанках. Ось вони. Оберіть собі ту, яка сподобалась найбільше, роздивіться її та розкажіть, що ж побажали друзі один одному.

Діти обирають картку з писанкою, роздивляючись символи, описують, що хотіли побажати дітлахи.

Як варіант можна запропонувати дітям знайти відповідне символу зображення природного явища, емоції, стану тощо. Вихователь/ка заохочує дітей пояснювати свій вибір, обґрунтовуючи традиційність символізму чи власний творчий підхід.

Зразки зображень

Джерело зображень:

<https://spadok.org.ua/narodni-zvychayi-i-obryady/pradavnya-symvolika-ukrayinskoyi-pysanky>

<https://dyvys.info/2019/04/28/tayemnytsi-ukrayinskoyi-pysanky-shho-oznachayut-znaky-ta-symvoly-na-yaitsyah/>

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

1) *При дистанційному проведенні вихователь/ка по черзі демонструє дітям картку.

У ході *синхронного заняття*, вихователь/ка показує картку, дає деякий час, щоб діти роздивились її та запрошує їх відповідати.

Під час *асинхронного заняття* доцільніше використати навчальну презентацію.

2) Вправу можна пропонувати дітям тільки після попередньої роботи, в ході якої необхідно дати уявлення про символи, орнаменти та візерунки української писанки, про те, що будь-яку інформацію можна «зашифрувати», представити у вигляді певних символів.

3) Для дошкільників необхідно добирати картинки із зрозумілим, недвозначним змістом;

4) Краще проводити вправу з підгрупою, не більше ніж із 4 – 5 дітьми – це дасть змогу висловитись кожному, а педагогу зрозуміти наявні прогалини в знаннях дітей.

5) Під час проведення вправи вихователь/ка може запропонувати дітям певні зображення природний явищ, суспільних подій, людських емоцій, станів та запросити дітей придумати власні символи, «зашифрувавши» таким чином інформацію, й зобразити ці символи на площинних писанках.

13. Перелік використаних джерел.

1) Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу. – URL: <https://emetodyst.expertus.com.ua/book?bid=37982>

2) Дитячий портал «Пустунчик» – URL: <https://pustunchik.ua/ua/treasure/tools/podelki-na-pashu/pysanky>

3) Медіаграмотність і критичне мислення в закладі дошкільної освіти. Навчально-методичний посібник – Київ, АУП ЦВП, 2020 рік – URL: https://www.aup.com.ua/uploads/Mediahramotnist_V_Zakladi_Doshkilnoi_Osvity_AUP_2020.pdf

4) Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / за загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. – 100 с.

14. Додаткові матеріали:

- ноутбук;
- площинні паперові форми писанки;
- фломастери, фарби, кольорові олівці, клей, папір.

Гардаш Лариса Анатоліївна, вихователька-методистка комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 200 комбінованого типу Харківської міської ради»

Кейс медіаосвітніх вправ для дітей 5-6 років «Безпека життєдіяльності дитини»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Кейс вправ доречно застосовувати:

на заняттях у ЗДО

Базовий компонент дошкільної освіти:

«Особистість дитини»

Освітній напрям Базового компонента дошкільної освіти:

Здоров'я та фізичний розвиток

Цільова аудиторія:

Діти 5 – 6 років

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

1. Тема заняття, до якого розроблено вправу: «Вибухонебезпечні предмети у навколишньому середовищі».

2. Назва вправи: «Правила мінної безпеки» до розділу «Безпека життєдіяльності дитини».

3. Анотація: Під час війни в населених пунктах нашої країни знаходять небезпечні предмети, які можуть зашкодити здоров'ю та життю людини. Це можуть бути міни або заміновані іграшки, інші знайомі та незнайомі предмети. Дивні знахідки – чим же вони небезпечні? Дати відповідь на це запитання допоможе просвітницький відеоролик для дітей, присвячений мінній безпеці від Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України спільно з партнерами – проектом Dovidka.info та благодійною організацією «Смарт ангел» «Мінна безпека».

4. Тривалість вправи: до 7 хвилин

5. Мета вправи: учити дітей сприймати медіаісторії, критично аналізувати побачене та аргументувати свою думку, розуміти їх правдивість і справжність.

Виробити і чітко засвоїти алгоритм поводження з потенційно небезпечними предметами. Продовжувати формувати у дітей розуміння необхідності дотримання правил поведінки в надзвичайних ситуаціях. Використовуючи метод «постав на павзу», формувати логічне мислення та медіаграмотність. Виховувати обережність, відповідальність та обачливе ставлення до власного життя та здоров'я.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- застосує навички здоров'язбережувальної поведінки в надзвичайних ситуаціях;

- володіє елементарними знаннями про основні правила поводження з небезпечними предметами;

- розрізняє призначення спеціальних служб;

- відчуває межу взаємодії з підозрілими предметами;

- диференціює поняття «безпечне місце» і «небезпечне місце»;

- дотримується правил здоров'язбережувальної поведінки в навколишньому середовищі.

Медіаосвітні:

- уміє пояснити сюжет відеоролику;

- усвідомлює важливість отриманої інформації;

- демонструє бажання обмінятися інформацією.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;

- пошук та збір інформації.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;

- ігрова діяльність,

- методи критичного мислення,

- фронтальна робота.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- ноутбук,

- відеоролик «Мінна безпека»,

- кубик Блума,

- іграшковий пес Патрон або його фото.

10. Очікувані результати:

- діти пояснюють наслідки взаємодії з небезпечними предметами;

- діти розрізняють поняття «безпечне місце» і «небезпечне місце»;

- діти знають, як діяти при знаходженні небезпечних предметів вдома або на вулиці;
- діти вміють викликати рятувальні служби, повідомляти необхідну інформацію;
- діти розуміють важливість дотримання правил безпеки під час воєнного стану для власного здоров'я та життя.

11. Детальний опис вправи

Вихователь: Вітаю, любі діти! Сьогодні у нас буде дуже особлива бесіда, яка допоможе зберегти життя ваше та ваших друзів. Як вам здається, про що це буде? (відповіді дітей)

Із нами сьогодні буде пес Патрон. Чи знаєте ви його? (відповіді дітей)

Напевно ви вже знаєте, що він справжнісінький рятувальник, бо допомагає шукати міни та вибухонебезпечні предмети. Він і нам сьогодні допоможе. Щоб зберегти життя і здоров'я, треба знати, які небезпеки можуть трапитися вдома та на вулиці, і як слід поводитися, якщо станеться якась непередбачувана ситуація. У будь-якій небезпечній ситуації не треба панікувати, а потрібно зосередитися і діяти.

Вихователь, застосовуючи метод «Постав на павзу», вмикає відеоролик «Мінна безпека» [1].

Ставимо на павзи 0,20 сек.

- Чому міни небезпечні?

Павза на 0,39 сек.

- У чому можуть бути заховані вибухонебезпечні предмети?

Павза на 0,59 сек.

- Куди потрібно телефонувати у випадку знаходження небезпечних предметів вдома чи на вулиці?

Павза на 1,17 сек.

- Назвіть основні правила поводження з небезпечними предметами?

Вихователь: Пес Патрон ще щось хоче у вас запитати (використовується метод «Кубик Блума»). Вихователь кидає кубик, грань, що випала, вказує, яке запитання слід поставити. Вихованці орієнтуються на запитання і дають відповіді за змістом усього відеоролика.

Орієнтовний перелік запитань може бути таким:

1. Поділись думкою, що може заховати ворог у тих місцях, де він був раніше?
2. Поясни, коли можна повертатися додому?
3. Придумай місця, де можуть ховатися небезпечні предмети?
4. Поясни свої дії, коли побачиш підозрілі знахідки.

5. Запропонуй, у які служби потрібно телефонувати в надзвичайних випадках?

6. Чому потрібно запам'ятати основні правила поводження з небезпечними предметами?

Вихователь: Пес Патрон вам дякує, що ви такі розумні, обачливі, уважні. І сподівається, що ви обов'язково будете дотримуватись правил мінної безпеки і розкажете про них своїм друзям та рідним.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Багато залучити до ігрової вправи песика Патрона (відео/фото/іграшковий собака), який створить відчуття знаючого друга, котрий допоможе та підтримає дітей. Обов'язково закликати дітей до поширення інформації про мінну безпеку серед рідних та друзів.

13. Список використаних джерел:

1. Просвітницький відеоролик для дітей, присвячених мінній безпеці від Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України спільно з партнерами — проектом Dovidka.info та благодійною організацією «Смарт ангел» «Мінна безпека» URL: https://www.youtube.com/watch?v=kPdu3rKF1Y8&ab_channel=%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%9B%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA (дата звернення 20.04.2024 р.)

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема заняття, до якого розроблено вправу: «Вибухонебезпечні предмети у навколишньому середовищі».

2. Назва вправи: «Знаки, які можуть врятувати життя» до розділу «Безпека життєдіяльності дитини».

3. Анотація: Із перших днів війни Національна поліція України попередила про виявлення на території нашої країни протипіхотних мін, так званих метеликів. Крім того, існує ризик замінувань. Завдання вихователя навчити дитину оминати незнайомі предмети та познайомити із знаками, які можуть врятувати життя людей. При виявленні невідомих предметів та небезпечних місць повідомляти дорослих. Просвітницькі ролики «Мінна безпека 1» та «Мінна безпека 2» допоможуть уникнути небезпечних місць та закріпити знання про попереджувальні знаки замінованих територій.

4. Тривалість вправи: до 10 хвилин

5. Мета вправи: учити дітей сприймати медіаісторії, критично аналізувати побачене та аргументувати свою думку, розуміти їх правдивість і справжність.

Ознайомити дітей з небезпечними місцями, які можуть нести загрозу їх життю. Познайомити дітей із знаками, які можуть врятувати життя людей. Продовжувати формувати у дітей розуміння необхідності дотримання правил на небезпечних територіях. Використовуючи спосіб «стоп-кадр», закріпити ці правила. Виховувати розсудливість, відповідальність за власне життя та здоров'я.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- застосовує навички здоров'язбережувальної поведінки в незнайомих місцях;
- володіє елементарними знаннями про схожість мін та гранат із відомими предметами;
- розуміє небезпеку від підозрілих предметів;
- має поняття про попереджувальні знаки замінованої території;
- диференціює поняття «безпечне місце» та «замінована територія»;
- керує своєю поведінкою в навколишньому середовищі.

Медіаосвітні:

- самостійно пояснює сюжет відеоролику;
- усвідомлює важливість отриманої інформації;
- виявляє бажання поділитися інформацією.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- пошук та збір інформації;
- новинна грамотність.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- ігрова діяльність,
- методи критичного мислення,
- порівняльний аналіз,
- фронтальна робота.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- ноутбук,
- відеоролики «Мінна безпека 1», «Мінна безпека 2»,
- малюнок «На що схожі міни та гранати»,
- іграшковий пес Патрон,
- брошура із завданнями «СорОК та ПоНі».

10. Очікувані результати:

- діти засвоїли локації, в яких можна наштовхнутися на небезпеку, та як їх уникнути;
- діти орієнтуються в знаках, які попереджають про заміновану територію;
- діти усвідомлено розуміють небезпеку від підозрілих предметів;
- діти знають як діяти при потраплянні в небезпечну ситуацію.

11. Детальний опис вправи

Вихователь: Ми сьогодні продовжуватимемо знайомитися з місцями, які можуть нести загрозу нашому здоров'ю та життю людей. Щоб цього не сталося, треба знати правила мінної безпеки. А супроводжуватиме нас добре знайомий нам пес Патрон.

Вихователь застосовує спосіб «стоп-кадр», вмикає відеоролик «Мінна безпека 1» [2].

«Стоп-кадр» на 0, 12 сек.

- Яка країна зараз найбільш замінована?

«Стоп-кадр» на 0,40 сек.

- Від яких місць слід триматися подалі?

Метод «Мозковий штурм»:

1. Що не можна робити з невідомими предметами?
2. Назвіть правильні дії з підозрілими предметами.
3. За яким номером слід телефонувати рятувальникам?

Вихователь: Пес Патрон ще хотів вам розповісти про те, як маркують небезпечні місця. Вихователь вмикає відеоролик «Мінна безпека 2» [3].

«Стоп-кадр» на 0,36 сек.

- Чому не можна чіпати знаки, які попереджають про міни?

«Стоп-кадр» на 0,44 сек.

- Чому необхідно запитати у батьків про безпечність місця?

Вихователь: Ви вже багато знаєте про міни та вибухонебезпечні предмети. Але давайте поміркуємо ще над такими запитаннями. Чи завжди міни виглядають як міни? Де вони можуть ховатися та як маскуватися?

Вихователь демонструє малюнок/слайд «На що схожі міни та гранати» (метод «Асоціативний куц»). Щоб запам'ятати, які на вигляд міни і гранати, діти підшукують схожі предмети та придумують для них назви. [1, 7].

Вихователь: Пес Патрон наголошує, що є безпечні предмети, які схожі на небезпечні міни/гранати, а є небезпечні міни/гранати, схожі на звичайні безпечні предмети. Дуже часто на перший погляд нам важко розрізнити їх, тож варто уникати місць, де може «зачаїтися небезпека».

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Спіратися на наявні знання дітей: запитати спочатку, що вони вже знають про небезпечні місця, про міни, гранати та ризики неправильної поведінки, про що ще їм би хотілося дізнатись. Під час проведення вправи слідкувати за емоційним станом дітей. Якщо у дітей виникає негативна емоційна реакція, негайно заспокоїти вихованців і сказати, що зараз вони знаходяться у абсолютній безпеці і нічого їм не загрожує.

13. Список використаних джерел:

1. Буклет із завданнями з навчання мінної безпеки дітей 4-8 років «СорОК та ПоНі». 2023. С.7. URL: https://bezpeka.info/wp-content/uploads/2022/10/Broshure_Active-book_3_Poni-ta-Sorok_A5.pdf (дата звернення 20.04.2024 р.)

2. Просвітницький відеоролик для дітей, присвячених мінній безпеці від Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України спільно з партнерами — проектом Dovidka.info та благодійною організацією «Смарт ангел» «Мінна безпека 1» URL: https://www.youtube.com/watch?v=rBbofNTps2Y&ab_channel=%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%9B%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA (дата звернення 20.04.2024 р.)

3. Просвітницький відеоролик для дітей, присвячених мінній безпеці від Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України спільно з партнерами — проектом Dovidka.info та благодійною організацією «Смарт ангел» «Мінна безпека 2» URL: https://www.youtube.com/watch?v=eBr4o0FDyaI&ab_channel=%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%9B%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA (дата звернення 20.04.2024 р.)

Медіаосвітня вправа 3

1. Тема заняття, до якого розроблено вправу: «Вибухонебезпечні предмети у навколишньому середовищі».

2. Назва вправи: «Правила безпеки під час подорожі» до розділу «Безпека життєдіяльності дитини».

3. Анотація: Щоб відпочинок приніс радість і задоволення, слід познайомити дітей з правилами безпеки під час подорожі. Короткометражне відео «Мінна безпека 3» допоможе познайомитися з ситуаціями, які можуть нести небезпеку, та закріпити правила безпечної поведінки в довіллі.

4. Тривалість вправи: до 7 хвилин

5. Мета вправи: учити дітей сприймати медіаісторії, критично аналізувати побачене та аргументувати свою думку, розуміти їх правдивість і справжність. Пригадати правила безпеки у подорожі. Ознайомити дітей з діями, які допоможуть уберегтися від мін та вибухівки під час війни. Формувати навички безпечної поведінки у воєнний час за допомогою відеороликів. Використовуючи метод «постав на павзу», закріпити правила безпеки в довкіллі. Виховувати розсудливість, відповідальність за власне життя та здоров'я.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- застосовує навички здоров'язбережувальної поведінки в незнайомих місцях;
- володіє елементарними знаннями про безпечні місця для подорожей та прогулянок;
- розуміє можливість небезпеки на невідомих територіях;
- знає до кого і як можна звернутися по допомогу в разі небезпечної ситуації;
- демонструє вміння орієнтуватися в поняттях «безпечне місце» та «замінована територія»;
- керує своєю поведінкою в навколишньому середовищі.

Медіаосвітні:

- самостійно пояснює сюжет відеоролику;
- усвідомлює важливість отриманої інформації;
- виявляє бажання поділитися інформацією.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- пошук та збір інформації;
- новинна грамотність.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- ігрова діяльність,
- методи критичного мислення,
- мозковий штурм,
- фронтальна робота.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- ноутбук,
- відеоролик «Мінна безпека 3»,
- загадки про міни,

- іграшковий пес Патрон.

10. Очікувані результати:

- діти засвоїли локації, в яких можна наштовхнутися на небезпеку, та як їх уникнути;
- діти орієнтуються в знаках, які попереджають про заміновану територію;
- діти усвідомлено розуміють небезпеку від підозрілих предметів;
- діти знають як діяти при потраплянні в небезпечну ситуацію.

11. Детальний опис вправи

Вихователь: Нас в подорожі як завжди супроводжує пес Патрон. А ще я пропоную вам стати супергероями. Щоб подорож дала насолоду і дітям, і батькам, слід познайомитися з основними правилами безпечної поведінки в довкіллі.

Пес Патрон запитує, чи знаєте ви які місця слід обирати для подорожей та прогулянок?

Діти не просто називають, а ще й аргументують свою думку (метод «Кошик ідей»). Наприклад: 1. Поле і ліс — небезпечні для прогулянок. Адже саме там і може ховатися небезпека. 2. Територія, на якій вже є попереджувальні знаки про мінування також небезпечна. Туди в жодному разі не можна ходити. 3. Рівна асфальтована дорога — найбезпечніша. Але слід пам'ятати, що на узбіччі також може ховатись міна, тому з'їжджати чи заходити туди не можна.

Вихователь, застосовуючи метод «Постав на павзу», вмикає відеоролик «Мінна безпека 3» [2].

Павза на 0,19 сек.

- Згадайте правила безпеки у подорожах?

Павза на на 0,40 сек.

- А про які нові правила безпеки ви дізналися?

Вихователь пропонує дітям загадки про міни від ЮНІСЕФ[1].

Вихователь: Пес Патрон дає ще одне завдання і пропонує пригадати правила мінної безпеки (метод «Мозковий штурм») діти висловлюють свої ідеї). Коментар вихователя: «Справжні герої точно знають: ці чотири суперздібності рятують життя — бути уважним, не підходити, не чіпати, покликати дорослого та зателефонувати 101».

Вихователь: Ви пройшли серйозне навчання. Ви всі молодці! Усі впоралися. І це головне ваше досягнення сьогодні. Наша сьогоднішня подорож з псом Патроном пройшла якнайкраще, і ми змогли вберегти себе, своїх рідних та друзів. Також ми опанували чотири суперздібності: навчились розпізнавати

вибухонебезпечні предмети, відрізняти попереджувальні знаки, знати правила поведінки та, головне, слідувати їм. Розвивайте свої суперздібності й надалі. А ще обов'язково розкажіть про ці суперздібності своїм друзям та дорослим. Дякую вам за вашу кмітливість!

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

При проведенні вправи обов'язково враховувати під-вищену вразливість дитячої психіки. Тому неприпустимим є застосування так званої «шокової» терапії з акцентуванням на страшних наслідках дії мін, гранат тощо. Такий підхід може травмувати психіку дитини, призвести до стресів, тривоги, фобій, страхів і навіть стійких неврозів. Важливе значення має і психологічна готовність дітей до сприйняття відповідної інформації про небезпеку та до практичних дій у надзвичайних ситуаціях. Поглиблюючи знання дітей про навколишнє, ми формуватимемо в них готовність до ситуацій, у яких вони можуть опинитися. Якщо життєва ситуація не містить в собі елементів несподіванки і зрозуміла дитині, безпідставні страхи не виникатимуть.

13. Список використаних джерел:

1. Загадки на тему мінної безпеки. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1IsIlnzns7D-4Pi8vsB_WCiIET6FU746ri (дата звернення 20.04.2024 р.)

2. Просвітницький відеоролик для дітей, присвячених мінній безпеці від Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України спільно з партнерами — проєктом Dovidka.info та благодійною організацією «Смарт ангел» «Мінна безпека 3» URL: https://www.youtube.com/watch?v=O2hjVMYa5_8&ab_channel=%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%9B%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B5%D0%BD (дата звернення 20.04.2024 р.)

*Гайович Віра Анзорівна, вихователька
комунального закладу «Лозівський
заклад дошкільної освіти (ясла-садок)
№ 6» Лозівської міської ради
Харківської області*

Кейс медіаосвітніх вправ для дітей 5-6 років «Дитина у природному довкіллі»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Кейс вправ доречно застосовувати:

на заняттях у ЗДО

Освітній напрям Базового компонента дошкільної освіти:

«Дитина у природному довкіллі».

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

Ознайомлення з природним довкіллям.

Назва розділу Базового компонента дошкільної, до якого пропонується цикл вправ:

«Дитина у природному довкіллі».

Цільова аудиторія:

діти 5-6 років.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

- 1. Тема заняття, до якого розроблено вправу:** «Природне довкілля».
- 2. Назва вправи:** «Грайлива краплинка»
- 3. Анотація:** Дітям надається серія картинок, в деяких з них є зображення води, запропонувати дітям розсортувати картинки в дві групи; в одній групі картинки з зображенням води, в другій не має (перетягнути кожний з елементів до правильної групи).
- 4. Тривалість вправи:** 5-7 хвилин.
- 5. Мета вправи:** закріпити знання дітей про властивості та стан води; розвивати увагу, пам'ять, мислення; виховувати дбайливе ставлення до води.
- 6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:**

Предметні:

- формування природничої компетенції

Медіаосвітні:

- опанування функціональних ідей і критичного стилю мислення;
- розуміння медіа,
- використання медіа,
- комунікація за допомогою медіазасобів,
- уміння досягати власних цілей, застосовуючи медіа.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення.

8. Форми/методи роботи:

- індивідуальна робота.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

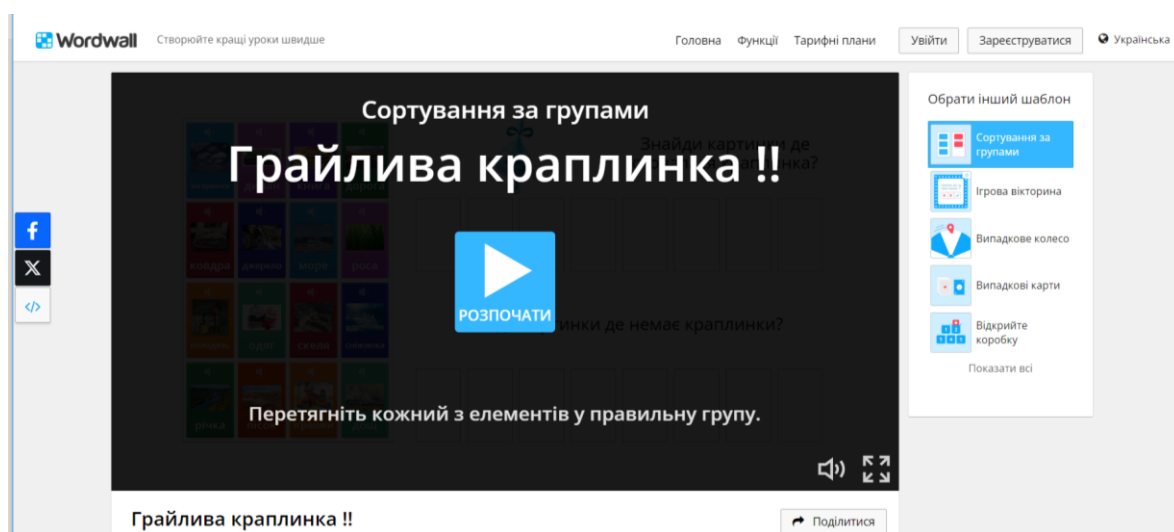
- гаджети для виходу в інтернет.

10. Очікувані результати:

Досягнення дитиною власних цілей, навичок, вміння, розуміння, застосовуючи медіа ігри. Підвищення ефективності процесу навчання. Активізація пізнавальної діяльності дітей.

11. Детальний опис вправи:

Вправа створена за допомогою сервісу Wordwall:
<https://wordwall.net/uk/resource/66404550/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%b9%d0%bb%d0%b8%d0%b2%d0%b0-%d0%ba%d1%80%d0%b0%d0%bf%d0%bb%d0%b8%d0%bd%d0%ba%d0%b0-#>

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Використовувати пізнавальну гру під час вивчення, ознайомлення або закріплення даної теми. Вправу можна використовувати як на занятті так і після занять, організувавши роботу в групах, в парах, індивідуально. Вправно володіти медіатехнологіями.

13. Перелік використаних джерел:

- Wordwall,
- інтернет-ресурси.

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема заняття, до якого розроблено вправу: Природне довкілля (тварини).

2. Назва вправи: «Хто де живе?»

3. Анотація: Дітям надається серія карток із зображенням тварин. Гра полягає у вивченні різних видів тварин, яких потрібно співвідносити з їх середовищем існування.

4. Тривалість вправи: 5-7 хвилин.

5. Мета вправи: поглибити і розширити знання дітей про тварин та їх середовище існування; формувати вміння сортувати тварин відповідно до їхніх домівок; розвивати пізнавальний інтерес, мислення; виховувати любов до тварин, інтерес до гри.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- формування природничої компетенції

Медіаосвітні:

- опанування функціональних ідей і критичного стилю мислення;
- розуміння медіа,
- використання медіа,
- комунікація за допомогою медіазасобів,
- вміння досягати власних цілей, застосовуючи медіа.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення.

8. Форми/методи роботи:

- робота в групах;
- методи критичного мислення («Сортування по групах»);
- мозковий штурм.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

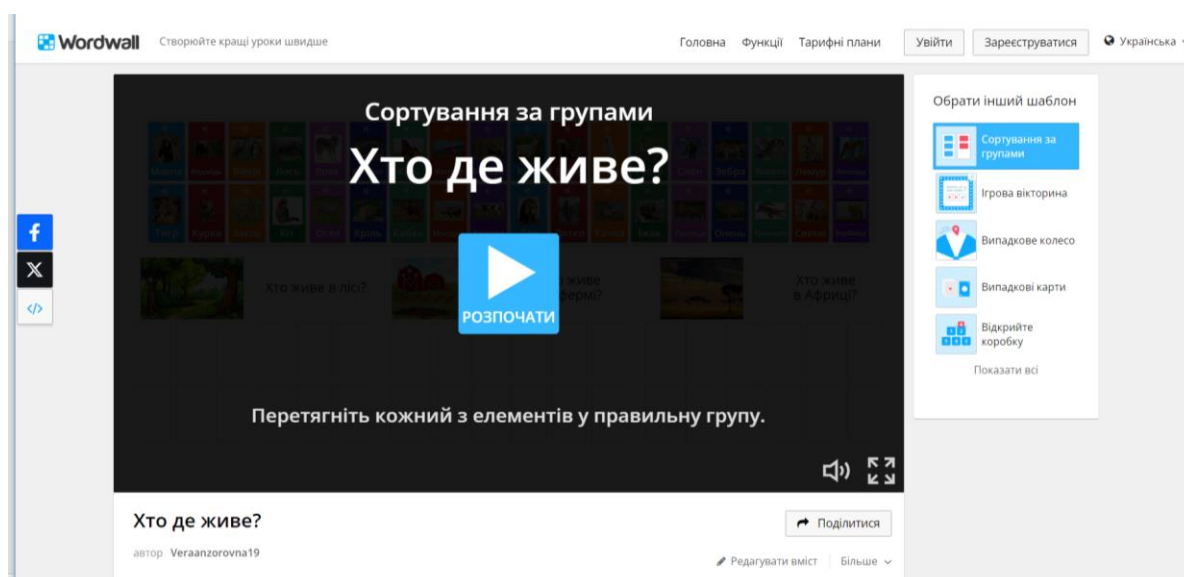
- гаджети для виходу в інтернет

10. Очікувані результати:

- досягнення дитиною власних цілей, навичок, вміння, розуміння,
- застосовуючи медіа ігри.
- підвищення ефективності процесу навчання.
- активізація пізнавальної діяльності дітей.

11. Детальний опис вправи:

Вправа створена за допомогою сервісу Wordwall:
<https://wordwall.net/uk/resource/72097532>

0:03

Хто живе в лісі?

Хто живе на фермі?

Хто живе в Африці?

Здати відповіді

Хто де живе?

автор Veraanzorovna19

Поділитися

Редагувати вміст | Більше

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Використовувати пізнавальну гру під час вивчення, ознайомлення або закріплення цієї теми. Вправу можна використовувати як на занятті, так і після занять, організувавши роботу у групах, парах, індивідуально. Володіти медіа технологіями.

13. Перелік використаних джерел:

- Wordwall,
- інтернет-ресурси.

Медіаосвітня вправа 3

1. **Тема заняття, до якого розроблено вправу:** Природне довкілля (перелітні-зимуючі птахи).
2. **Назва вправи:** «Зимуючі чи перелітні?»
3. **Анотація:** Надається серія картинок із зображенням птахів. Запропонувати дітям розсортувати птахів за видами.
4. **Тривалість вправи:** 5-7 хвилин.
5. **Мета вправи:** закріпити знання дітей про зимуючих та перелітних птахів; систематизувати знання про спосіб життя та назвати їх назви; розвивати пізнавальний інтерес, увагу, пам'ять, мислення; виховувати любов до природи.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- формування природничої компетенції

Медіаосвітні:

- опанування функціональних ідей і критичного стилю мислення;
- розуміння медіа,
- використання медіа,
- комунікація за допомогою медіазасобів,
- вміння досягати власних цілей, застосовуючи медіа.

7. Теми медіаграмотності: критичне мислення.

8. Форми/методи роботи:

- робота в групах;
- методи критичного мислення (“Сортування по групах”);
- мозковий штурм.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

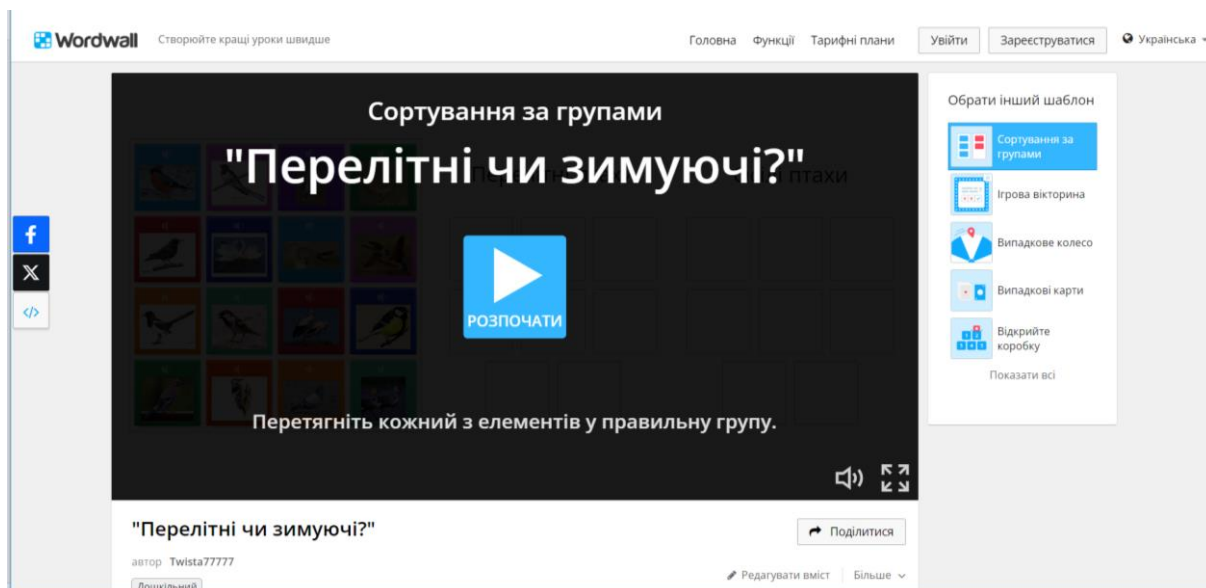
- гаджети для виходу в інтернет.

10. Очікувані результати:

- досягнення дитиною власних цілей, навичок, вміння, розуміння, застосовуючи медіа ігри.
- підвищення ефективності процесу навчання.
- активізація пізнавальної діяльності дітей.

11. Детальний опис вправи:

Вправа створена за допомогою сервісу Wordwall:
<https://wordwall.net/uk/resource/66341334/%d0%bf%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%bb%d1%96%d1%82%d0%bd%d1%96-%d1%87%d0%b8-%d0%b7%d0%b8%d0%bc%d1%83%d1%8e%d1%87%d1%96#>

0:01

Перелітні птахи

Осілі птахи

Здати відповіді

"Перелітні чи зимуючі?"

автор Twista77777

Дошкільний

Поділитися

Редагувати вміст | Більше

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Використовувати пізнавальну гру під час вивчення, ознайомлення або закріплення даної теми. Вправу можна використовувати як на занятті так і після занять, організувавши роботу в групах, в парах, індивідуально. Вправно володіти медіа технологіями.

13. Перелік використаних джерел:

- Wordwall,
- інтернет-ресурси.

*Палко Олена Олександрівна, інструкторка
з фізичної культури комунального закладу
«Лозівський заклад дошкільної освіти
(ясла-садок) № 6» Лозівської міської ради
Харківської області*

Кейс медіаосвітніх вправ для дітей 5-6 років «Особистість дитини. Спортивні ігри»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ:

на заняттях у ЗДО

Освітній напрям Базового компонента дошкільної освіти:

«Особистість дитини. Спортивні ігри».

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

Здоров'я та фізичний розвиток.

Назва розділу предмета, до якого пропонується цикл вправ:

Базовий компонент дошкільної освіти: «Особистість дитини. Спортивні ігри».

Цільова аудиторія:

діти 5-6 років.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

1. Тема заняття, до якого розроблено вправу: Спортивний інвентар.

2. Назва вправи: «Добери інвентар до виду спорту».

3. Анотація: Дітям надається серія картинок, за якими вони повинні співвідносити види спорту зі спортивним інвентарем.

4. Тривалість вправи: 5-7 хвилин.

5. Мета вправи: закріпити знання назв спортінвентарю; вміти розрізняти спортивний інвентар, розвивати концентрацію уваги, мислення, швидкість реакції.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

- уміння використовувати цифрові пристрої для навчання техніки рухових навичок, фізичних вправ, оцінювання власного фізичного стану,

моніторингу рухової активності.

7. Теми медіаграмотності: критичне мислення.

8. Форми/методи роботи: індивідуальна робота.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи: гаджети для виходу в інтернет.

10. Очікувані результати:

- досягнення дитиною власних цілей, навичок, вміння, розуміння, застосовуючи медіа ігри.
- підвищення ефективності процесу навчання.
- активізація пізнавальної діяльності дітей.

11. Детальний опис вправи:

Вправа створена за допомогою сервісу Wordwall:

<https://wordwall.net/uk/resource/68496564>

The screenshot shows a Wordwall interface for a matching activity. The title is "Знайти відповідність Підбери інвентар до виду спорту." (Find the match Choose equipment for the sport). Below the title is a "розпочати" (start) button. The main content area displays the sport name "Метання м'яча" (Ball throwing) and a row of seven images: a ball, a ball net, a ball, a ball, a ball, a ball, and a ball. The interface includes a timer (0:05), a progress bar, and a "Поділитися" (share) button.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи: Вивчати з дітьми назви спортивного інвентарю, гру використовувати для закріплення матеріалу.

13. Перелік використаних джерел:

- Wordwall,
- інтернет-ресурси.

Медіаосвітня вправа 2

1. **Тема заняття, до якого розроблено вправу:** Тренування спортсменів.

2. **Назва вправи:** «Спортивне колесо чемпіонів».

3. **Анотація:** Гра «Спортивне колесо» допомагає дітям прийняти рішення для виконання вправи після випадкового вибору.

4. **Тривалість вправи:** 5-7 хвилин.

5. **Мета вправи:** формування практичних умінь та навичок, розвиток фізичних якостей під час виконання вправ, закріплення вправ під час самостійного виконання, посилити інтерес дошкільників до спорту.

6. **Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:**

- уміння використовувати цифрові пристрої для навчання техніки рухових навичок, фізичних вправ, оцінювання власного фізичного стану, моніторингу рухової активності.

7. **Теми медіаграмотності:** критичне мислення.

8. **Форми/методи роботи:**

- індивідуальна робота;
- методи критичного мислення («Знаю-хочу знати-дізнався»).

9. **Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:**

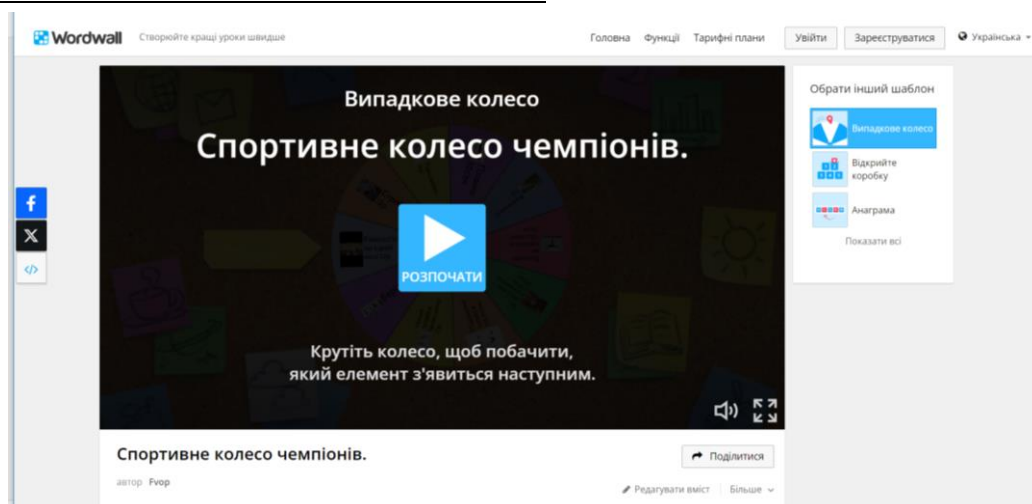
- гаджети для виходу в інтернет.

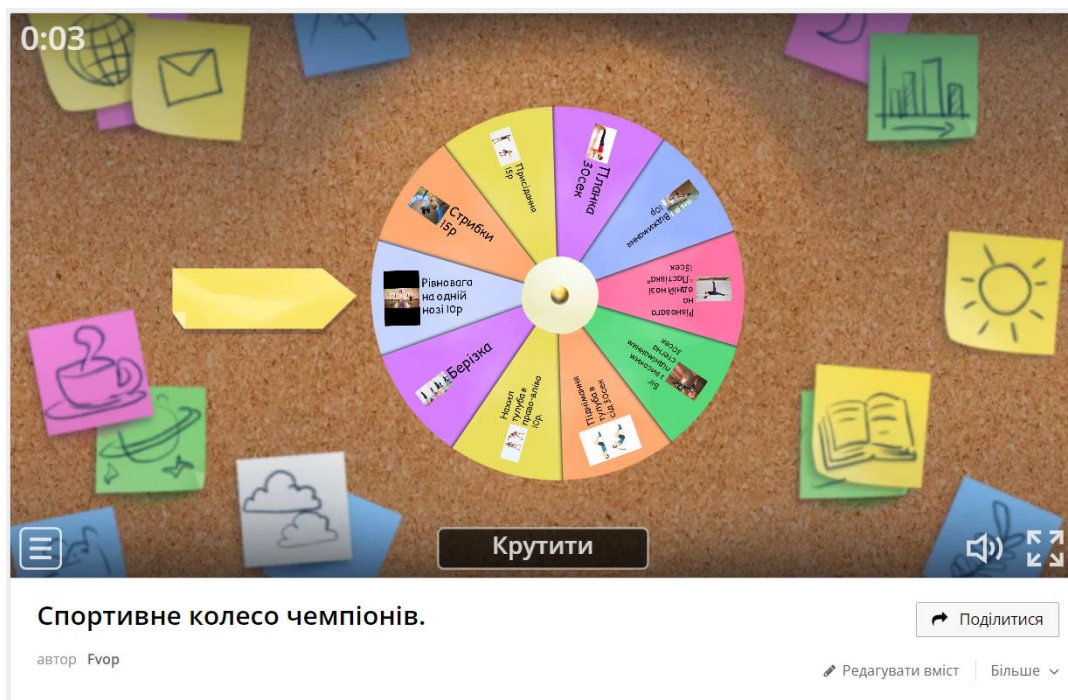
10. **Очікувані результати:**

- досягнення дитиною власних цілей, навичок, вміння, розуміння, застосовуючи медіаігри.
- підвищення ефективності процесу навчання.
- активізація рухової діяльності дитини.

11. **Детальний опис вправи:**

Вправа створена за допомогою сервісу Wordwall:
<https://wordwall.net/uk/resource/68086208>

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Перед індивідуальним виконанням вправ, вихователь повинен розучити вправи, акцентувати на техніку виконання.

13. Перелік використаних джерел:

- Wordwall,
- інтернет-ресурси.

Медіаосвітня вправа 3

1. Тема уроку / заняття / бібліотечного уроку / батьківських зборів, до якого розроблено вправу Координація рухів та орієнтування у просторі.

2. Назва вправи: «Дзеркало».

3. Анотація: виконання медіавправи передбачає, що вихованці дивляться на екран і відповідного до зображення на ньому швидко відтворюють рухи, що дозволяє дітям навчитися орієнтуватися у просторі.

4. Тривалість вправи: 2-10 хвилин.

5. Мета вправи: закріпити вміння орієнтуватися, знати частини тіла, розрізняти право – ліво, сприяти розвитку координації, рівноваги; виховувати бажання фізично розвиватись.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

- уміння використовувати цифрові пристрої для навчання техніки рухових навичок, фізичних вправ, оцінювання власного фізичного стану, моніторингу рухової активності.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення,
- комунікація в інформаційному просторі.

8. Форми/методи роботи:

- індивідуальна робота;
- методи критичного мислення («Займи позицію»),
- фронтальна робота.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

гаджети для виходу в інтернет.

10. Очікувані результати:

- досягнення дитиною власних цілей, навичок, вміння, розуміння, застосовуючи медіа ігри.
- підвищення ефективності процесу навчання.
- активізація рухової діяльності дитини.

11. Детальний опис вправи:

Вправа створена за допомогою сервісу Canva:
<https://t.me/c/2042515396/39>

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Використовувати гру під час вивчення нових вправ, гру можна використовувати як на занятті, так і індивідуально.

13. Перелік використаних джерел:

- Canva,
- інтернет-ресурси.

Напрямок: Медіаосвіта в початковій школі

Кейси медіаосвітніх вправ, що інтегруються в навчання предметів початкової школи

*Дмитренко Наталія Миколаївна, учителька
початкових класів комунального закладу
«Бердянський ліцей» Зачепилівської селищної
ради Красноградського району Харківської
області*

Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 4 класу до розділу «Океани та материки»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ:

на заняттях у початковій школі

Освітня галузь:

природнича.

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

Я досліджую світ.

Назва розділу предмета, до якого пропонується цикл вправ:

розділ 2. Океани та материки.

Цільова аудиторія:

учні/учениці 4 класу.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: «Материки, океани та частини світу на географічних картах»

2. Назва вправи: «Пошук фактів»

3. Анотація: вправа на перевірку достовірності інформації та висновок про те, що інформація з часом може змінюватись.

4. Тривалість вправи: 10 – 15 хвилин.

5. Мета вправи: розвивати в учнів навички аналізувати джерела інформації, проводити пошук інформації, аналізувати й оцінювати її достовірність, актуальність, відповідність часу

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- спілкування державною мовою – уміння ставити запитання і розпізнавати проблему; розуміти, пояснювати певні висновки та рішення, доречно та коректно вживати в мовленні природничу термінологію;

- вміння вчитися протягом життя – здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок;

- соціальна та громадянська компетентності – уміння висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; співпрацювати в команді.

Медіаосвітні:

- інформаційно-комунікаційна – уміння використовувати різні джерела інформації.

7. Теми медіаграмотності (вказати тільки обрані):

- критичне мислення;
- новинна грамотність;
- пошук та збір інформації.

8. Форми/методи роботи(перелічити тільки ті, які використовуються під час проведення вправи):

- аналіз медіатекстів;
- дискусія;
- мозковий штурм.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи (перелічити):

мультимедійна система; інтернет; телефони чи планшети з доступом до інтернету; підручник Т. Гільберг, С. Тарнавська «Я досліджую світ» 4 клас. 2 частина (2021 року видання).

10. Очікувані результати:

- здобувач освіти буде спроможним знаходити необхідну інформацію та вміти визначати, наскільки вона є надійною, достовірною та відповідає часу;

- дізнатися про природу Південного океану;
- назвати представників його флори та фауни;

- показати на карті розташування океану;
- довідатися про значення Південного океану для життя людини та використання його багатств.

11. Детальний опис вправи

Вивчаючи розділ «Океани та материки», учні ознайомлюються з інформацією про кількість океанів. Окремо знайомляться з природою Тихого, Атлантичного, Індійського і Північно-Льодовитого океанів. Підводячи підсумок за темою «Природа голубої планети», вчитель отримує на електронну пошту скриньку лист від Нептуна, з яким знайомить дітей. У листі прохання про допомогу: «Діти, потребую Вашої допомоги! Днями я переглядав пізнавальний фільм про природу на каналі «National Geographic» і почув там про Південний океан. Раніше я розглядав карту світу і точно пам'ятав, що на ній було зображено чотири океани. І назви «Південний» я щось не пригадую, може, я щось переплутав? Потім я вирішив усе перевірити: розгорнув атлас, за яким навчаються діти в школі (адже там не може бути неправди!), і побачив Тихий, Атлантичний, Індійський та Північний Льодовитий океани. І жодного Південного! Дива та й годі! Скільки ж насправді океанів?»

- Діти, спробуймо допомогти Нептуну і самі дізнаємося: чи існує 5-ий океан?

Вправа «Пошук фактів»

Учитель відкриває декілька сайтів з інформацією про визнання п'ятого океану:

- Вікіпедія:

Кількість океанів [ред. | ред. код]

Міжнародна гідрографічна організація виділяє з 2000 року 5 океанів^[3].

Океан	Площа, млн км²	Об'єм, млн км³	Середня глибина, м	Найбільша глибина, м
Атлантичний океан	91,6	329,7	3 600	8 742 (жолоб Пуерто-Рико)
Індійський океан	73,556	262,1	3 890	7 725 (Яванський жолоб)
Північний Льодовитий океан	14,75	18,1	1 225	5 527 (в Гренландському морі)
Тихий океан	169,2	710	4 280	11 022 (Маріанський жолоб)
Південний океан	20,3		4 500	8 428 (Південно-Сандвічів жолоб)

Цей поділ є досить умовним і в різні часи та у різних держав виділяли та виділяють різну кількість океанів. У визначенні міжнародної гідрографічної організації від 1953 року Південного океану не було^[4].

- океан — по суті, на Землі існує єдиний Світовий океан.
- океани — якщо подивитися на глобус, то чітко простежується максимальне розділення між Атлантичним (включаючи Північний Льодовитий) та Тихим (включаючи Індійський) океанами, Південний океан поділений навпіл між ними.
- океани — включає Атлантичний (включаючи Північний Льодовитий), Тихий, та Індійський океани.
- океани — офіційно такий поділ був до 2000-го року: Північний Льодовитий, Атлантичний, Тихий, Індійський, Південний розподілений між останніми трьома океанами та омиває плато Воліні.
- океани — офіційно визнані зараз у більшості держав. (Північний Льодовитий, Атлантичний, Тихий, Індійський, Південний)
- океанів — поділ на 7 океанів, походить від аналогії з античними та середньовічними 7 морями. При такому поділі виділяють Північно-Льодовитий, Північно-Атлантичний, Південно-Атлантичний, Індійський, північно-Тихий, Південно-Тихий та Південний океани. Такий поділ набув найбільшого визнання в США (USA), тому, наприклад, у тій пізнавальній програмі, як Google Earth, виділено саме 7 океанів.

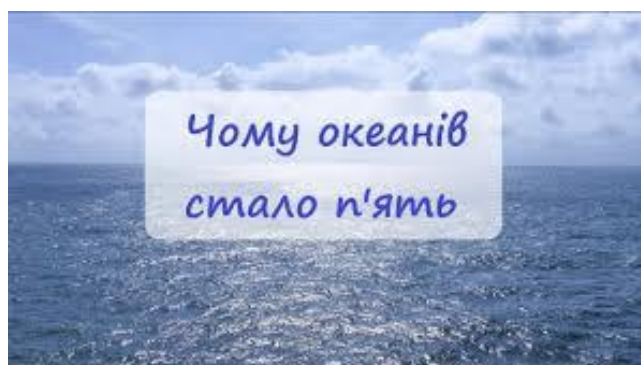
Національне географічне товариство (National Geographic Society) тільки в 2021 році визнало наявність Південного океану. Відповідно були оновлені карти і атласи, які створювалися ще з 1915 року, а з Південним океаном стали поводитися так само, як з іншими

- офіційний сайт «National Geographic»:

платформа УКРІНФОРМ:

- пропонує переглянути відео «Чому океанів стало п'ять. Південний океан»:

Аналізуючи інформацію, учні доходять висновку, що в підручнику вказані 4 океани, а на вищезазначених сайтах з 2021 року визнано п'ятий океан – Південний, як окремий. Роблять висновок, що інформація з часом може

змінюватись. Перевіривши три джерела інформації, учні впевнились, що ця інформація є достовірною. У підручнику вона є застарілою. А також відповідають на питання вправи «Пошук фактів», що п'ятий океан не є зайвим.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-яких джерел; бачити проблеми, ставити запитання. Створення умов, за яких кожен учень мав би змогу навчатися самостійно здобувати необхідну інформацію, використовуючи її для власного розвитку, самореалізації, для розв'язання існуючих проблем.

13. Перелік використаних джерел:

1. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%BA%D0%B5%D0%B0%D0%BD>
2. Стаття в інтернеті: Скільки океанів є на Землі? Світовий океан. Океани Землі. URL: <https://www.kursak.com/skilky-oceaniv-ie-na-zemli-svitovyyu-ocean-okeany-zemli/>
3. УКРІНФО: National Geographic визнав існування п'ятого океану. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3261488-national-geographic-viznav-isnuvanna-patogo-okeanu.html>
4. ФАКТИПРО: 12 фактів про Південний океан. URL: <https://faktypro.com.ua/page/12-czikavikh-faktiv-pro-pivdennij-ocean>
5. Я досліджую світ: підруч. для 4 кл.закл. заг. серд. освіти. (У 2 ч.): Ч. 2 / Тетяна Гільберг, Світлана Тарановська, Ніна Павич. – Київ: Генеза, 2021. – 160 с.: іл. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/1615-ya-doslidzhuyu-svit-4-klas-gilberg.html>
6. YouTube: «Океани Землі для дітей». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=48xVXb3FGdw>
7. YouTube: «Чому океанів стало п'ять. Південний океан». URL: https://www.youtube.com/watch?v=sI_G-mOfv0M

14. Додаткові матеріали

Для дистанційного навчання (вчитель надсилає матеріали на платформу для самостійного опрацювання)

Алгоритм роботи над темою «Південний океан»

1. Прочитай уважно тему та матеріали заняття.
2. Переглянь подану презентацію.
3. Вивчаючи новий матеріал, виконуй інтерактивні вправи.
4. Обов'язково перепочивай та виконуй фізкультхвилинку.
5. За потреби звернись до словника (глосарію) та дізнайся пояснення невідомих понять.

6. Наприкінці роботи за темою виконай завдання для самоконтролю, оціни свою роботу.

Особливості природи Південного океану:

https://youtu.be/00tF_j9qNuA?si=870KiDdSNolMydBe

Кросворд:

<https://wordwall.net/uk/resource/57696925/%d0%ba%d1%80%d0%be%d1%81%d0%b2%d0%be%d1%80%d0%b4-%d0%bf%d1%96%d0%b2%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b8%d0%b9-%d0%be%d0%ba%d0%b5%d0%b0%d0%bd>

Теоретичний матеріал:

https://drive.google.com/file/d/1FMU6SEWHP3x3Bq6gWonW2g74sRwmXEQS/view?usp=drive_link

Антарктичний або Південний океан (презентація):

https://drive.google.com/file/d/1FMU6SEWHP3x3Bq6gWonW2g74sRwmXEQS/view?usp=drive_link

Тест «Антарктичний або Південний океан»:

<https://vseosvita.ua/test/start/zka278>

Матеріал до уроку:

Існування Південного океану офіційно визнано Міжнародною географічною спільнотою порівняно недавно, у 2021 р. (хоча вчені визнали Південний океан ще у 1937 р., але це було неофіційно). І якщо межі інших океанів визначаються континентами, то межа Південного океану визначається течією. Вважається, що до складу Південного океану входить 13 морів. В одному з них (у морі Ведделла) вода чистіша й прозоріша, ніж у будь-якому іншому морі Землі.

Медіаосвітня вправа 2

- 1. Тема уроку, до якого розроблено вправу:** підсумковий урок за темою «Природа материків»
- 2. Назва вправи:** «Робочі аркуші з QR-кодами. Материки»
- 3. Анотація:** особливу увагу здобувачів освіти потрібно звернути на те, що вчитель не єдине джерело інформації. Беззаперечно, кожен урок, кожна тема, кожний етап вимагають різних педагогічних методів, прийомів, адаптованих до конкретних ситуацій. Але для того, щоб замотивувати та зацікавити учнів, потрібно залучати те, що сьогодні є невід'ємною частиною їх життя. Тому активно використовуємо гаджети учнів (телефони, планшети) та інтерактивну дошку. Одним із видів залучення новітніх засобів є робота з QR-кодами. Дітям

початкових класів подобаються закодовані ігри, руханки, а старшим дітям – текстові повідомлення, посилання, тестові завдання та багато іншого. QR-коди дозволяють отримати миттєвий доступ до будь-якої інформації з мережі інтернет за допомогою смартфонів (тексту, малюнку, відео тощо).

Робочі аркуші – це інструменти навчання, які використовуються для активної участі учнів у навчальному процесі. Вони можуть бути роздрукованими або електронними, містити різноманітні завдання, вправи, тести, таблиці, графіки та інші види активних завдань. Робочі аркуші сприяють інтерактивності уроків, підвищенню мотивації учнів, практичній аплікації знань.

4. Тривалість вправи: 15 – 20 хвилин.

5. Мета вправи:

- сприяє активному навчанню. Інтерактивні робочі аркуші дозволяють досягти важливої мети: перейти від пасивного до активного навчання;
- підвищує мотивацію. Інтерактивні аркуші з цікавими та інноваційними вправами можуть значно підвищити мотивацію учнів до виконання завдань;
- покращує концентрацію та увагу. Недостатня уважність є поширеною проблемою дітей. Однак коли учні працюють із інтерактивними вправами, що трохи схоже на гру, вони набагато уважніші та більш зацікавлені;
- покращує запам'ятовування. Завдяки тому, що діти не просто слухають вчителя чи читають підручник, а активно працюють.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- спілкування державною мовою;
- вміння навчатися протягом життя.

Природничі:

- пропонувати проблеми та шукати шляхи їх вирішення;
- спостерігати за явищами, а потім описувати їх вигляд, стан;
- формулювати припущення і роботи висновки.

Медіаосвітні:

- інформаційно-комунікаційна – опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування;
- здатність безпечного та етичного використання засобів ІКТ у навчанні та інших життєвих ситуаціях.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;

- новинна грамотність;
- пошук та збір інформації.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- робота в групах;
- індивідуальна робота;
- критичне мислення.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютери, гаджети,
- робочі аркуші,
- ручки,
- інтернет,
- мультимедійна дошка.

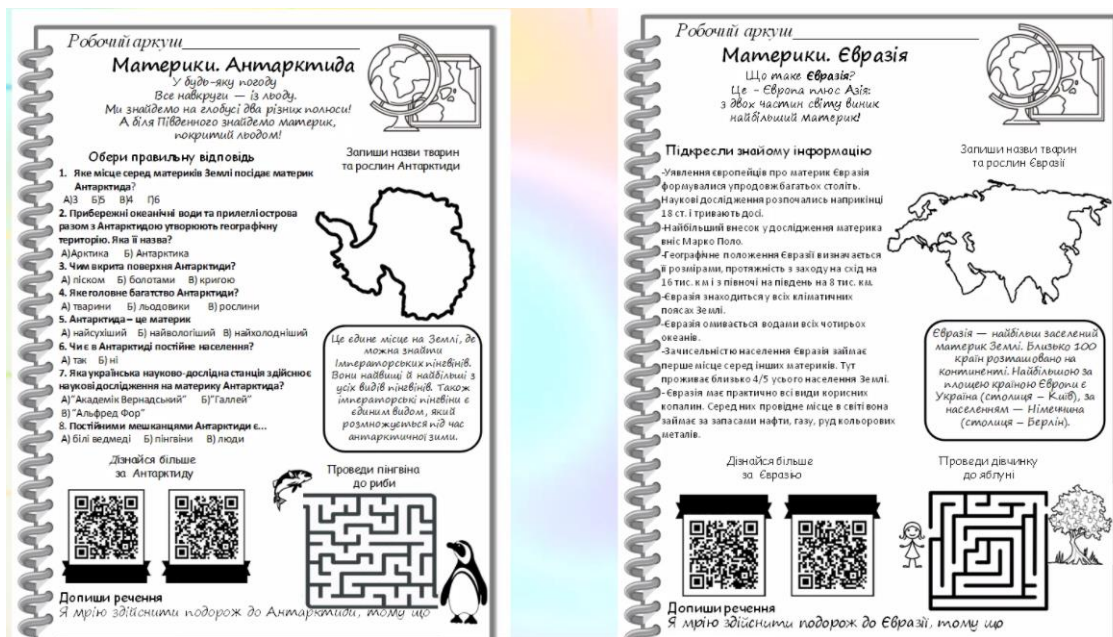
10. Очікувані результати: завдяки використанню QR-кодів на уроках ми досягаємо таких результатів:

- розвиваються навички роботи з цифровими носіями;
- формується предметна і міжпредметна компетентність;
- опановуються навички, необхідні для навчання впродовж життя;
- тренується вміння аналізувати і синтезувати інформацію;
- розвиваються когнітивні навички (розумові здібності);
- відбувається отримання інформації з метою застосування її для освітніх потреб;
- удосконалюються вміння працювати в групі й самостійно;
- створюється ситуація успіху.

11. Детальний опис вправи

Вивчаючи тему «Природа материків», діти готувалися до проєкту «Цікавий світ материка, на який ми хочемо потрапити». Вправа з робочими аркушами «Материки» допоможе дітям визначитися, на який континент вони хотіли б здійснити подорож.

Для виконання цієї вправи рекомендуємо учнів об'єднати в команди (діти працюють у сесійних залах). Кожна команда має придумати собі назву та обрати капітана. Учитель виступає в ролі незалежного ведучого. Кожна група отримує «робочий аркуш» з QR-код відповідного материка. За допомогою власних гаджетів та QR-коду команди переходять за посиланням та опрацьовують матеріал.

Після опрацювання робочого аркуша учням пропонується дати прес-конференцію для журналістів. Кожна група готує виступ (рекламу), чому би вони здійснили мандрівку саме на той чи інший материк, наприклад: «Ми мріємо здійснити подорож до Південної Америки, тому що...». Ці вправи допомагають дітям виховати культуру медіаграмотності, вдосконалюють розвиток зв'язного мовлення, активізують кожного учня на уроці, розвивають творчу уяву дітей.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Використання інтерактивних робочих аркушів свідчить про те, що зазначена технологія допомагає не тільки закріпити та поглибити фахові знання здобувачів освіти, а й підвищити навчальну мотивацію до освоєння нових інформаційно-комунікаційних технологій. Вони дозволяють зробити заняття більш захоплюючими та ефективними. З одного боку, учням зручно зчитувати цікаву інформацію та оперативно зберігати її в пам'яті мобільних пристроїв, з іншого – такий підхід дозволяє задіяти додатковий (тактильний) канал сприйняття інформації. Інтерактивні робочі аркуші можна використовувати при: дистанційному навчанні; для домашніх робіт; для роботи в класі на інтерактивній дошці.

13. Перелік використаних джерел.

1. Материк. Робочі аркуші. URL: <https://drive.google.com/file/d/1EOtKX9PJx38wcKCLarwl2-jTtSgH9-3c/view?usp=sharing>
2. Я досліджую світ: підруч. для 4 кл.закл. заг. серд. освіти. (У 2 ч.): Ч. 2 / Тетяна Гільберг, Світлана Тарановська, Ніна Павич. – Київ: Генеза, 2021.

– 160 с.: іл. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/1615-ya-doslidzhuyu-svit-4-klas-gilberg.html>

14. Додаткові матеріали

Для дистанційного навчання (вчитель надсилає матеріали на платформу для самостійного опрацювання).

Ви можете знайти кейс до вправи «Робочі аркуші з QR-кодами. Материки». У кейсі зібраний матеріал для проведення повноцінного уроку: фотобутафорія, презентації, лепбук «Мандруємо світом» та інші матеріали за покликанням:

https://drive.google.com/drive/folders/1yBnHV1qATJPgf_mGRPu4L5qXsEzf0-P4?usp=drive_link

Медіаосвітня вправа 3

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: «Чим цікавий Атлантичний океан»

2. Назва вправи: «Fishbone»

3. Анотація: «Фішбоун» (з англійської «риб'яча кістка») – прийом критичного мислення, сенс якого полягає у встановленні причинно-наслідкових зв'язків між об'єктом аналізу і факторами, які на нього впливають. Під час аналізу медіатекстів учні з'ясовують особливості проблематики. За допомогою таких схем можна знайти рішення будь-якої складної ситуації, при цьому кожен раз можуть виникати нові ідеї. Ефективним буде її використання під час «Мозкового штурму».

4. Тривалість вправи: 10 – 15 хвилин.

5. Мета вправи: за допомогою схеми «Фішбоун» продемонструвати причини конкретних подій та явищ, зробити відповідні висновки. Сформувати у дітей базові навички співробітництва, вміння збирати і фіксувати дані, критично оцінювати інформацію природничого змісту, створити умови для кращого розуміння основних природничо-наукових понять, що підлягають засвоєнню.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- навчання впродовж життя, що передбачає опанування умінь і навичок, необхідних для подальшого навчання;
- організація власного навчального середовища;
- отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб;

- визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі.

Природничі:

- формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї;
- самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів;
- пізнавати себе та навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.

Екологічні:

- передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування;
- дотримання правил природоохоронної поведінки;
- ощадного використання природних ресурсів;
- розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства.

Медіаосвітні:

- інформаційно-комунікаційна – що передбачає опанування основ цифрової грамотності для розвитку і спілкування;
- здатність безпечно та етично використовувати засоби ІКТ у навчанні та інших життєвих ситуаціях.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- факти і судження (думки);
- пошук та збір інформації.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- робота в групах;
- індивідуальна робота;
- мозковий штурм;
- дискусія.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютер, мобільний пристрій;
- якісний інтернет-зв'язок;
- Google-акаунт;
- при письмовому виконанні вправи – зошит і ручки/олівці;

- при віддаленому виконанні вправи – інтерактивна віртуальна дошка Google Jamboard, яка дозволить демонструвати ключову інформацію та вносити нову інформацію під час уроку в Zoom чи Google Meet.

10. Очікувані результати: учні вчаться аналізувати отриману інформацію, критично мислити, знаходити правильні рішення, виділяти основні події і шукати їх причини, узагальнювати, робити висновки, розвивати вміння працювати в команді.

11. Детальний опис вправи

Схема «Фішбоун» може бути використана в якості окремо застосовуваного методичного прийому для аналізу будь-якої ситуації або виступати стратегією цілого уроку. Найефективніше її застосовувати під час уроку узагальнення і систематизації знань, коли матеріал з теми вже пройдено і необхідно привести всі вивчені поняття в єдину систему, що передбачає розкриття й засвоєння зв'язків і відносин між її елементами.

Учням пропонується інформація (текст, відеофільм) проблемного змісту і схема «Фішбоун» для систематизації цього матеріалу. Роботу щодо заповнення схеми можна проводити в індивідуальній чи груповій формі. Важливим етапом застосування технології «Фішбоун» є презентація отриманих результатів заповнення. Вона повинна підтвердити комплексний характер проблеми у взаємозв'язку всіх її причин і наслідків. Іноді при заповненні схеми учні стикаються з тим, що причин обговорюваної проблеми більше, ніж аргументів, які підтверджують її наявність. Це виникає внаслідок того, що припущень і в житті завжди більше, ніж підтверджуючих фактів. А тому деякі нижні кісточки можуть так і залишитися незаповненими. Далі в ході уроку вчитель самостійно визначає дії: пропонує або і далі досліджувати проблему, або спробувати визначити її рішення.

Технологія проведення:

- 1. Прочитати текст*
- 2. З усіх запропонованих варіантів обрати проблему, причини появи цієї проблеми, факти, які є наслідком проблеми, та зробити висновок.*
- 3. Розташувати компоненти на відповідних місцях схеми.*

Текст:

Вода необхідна в житті людини, тварин і рослин. Але, на жаль, дуже часто ми нерозумно її витрачаємо, забуваємо закривати крани, кидаємо сміття у водоймища, забруднюючи його... Але ж ми з вами господарі природи. І охороняти її – наше головне завдання. 22 березня оголошено Міжнародним днем води. І цей день відзначається не тому, що на Землі багато води, а тому, що вона все частіше вимагає захисту. Забруднення води є серйозною

проблемою для екології Землі. І її варто вирішувати як у великих масштабах – на рівні держав і підприємств, так і в маленьких – на рівні кожної людської істоти.

Побутові стічні води нерідко містять синтетичні миючі засоби, які потрапляють у річки, моря й океани. Скупчення неорганічних речовин впливає на водних мешканців, зменшення кількості кисню у воді, що призводить до утворення так званих «мертвих зон».

Якщо у воді знаходиться велика кількість зважених твердих речовин, вони роблять її непрозорою для сонячного світла і тим самим перешкоджають процесу фотосинтезу у водних басейнах. Це у свою чергу викликає порушення в ланцюзі харчування в таких басейнах. Крім того, тверді відходи викликають замулювання річок і судноплавних каналів, що призводить до необхідності частого проведення днопоглиблювальних робіт.

У морську воду щорічно потрапляє до 12 млн. тонн нафти. Нафта, пролита в морську воду, негативно впливає на життя моря. Перш за все, гинуть птахи: тонуть, перегріваються на сонці або позбавляються їжі. Нафта засліплює мешканців у воді. Вона зменшує проникнення світла в замкнуті водойми і може підвищувати температуру води.

Проблема: Забруднення води

Причини:

- тверді відходи;
- стічні води;
- промислові відходи;
- витік нафти, масел.

Факти:

- шлунково-кишкові захворювання;
- погіршення якості питної води;
- ослаблення імунної системи людини;
- зникнення деяких видів рослин, загибель риб.

Висновок: раціональне використання води і дбайливе ставлення до неї.

Учні добирають факти з медіатексту, заповнюють діаграму, вписуючи необхідну інформацію на окремих стікерах (при фронтальній роботі зі своїм логотипом).

По закінченню – презентація роботи та спільне обговорення.

До кожного завдання створено онлайн-плакати «фрейми» на дошці Google Jamboard.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи: схема може бути побудована завчасно. За допомогою технічних засобів вона може бути кольорова. Якщо такі засоби відсутні, можна використати звичайний ватман. Головне завдання вчителя в навчанні – дати дітям не «заготовку» знань на завтра, а озброїти вмінням здобувати ці знання не на один день, не на два, а на все життя.

13. Перелік використаних джерел.

1. Презентація: «Фішбоун. Забруднення води». URL: https://docs.google.com/presentation/d/1pnoUlul8QXWtcI9NUk7f2v9EIjgEBDbI/edit?usp=drive_link&ouid=106271480673914733403&rtpof=true&sd=true

2. Я досліджую світ: підруч. для 4 кл. закл. заг. серд. освіти. (У 2 ч.): Ч. 2 / Тетяна Гільберг, Світлана Тарановська, Ніна Павич. – Київ: Генеза, 2021. – 160 с.: іл. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/1615-ya-doslidzhuyu-svit-4-klas-gilberg.html>

3. YouTube: «Забруднення Світового океану. Острови сміття і нафта в океані» URL: <https://www.youtube.com/watch?v=0dsruaUGaFA>

4. YouTube: «Забруднення Світового океану». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WjgFPRi24Lw>

14. Додаткові матеріали

Приєм «Фішбоун»

В основі прийому – схематична діаграма у формі риб'ячого скелета, що дозволяє наочно продемонструвати причини конкретних подій, явищ і проблем, а також їхні наслідки та зробити узагальнення й відповідні висновки. Цей прийом універсальний, його можна використовувати під час вивчення будь-якої навчальної дисципліни.

Голова «рибини» являє собою проблему, питання або тему, які підлягають аналізу.

Скелет – верхні «кісточки» фіксують основні поняття теми, причини, які призвели до проблеми.

Нижні – факти, що підтверджують наявність сформульованих причин або суть понять, зображених на схемі.

Хвіст – відповідь на поставлене запитання, висновки, узагальнення.
Для дистанційного навчання (вчитель надсилає матеріали на платформу для самостійного опрацювання):

- Презентація на тему: «Проблеми забруднення в природі». URL:
https://drive.google.com/file/d/1_ppF6-sDjC0WAwggztxcXM8FURa4zhnC/view?usp=sharing

- Фрагмент проведення уроку за посиланням:
https://docs.google.com/document/d/1-1fp2p53MfNBmdcR8NpEXTdWc6Bm_T84/edit?usp=sharing&ouid=106271480673914733403&rtpof=true&sd=true

- Матеріал до Всесвітнього дня океанів. URL:
<https://wwf.ua/?343037/no-plastic-in-nature>

*Кузнецова Наталія Володимирівна, учителька
англійської мови комунального закладу
«Харківська початкова школа № 171
Харківської міської ради»*

Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 4 класу до розділу «Health and body care»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ:

на уроках у ЗЗСО.

Освітня галузь:

- мовно-літературна (іншомовна освіта),
- соціальна і здоров'язбережувальна.

Предмет, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

англійська мова

Назва розділу предмета, до якого пропонується цикл вправ:

Unit 4. Health and body care.

Цільова аудиторія:

4 клас.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: «Піклування про своє здоров'я» («Take care of your health»).

2. Назва вправи: «Що робити, щоб бути здоровим?»

3. Анотація: вправа дає змогу перевірити знання учнів та закріпити основні поняття інфомедійної грамотності, розвиває критичне мислення, вчить перевіряти інформацію або ставити під сумнів вислови інших.

4. Тривалість вправи: 30 хвилин.

5. Мета вправи: ознайомити учасників освітнього процесу з теоретичними відомостями та базовими поняттями з інфомедійної грамотності, навчити критично мислити. Розвивати вміння ефективно шукати та систематизувати інформацію, толерантність, навички етично спілкування.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- знати лексику до теми «Health and body care»,
- відповідально ставитись до свого здоров'я

Медіаосвітні:

- уміння свідомого використовувати сучасні інформаційні технології,
- уміти перевіряти контент, що представлений в інформаційному просторі.
- формування навичок критично мислити.

7. Теми медіаграмотності:

- медіасоціалізація,
- критичне мислення.

8. Форми/методи роботи

- ігрова діяльність,
- порівняльний аналіз.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютер або планшет,
- під'єднані до мережі «Інтернет».

10. Очікувані результати:

Учні/учениці:

- мають уявлення про вплив харчування на здоров'я людини;
- називають види захворювань;
- знають про правильне та раціональне харчування;
- мають уявлення про вплив способу життя на здоров'я людини.

11. Детальний опис вправи:

Назвати, що потрібно для здоров'я, скористатись зображенням:

Обери та обведи картинку з корисною їжею, а потім навпаки:
<file:///C:/Users/%D0%B0%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD/Downloads/Unit%204.%20Lesson%202.pdf>

Пригадаємо види болю, граємо у гру за посиланням на платформі
<https://wordwall.net/uk/resource/52013955>

Вивчаємо, що потрібно для занять спортом, переглядаємо відео за посиланням, робимо висновки з побаченого:

https://youtu.be/GIQwJYPW59Q?si=BaG-MGGI_YVUdFLO.

Даємо дієві поради, для вирішення проблем за посиланням:

<https://wordwall.net/uk/resource/51723230>

Що із зображеного роблять діти, щоб бути здоровими? Дайте відповідь англійською.

My Health

Eat healthy.

Take a bath.

Get plenty of sleep.

Exercise regularly.

What should you do to be healthy?

To eat healthy food **To have a bath**

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

1. Вправа може бути використана при проведенні уроків узагальнення і систематизації знань, факультативних занять англійської мови, інтегрованих уроків, розроблені учнями і роздруковані чек-листи можуть бути використані на класних годинах або розміщені на сайті закладу.

2. Використовуйте вправу для полегшення вивчення та запам'ятовування дітьми слів та виразів.

13. Список використаних джерел:

1. Освітній проект Naurok. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://naurok.com.ua/travlennya-konspekti-urokiv-dlya-9-klasu-129383.html>

2. Освітній проект Vseosvita [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://vseosvita.ua/library/plan-konspekt-uroku-budova-ta-funkcii-travnoi-sistemi-ludini-334216.html>

3. Освітня платформа «Quizizz» [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://quizizz.com/profile/5e1ca3c0e5d080001b8383a6>

4. Освітня платформа «Wordwall» <https://wordwall.net/uk-ua/community/4-%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81/health-and-body-care>

5. Підручник Карпюк О.Д Англійська мова. Режим доступу до ресурсу: <https://pidruchnyk.com.ua/623-anglyska-mova-karpyuk-4-klas-2015.html>

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: «Піклування про своє здоров'я» («Take care of your health»).

2. Назва вправи: «Правда чи брехня» («True or false»)

3. Анотація: Вправа дає змогу перевірити знання учнів та закріпити основні поняття інфомедійної грамотності, розвиває критичне мислення, вчить перевіряти інформацію або ставити під сумнів вислови інших.

4. Тривалість вправи: 40 хвилин

5. Мета вправи: ознайомити учасників освітнього процесу з теоретичними відомостями та базовими поняттями здоров'я, навчити критично мислити. Розвивати вміння ефективно шукати та систематизувати інформацію, толерантність, навички етичного спілкування.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- знати лексику до теми «Take care of your health»,
- відповідально ставитись до свого здоров'я

Медіаосвітні:

- уміння розпізнавати фейкову інформацію,
- стійкість до можливих негативних впливів інтернет-медіа та соціальних мереж,
- формування навичок критично мислити.

7. Теми медіаграмотності:

- медіасоціалізація,
- критичне мислення.

8. Форми/методи роботи:

- ігрова діяльність,
- аналіз медіатекстів.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютер або планшет, під'єднані до мережі «Інтернет».

10. Очікувані результати:

Учні/учениці:

- мають уявлення про вплив харчування на здоров'я людини;
- називають види захворювань;
- знають про правильне та раціональне харчування;
- знають санітарно-гігієнічні правила;
- вміють надавати першу медичну допомогу при порізах,
- знають куди звертатися по допомогу;

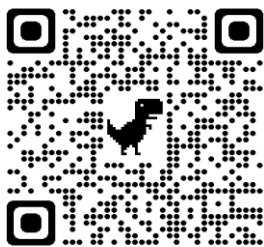
- мають уявлення про вплив способу життя на здоров'я людини.

11. Детальний опис вправи:

Нагадайте дітям про види болю за допомогою відеопрезентації:

https://youtu.be/hNCvizW_dnI?si=4KpOkVQHHqdgO6J6

Зачитайте школярам короткий текст, потім запропонуйте їм прочитати його про себе. Скористайтесь кодом, щоб відкрити текст, обговоріть запитання в кінці тексту та вставте пропущені слова в схожому варіанті:

Скористайтесь кодом , щоб дізнатись, які поради є правильними для здорового способу життя:

Вікторина допоможе пригадати важливі терміни та нагадає, як діяти у надзвичайних обставинах:

<https://wordwall.net/uk/resource/69496654>

Тепер підсумуємо та проведемо тестування:

<https://vseosvita.ua/test/health-and-body-care-752442.html?rl=647660>

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Зверніть увагу на те, що вчитель заздалегідь знаходить необхідний текст. Клас об'єднано у дві групи. Переходячи за посиланням або QR-кодом, учасники груп уважно читають статтю. Перша група отримує завдання: проаналізувати текст, друга група систематизує і доповнює прочитану інформацію, складає список рекомендацій для піклування про своє здоров'я.

Виконуйте вправу послідовно, як описано. Допмагайте дітям правильно сформулювати уявлення про здоровий спосіб життя. Використовуйте дискусії для обговорення питань.

13. Список використаних джерел:

1. Відеоурок за підручником Карпюк О. Д. 4 клас англійська мова. URL: https://youtu.be/hNCvizW_dnI?si=4KpOkVQHHqdgO6J6
2. Освітня платформа «Всеосвіта». URL: <https://vseosvita.ua/test/health-and-body-care-752442.html?rl=647660>
3. Освітня платформа «Wordwall» URL: <https://wordwall.net/uk/resource/69496654>
4. Підручник Карпюк О.Д Англійська мова. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/623-anglyska-mova-karpyuk-4-klas-2015.html>

Медіаосвітня вправа 3

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: «Eating habits» / «Харчові звички».

2. Назва вправи: «Шкідливо – корисно»

3. Анотація: вправа дає змогу перевірити знання учнів та закріпити вивчені поняття та лексичні одиниці, вчить працювати злагоджено та формує знання про корисне правильне харчування.

4. Тривалість вправи: 30 хвилин.

5. Мета вправи: формувати уявлення дітей про роль повноцінного харчування для здорового розвитку організму, дати поняття про вітаміни та деякі корисні продукти, що їх містять, учити розрізняти правдиву та неправдиву інформацію; виховувати в дітей потребу правильно харчуватися, уникати вживання шкідливих для організму продуктів, розвивати критичне мислення.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- здобуття нових знань,
- опрацювання нових лексичних одиниць,
- відповідально ставитись до свого здоров'я.

Медіаосвітні:

- навичка критичного мислення.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- стереотипи;
- пошук та збір інформації.

8. Форми/методи роботи:

- дискусія;

- ігрова діяльність.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютер або планшет, під'єднані до мережі «Інтернет».

10. Очікувані результати:

Учні/учениці:

- мають уявлення про вплив харчування на здоров'я людини;
- знають про правильне та раціональне харчування;
- називають види продуктів англійською мовою, розуміють на слух.

11. Детальний опис вправи:

Харчування обов'язково повинно бути корисним.

Корисна їжа для дитини –

Що містить різні вітаміни,

Що робить нас усіх сильнішими,

Що робить діток здоровішими.

У їжі, добрій для дитини,

Є всі потрібні речовини,

І кальцій є, і мінерали,

Аби кістки міцні зростали!

– А як ви гадаєте, чи всі продукти корисні для людей? Чому? Далі вчитель називає дітям продукти харчування англійською мовою, а вони обирають ті, що шкідливі для організму, плескаючи в долоні. Кефір, хліб, згущене молоко, жуйка, яблучний сік, картопляне пюре, сметана, кока-кола, чіпси, сир, помідор, сухарики, булка, цукерка.

– Діти, чому ви обрали саме ці продукти? (Пояснення дітей)

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Вправа може бути використана при проведенні уроків узагальнення і систематизації знань.

13. Список використаних джерел:

1. Підручник Карпюк О.Д. Англійська мова. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/623-anglyska-mova-karpyuk-4-klas-2015.html>

2. Парціальна програма з медіаосвітньої діяльності. URL: https://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2019/09/Mediashkolnik_2019.pdf

3. Розвиток дитини. URL: <https://images.app.goo.gl/xbuY3SuTAPxzSora6>

Напрямок: Медіаосвіта в базовій і старшій школі

Кейси медіаосвітніх вправ, що інтегруються в навчання предметів у базовій і старшій школі

*Семерик Олександра Сергіївна, учителька
хімії комунального закладу «Есхарівський
ліцей» Новопокровської селищної ради
Чугуївського району Харківської області*

Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 8 класу до розділу «Будова атома. Періодичний закон і періодична система хімічних елементів»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ:

на уроках у ЗЗСО.

Освітня галузь:

природнича.

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

хімія.

Назва розділу предмета/курсу/програми гуртка, до якого пропонується цикл вправ:

Будова атома. Періодичний закон і періодична система хімічних елементів.

Цільова аудиторія:

учні/учениці 8 класу.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

- 1. Тема уроку, до якого розроблено вправу** Поняття про лужні елементи.
- 2. Назва вправи:** «З якого боку подивитися, або взаємодія лужних металів з водою».
- 3. Анотація:** на прикладі властивостей лужних металів представлена оцінка сприйняття інформації різними людьми, описані варіанти інтерпретації певного типу інформації і можливі наслідки її неправильного сприйняття.
- 4. Тривалість вправи:** 15-20 хвилин.
- 5. Мета вправи:** розвивати та поглиблювати уявлення про фізичні та хімічні властивості простих сполук, утворених лужними елементами, зокрема розкрити особливості взаємодії лужних металів з водою; повторити поняття «індикатор», «типи хімічних реакцій»; розвивати вміння критичного сприйняття інформації, оцінювати наслідки впливу інформації, що не відповідає дійсності; виховувати вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, співпрацювати в групі.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- спілкування державною мовою;
- основні компетентності у природничих науках та технологіях;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- вміння вчитися впродовж життя;
- соціальна компетентність;
- обізнаність та самовираження у сфері культури;
- здоров'язбережувальна компетентність.

Медіаосвітні:

- пошук та збереження інформації;
- перетворення інформації з одного виду на інший;
- інтерпретація інформації з відеофрагментів;
- критичне сприйняття інформації.

7. Теми медіаграмотності

- критичне мислення;
- пошук та збір інформації;
- створення медіапродукції.

8. Форми/методи роботи

- аналіз медіатекстів;

- робота в групах;
- декодування та інтерпретація медіатекстів;
- мозковий штурм;
- порівняльний аналіз.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи

- сервіс для онлайн-зустрічей Zoom,
- онлайн-дошка Padlet.

10. Очікувані результати:

Учень/учениця

- розрізняє лужні елементи та прості сполуки, утворені ними;
- застосовує знання про властивості лужних металів при аналізі медіатекстів;

- володіє навичками пошуку необхідної інформації;
- зіставляє та аналізує отриману інформацію;
- критично оцінює інформацію;
- демонструє активність під час роботи в групі;
- виявляє повагу до думок однокласників;
- висловлює власну думку під час аналізу матеріалу;
- усвідомлює значення впливу інформації у різних сферах людського життя.

11. Детальний опис вправи

Кожна людина може сприймати інформацію по-різному. І це природно. Але інколи інформація може мати лише єдине значення. І зараз ми з вами на прикладі лужних металів з'ясуємо, коли кожен з цих випадків справедливий.

На сьогоднішньому уроці ми з вами говорили, що лужні метали активно реагують з водою, при цьому утворюються луки, наявність яких в переглянutoму досліді була підтверджена індикатором фенолфталеїном. Але з курсу хімії 7 класу ми знаємо, що можна було б використати і такий індикатор як лакмус, який набуває синього забарвлення в лужному середовищі. Тому зараз пропоную перейти за [посиланням](#) на онлайн-дошку, щоб ви змогли додати картинки або фото предметів синього кольору.

(Після роботи з онлайн-дошкою учні роблять висновки щодо неприциповості обраних кожним з них предметів і наголошують на тому, що ключовим у даному випадку був саме колір)

Ви чудово впоралися з цією частиною, тому переходимо до наступного етапу. Вивчаючи взаємодію лужних металів з водою, ми зазначили, що даний тип реакцій називається реакція заміщення. Але лужні метали можуть

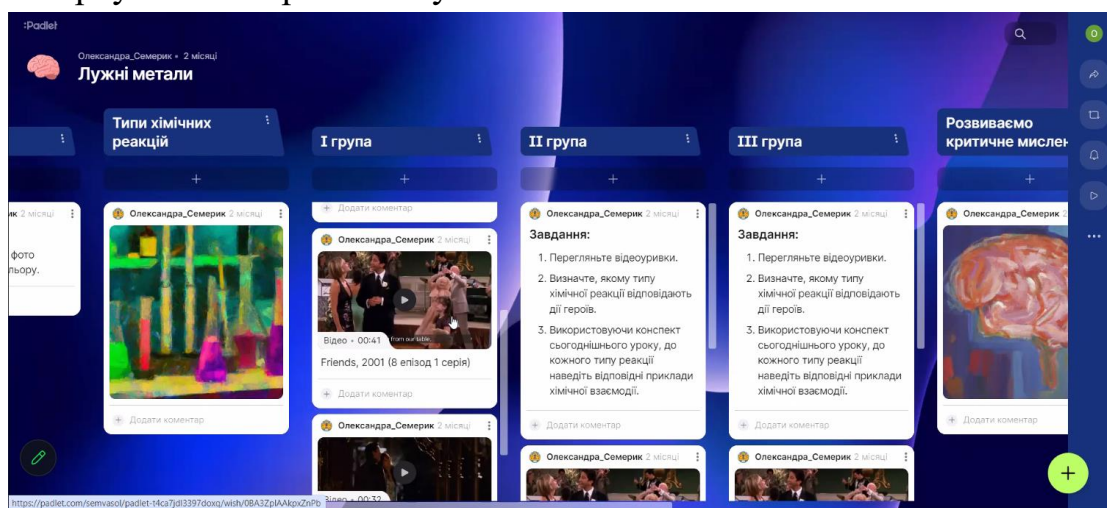
вступати і в реакції сполучення. Тому зараз ви будете поділені на групи і необхідно виконати наступні завдання:

1. Перегляньте відеоуривки.
2. Визначте, якому типу хімічної реакції відповідають дії героїв.
3. Використовуючи конспект сьогоденного уроку, до кожного типу реакції наведіть відповідні приклади хімічної взаємодії.

(Групи формуються з використанням сесійних залів в онлайн-сервісі Zoom. Учні виконують завдання на онлайн-дошці Padlet. Попередньо кожна група отримує посилання на свою секцію онлайн-дошки в чаті Zoom. Після групової діяльності відбувається перевірка отриманих результатів. Учитель/-ка демонструє усі секції класу. Учні роблять висновки щодо неможливості використання однакових прикладів хімічних реакцій для різних типів взаємодії.)

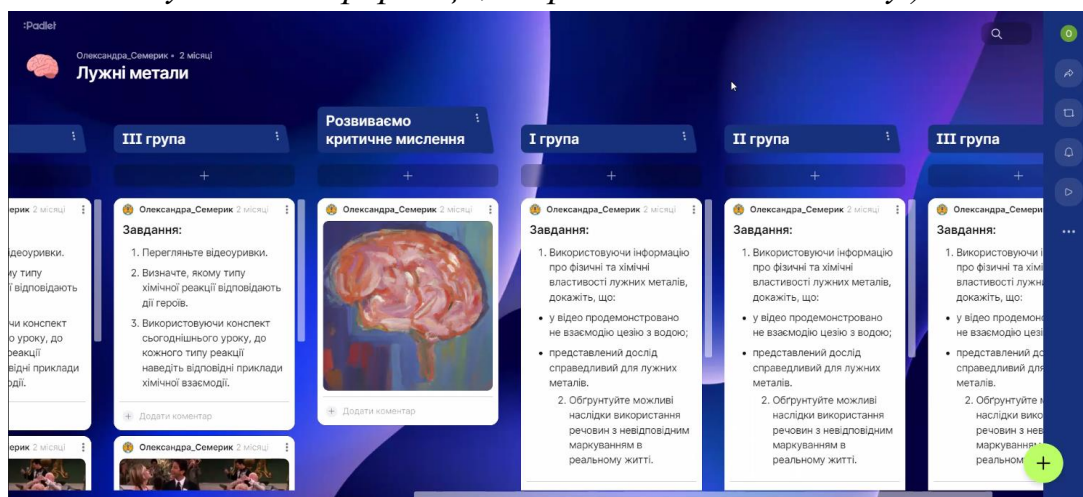
Відмінна робота. А у нас залишається останнє завдання. У одній зі спільнот мережі «Facebook» було розміщено відео взаємодії цезію з водою [1]. Після перегляду в мене виникло питання щодо достовірності побаченого. Пропоную і вам долучитися до аналізу даного досліду.

1. Використовуючи інформацію про фізичні та хімічні властивості лужних металів, доведіть, що:
 - у відео продемонстровано не взаємодію цезію з водою;
 - представлений дослід справедливий для лужних металів.
2. Обґрунтуйте можливі наслідки використання речовин з невідповідним маркуванням в реальному житті.

(Учні приєднуються до сесійних залів для формування груп, перегляду досліду в своїй секції та обговорення питання. Через деякий час учні повертаються до основного сеансу для ознайомлення з результатами. По черзі клас слухає відповіді одного з представників кожної групи. Після чого

повинні бути сформульовані висновки щодо важливості критичного ставлення до будь-якої інформації, зокрема хімічного змісту.)

Отже, щойно ми наочно пересвідчилися, що до сприйняття будь-якої інформації потрібно ставитися осмислено та відповідально. Подекуди за нехтування критичним ставленням можна заплатити достатньо високу ціну.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

а) У першій частині вправи можна запропонувати учням шукати та додавати фотоматеріали чи картинки жовтого кольору. В цьому випадку потрібно буде вказати, що мова про метилоранж.

б) Відеофрагменти для аналізу типів реакцій можна підібрати на власний розсуд. Вони можуть бути однаковими для кожної групи або різними. Крім того, можна замінити ілюстраціями відповідного змісту.

в) Залежно від активності учнів та часових обмежень можна скоротити кількість виконаних вправ, але бажано використати одну частину з груповою діяльністю.

г) Не обов'язковим є використання саме онлайн-дошки Padlet. Можна обирати будь-який онлайн-ресурс, де учні могли б шукати та додавати матеріали самостійно, переглядати відео та коментувати їх. Проте в Padlet є можливість надавати посилання на окремий розділ, що дозволяє учням уникнути дублювання відповіді іншої групи і самостійно прийти до необхідного результату.

13. Перелік використаних джерел

1. Реакція цезію з водою [Електронний ресурс] : реакція цезію з водою / Всесвіт // Facebook. – Режим доступу: https://www.facebook.com/watch/?ref=search&v=235686465808607&external_log_id=0507724a-dee0-404f-815d-5f6f4140ee10&q=%D1%86%D0%B5%D0%B7%D1%96%D0%B9. – Назва з екрана. – Дата публікації: 30.04.2023. – Дата перегляду : 24.04.2024.

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Поняття про галогени та інертні елементи.

2. Назва вправи: «Галогени в медіапросторі».

3. Анотація: У представленій вправі акцентується увага на вмінні аналізувати інформацію з різних джерел та оцінювати її за визначеними критеріями.

4. Тривалість вправи: 15-20 хвилин.

5. Мета вправи: закріпити знання про фізичні та хімічні властивості галогенів; розвивати вміння зіставляти та порівнювати, критично сприймати інформацію; виховувати толерантне ставлення до думок інших людей.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- спілкування державною мовою;
- основні компетентності у природничих науках та технологіях;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- уміння вчитися впродовж життя;
- соціальна компетентність;
- обізнаність та самовираження у сфері культури;
- здоров'язбережувальна компетентність.

Медіаосвітні:

- пошук та обробка інформації;
- критичне оцінювання інформації природничого змісту, здобутої з

різних джерел.

7. Теми медіаграмотності

- критичне мислення;
- медіаспоживання.

8. Форми/методи роботи

- аналіз медіатекстів;
- робота в групах;
- декодування та інтерпретація медіатекстів;
- порівняльний аналіз.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи

- сервіс для онлайн-зустрічей Zoom,
- онлайн-дошка Padlet.

10. Очікувані результати:

Учень/учениця

- розуміє суть поняття «галогени»;

- застосовує знання про галогени при аналізі медіатекстів;
- виявляє недостовірність представленої інформації;
- надає аргументовану оцінку результатам роботи однокласників;
- усвідомлює значення аналізу, узагальнення та використання інформації з різних джерел;
- робить висновки про необхідність постійного розвитку медіакультури.

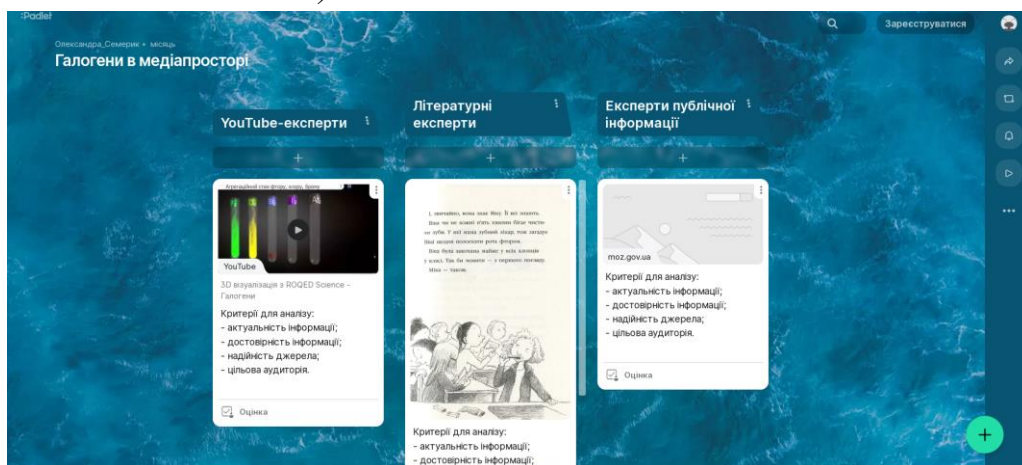
11. Детальний опис вправи

На сьогодні вміння аналізувати інформацію, оцінювати її достовірність, співставляти факти є чи не найважливішим способом захисту себе в інформаційному полі. Тому зараз пропоную у складі груп опрацювати інформацію з відеохостингу Youtube [1], художньої літератури [2, 9] та сайту Міністерства охорони здоров'я [3]. Кожна група отримає доступ лише до одного з джерел, але критерії для аналізу в усіх випадках будуть однаковими:

- актуальність інформації;
- достовірність інформації;
- надійність джерела;
- цільова аудиторія.

Інформація, надана для обговорення, пов'язана з темою сьогоднішнього уроку – галогенами. Через 7 хвилин від початку роботи один з представників кожної групи повинен буде озвучити отримані результати.

(Учні отримують посилання на онлайн-дошку Padlet і приєднуються до сесійних залів Zoom для роботи в групах. Після закінчення відведеного на опрацювання завдання часу учні уважно слухають звіти однокласників, у разі потреби намагаються доповнити їх. Відбувається обговорення проаналізованого матеріалу: акцентується увага на виявлених неточностях в деяких джерелах, наслідках, до яких може привести використання такої інформації в реальному житті. Учні оцінюють результати роботи кожної групи самостійно в Padlet.)

Як бачимо, навіть така, на перший погляд, вузькоспеціальна тема «Галогени» може зустрічатися в різних інформаційних джерелах. Але вміння правильно інтерпретувати інформацію, оцінювати надійність джерел, в яких вона розміщена, допоможе розвивати медіакультуру особистості.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Кількість критеріїв для аналізу інформації можна збільшити, але представлені в даній вправі є ключовими.

13. Перелік використаних джерел

1. Галогени [Електронний ресурс] : 3D візуалізація з ROQED Science / B2B Solutions // YouTube. – Режим доступу: <https://youtu.be/tszEOaQVXMI?si=qyJ0FD78JEjABv-I> . – Назва з екрана. – Дата публікації: 27.12.2021. – Дата перегляду: 24.04.2024.

2. Лагеркранц Р., Еріксон Е. Моє серце б'ється і сміється. Харків : Крокус, 2018. 120 с.

3. *Що робити у разі хімічної атаки або аварії на хімічному підприємстві.* URL: <https://moz.gov.ua/article/news/scho-robity-u-razi-himichnoi-ataki-abo-avarii-na-himpidpriemstvi> (дата звернення: 24.04.2024).

Медіаосвітня вправа 3

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Структура Періодичної системи хімічних елементів.

2. Назва вправи: «Курс підготовки адвокатів до захисту хімічних елементів».

3. Анотація: На прикладі новини про перейменування хімічного елемента №115 Періодичної системи учні опановують алгоритм дій розпізнавання фейків.

4. Тривалість вправи: 25-30 хвилин.

5. Мета вправи: розширення і поглиблення знань про фейки, розвивати розуміння необхідності постійного самовдосконалення і самоосвіти; формувати вміння співпраці в групі, виховувати національну свідомість.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- спілкування державною мовою;
- основні компетентності у природничих науках та технологіях;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- уміння вчитися впродовж життя;
- соціальна компетентність.

Медіаосвітні:

- обробка інформації;
- створення меседжів;
- критичне оцінювання інформації.

7. Теми медіаграмотності

- критичне мислення;
- маніпуляції (джинса, ПСО, фейки тощо);
- створення медіапродукції;
- медіаспоживання.

8. Форми/методи роботи

- аналіз медіатекстів;
- робота в групах;
- декодування та інтерпретація медіатекстів;
- порівняльний аналіз.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи

- сервіс для онлайн-зустрічей Zoom,
- онлайн-дошка Flinga,
- онлайн-дошка Padlet.

10. Очікувані результати:

Учень/учениця

- формулює визначення терміну «фейк»;
- знає і розуміє, як розпізнати фейкову інформацію;
- організовує свою діяльність;
- виявляє уміння виявляти приховану та очевидну інформацію, а також логічно її структурувати;
- усвідомлює важливість розпізнавання фейків в умовах воєнного стану;
- демонструє шанобливе ставлення до думок однокласників під час роботи в групах.

11. Детальний опис вправи

Просто зараз ми відвідаємо курс підготовки адвокатів до захисту хімічних елементів від фейкових новин. У січні 2023 року мешканець 115 квартири Періодичної системи подав позов до суду за темою поширення про нього в соціальних мережах неправдивої інформації. До розслідування були залучені найкращі спеціалісти – медіаексперти [Stopfake.org](https://www.stopfake.org). За результатами проведеної роботи були представлені матеріали, які згодом ввели в навчальний процес підготовки майбутніх адвокатів. Допуском до цих матеріалів є перевірка слухачів курсу на розуміння терміну «фейк».

(У чаті відеоконференції Zoom учні отримують посилання на онлайн-дошку Flinga і створюють повідомлення з визначенням терміну. Одночасно з учнями повідомлення надсилає вчитель/ка. Далі пропонується проаналізувати отримані відповіді і знайти найбільш точне визначення.)

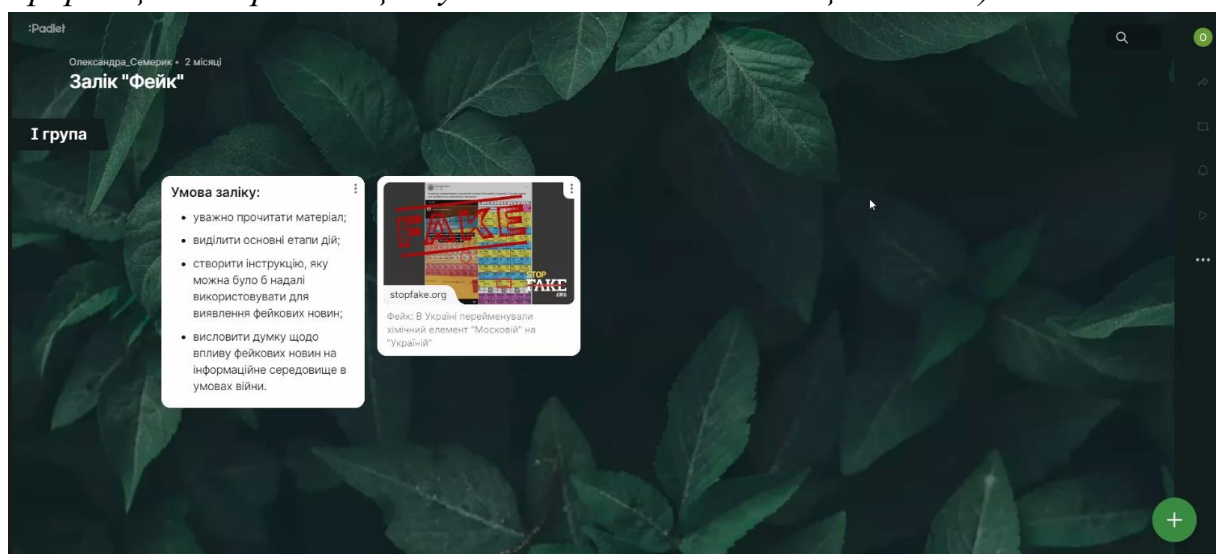
Перевірка пройдена на відмінно. Тому переходьте за посиланням і ознайомтесь з ходом розслідування.

(Учням надається кілька хвилин на ознайомлення з матеріалом)

Ми вже подолали такий шлях, що знаходимося лише за кілька кроків від того, щоб стати дипломованими спеціалістами в галузі захисту хімічних елементів при виявленні фейкових новин. Але для цього потрібно скласти залік, в основі якого – розробка детальної інструкції розпізнавання фейків на основі розглянутого матеріалу для використання в майбутніх схожих справах. Щоб вам було легше виконати цей етап, пропоную об'єднатися в групи, а результати представити на онлайн-дошці. Умова заліку:

- уважно прочитати матеріал;
- виділити основні етапи дій;
- створити інструкцію, яку можна було б надалі використовувати для виявлення фейкових новин;
- висловити думку щодо впливу фейкових новин на інформаційне середовище в умовах війни.

(Групи формуються з використанням сесійних залів в онлайн-сервісі Zoom. Учні виконують завдання на онлайн-дошці Padlet. Попередньо кожна група отримує посилання на свою секцію онлайн-дошки в чаті Zoom. Після групової діяльності відбувається перевірка отриманих результатів. Учитель/-ка демонструє усі секції класу. Відбувається обговорення отриманих інструкцій та висновків щодо впливу фейкових новин на інформаційне середовище в умовах сьогодення та оцінювання)

З гордістю вітаю вас, ви змогли прекрасно виконати поставлені перед вами завдання. Сподіваюся, що тепер і надалі ви з легкістю зможете розпізнати фейкову інформацію, усвідомите наслідки впливу її поширення в соцмережах і серед власного оточення.

12. Поради педагогу щодо виконання справи

У цій справі було використано два типи онлайн-дошок: Flinga чудово підходить для створення коротких повідомлень, а Padlet має більше технічних можливостей для оформлення роботи в групах. Можливі варіанти використання Google-презентації або Canva, але потрібно враховувати технічні можливості учнів.

13. Перелік використаних джерел

1. Фейк: В Україні перейменували хімічний елемент «Московій» на «Україній». URL: <https://www.stopfake.org/uk/fejk-v-ukrayini-perejmenuvali-himichnij-element-moskovij-na-ukrayinij/> (дата звернення: 26.04.2024).

*Дудзенко Ольга Василівна, учителька
хімії комунального закладу «Харківський
ліцей № 57 Харківської міської ради»*

Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 9 класу до розділу «Оксигеновмісні органічні речовини. Спирти»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ
на уроках у ЗЗСО.

Освітня галузь:
природнича.

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:
хімія.

Назва розділу предмета/курсу, до якого пропонується цикл вправ:
Оксигеновмісні органічні речовини. Спирти.

Цільова аудиторія:
учні/учениці 9 класу.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Отруйність метанолу й етанолу. Згубна дія алкоголю на організм людини.

2. Назва вправи: Згубна дія спиртів на організм людини. Міфи та факти.

3. Анотація: Онлайн-вправа, представлена на вебплатформі LearningApps «Виберіть істинні та хибні судження: Згубна дія спиртів на організм людини», є цікавим та інтерактивним способом перевірки знань учнів. Цей тип запитань змушує учнів чітко визначити, чи є твердження істинним чи хибним, що допомагає їм краще зрозуміти концепції. Учні отримують миттєвий зворотний зв'язок про свої результати, що допомагає їм краще засвоїти матеріал. Можуть пройти вправу повторно, щоб покращити свої знання. Вправа доступна онлайн, тому учні можуть пройти її в будь-який час і в будь-якому місці.

4. Тривалість вправи: 15 хвилин.

5. Мета вправи: Перевірити знання учнів про вплив спиртів на організм людини в інтерактивній формі. Підвищити обізнаність про небезпеку

зловживання алкоголем за допомогою ігрового елемента. Сприяти здоровому способу життя через візуалізацію інформації.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- уміння працювати з хімічною інформацією;
- застосовувати хімічні знання в реальному житті;

Медіаосвітні:

- інформаційна та технологічна компетентність;
- медіаграмотність.

7. Теми медіаграмотності:

- дезінформація;
- критичне мислення;
- стереотипи;
- факти і судження (думки)

8. Форми/методи роботи:

- робота в групах;
- ігрова діяльність;
- індивідуальна робота.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- Комп'ютери, смартфони або планшети з доступом до мережі Інтернет.

- Вебплатформа LearningApps (<https://learningapps.org/>).

10. Очікувані результати:

- Учні зможуть правильно визначити, які твердження про вплив спиртів на організм людини є істинними, а які хибними.
- Критично мислити та аналізувати інформацію.
- Будуть більше усвідомлювати небезпеку зловживання алкоголем та мотивовані вести здоровий спосіб життя.

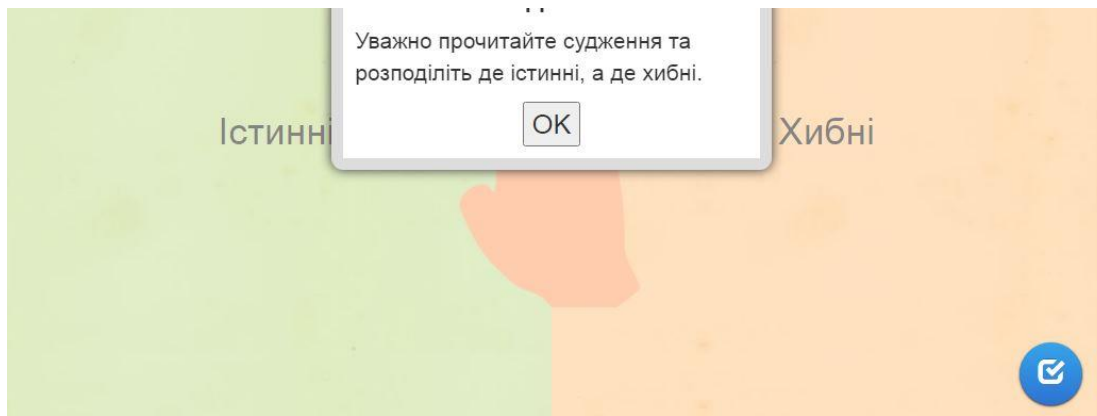
11. Детальний опис вправи:

Вправу створено на вебплатформі LearningApps.

Виконайте вправу розподіливши судження на дві групи: Істинні та Хибні. Результати обговорити після виконання.

Доступ до вправи за посиланням <https://learningapps.org/view35419476> або QR-кодом:

Згубнадія спиртів на організм людини. Міфи та факти.

Згубнадія спиртів на організм людини. Міфи та факти.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Перед проведенням вправи:

- *Ознайомтеся з вправою:* Переконайтеся, що ви розумієте зміст суджень та їх відповідність темі.

- *Перевірте технічні налаштування:* Переконайтеся, що учні мають доступ до комп'ютерів або планшетів з підключенням до Інтернету.

- *Підготуйте додаткові матеріали:* Залежно від рівня підготовки учнів, ви можете підготувати додаткові матеріали, такі як презентація, роздатковий матеріал або відео, щоб допомогти їм краще засвоїти тему.

Під час проведення вправи:

- Поділіться посиланням на вправу з учнями або вбудуйте її на вебсайт класу.

- Поясніть правила вправи, такі як система оцінювання та можливість повторного проходження.

- Запросіть учнів пройти вправу самостійно або в групах. Заохочуйте учнів співпрацювати, ділитися своїми знаннями та думками.

- Відстежуйте результати вправи та надайте учням зворотний зв'язок.

- Після завершення вправи проведіть обговорення з учнями, щоб вони могли поділитися своїми знаннями та розумінням теми.

Вправу можна використовувати як вступ до теми, закріплення матеріалу або підготовку до контрольної роботи.

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Горіння етанолу. Якісна реакція на гліцерол.

2. Назва вправи: Як впізнати гліцерол?

3. Анотація: Онлайн-вправа «Як впізнати гліцерол?» є інтерактивним та захоплюючим способом дослідити хімічну реакцію. Вона може допомогти учням краще засвоїти матеріал та мотивувати учнів до вивчення хімії.

4. Тривалість вправи (у хвиликах) 15 хвилин.

5. Мета вправи: Дослідити та зрозуміти хімічну реакцію, яка використовується для ідентифікації гліцеролу, та перевірити знання учнів з цієї теми.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- знання хімічних понять;
- розуміння хімічних принципів;
- уміння: проводити хімічні дослідження, вирішувати хімічні задачі, працювати з хімічною інформацією;
- формування наукового світогляду.

Медіаосвітні:

- аналіз медіа;
- вирішення проблем;
- створення медіа;
- співпраця та спілкування;
- етика та відповідальність.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення.

8. Форми/методи роботи:

- робота в групах;
- індивідуальна робота;
- методи критичного мислення.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- Комп'ютери, смартфони або планшети з доступом до мережі «Інтернет».
- Вебплатформа Edpuzzle (<https://edpuzzle.com/>).

10. Очікувані результати:

- Учні дослідять та зрозуміють хімічну реакцію, яка використовується для ідентифікації гліцеролу.
- Зможуть застосовувати свої знання для відповідей на запитання про цю реакцію.
- Отримають зворотний зв'язок про свої знання та зможуть визначити сфери, які потребують покращення.

11. Детальний опис вправи:

Вправу створено на вебплатформі *Edpuzzle*.

Перевернуте навчання Edpuzzle в основному складається з призначення відеоуроків вашим учням для перегляду вдома та використання часу уроку для більш значущих занять. Учні вивчають основні поняття уроку вдома, використовуючи відео Edpuzzle, які вони можуть переглядати у своєму власному темпі. Це дає вчителю більше часу в класі для роботи над іншими видами діяльності, які допоможуть учням поглибити розуміння теми. Edpuzzle дозволяє перевернутому класу працювати.

Створення вправи Edpuzzle:

- Зайдіть на сайт Edpuzzle та зареєструйтесь, якщо у вас ще немає облікового запису.
- Знайдіть або завантажте відео про якісну реакцію на гліцерол.
- Додайте відео до Edpuzzle та створіть нову вправу.

- Додайте запитання з множинним вибором, відповідями «правда/хибно» або короткими відповідями протягом відео, які стосуються:
 - Реактивів, що використовуються для ідентифікації гліцеролу
 - Спостережуваних змін під час реакції
 - Принципів, на яких ґрунтується ця реакція
 - Застосування цієї реакції в хімічному аналізі
- Додайте пояснення та підказки до запитань, щоб допомогти учням знайти правильні відповіді.
- Налаштуйте дизайн вправи, щоб зробити її візуально привабливою та цікавою.

Запросіть учнів переглянути відео та відповісти на запитання самостійно або в групах. Відстежуйте результати вправи та надайте учням зворотний зв'язок.

Доступ до вправи за посиланням
<https://edpuzzle.com/assignments/662d6d458121fb1e9d453cee/watch>

або QR-кодом:

The screenshot shows the Edpuzzle interface. At the top, there is a search bar and a '+ Додайте вміст' button. Below the search bar, there are navigation options: 'Попередній перегляд відео', 'Призначити', 'Редагувати призначене відео', 'Поділитися попереднім переглядом', and 'Громадський...'. The main content area displays a video player with the title 'Взаємодія гліцеролу з купрум(II) гідроксидом' by Ольга Дудзенко. The video player shows a laboratory setup with a Bunsen burner, a mortar and pestle, and several test tubes. To the right of the video player, there is a 'Відео події' (Video events) list with timestamps and labels like 'Широкий вибір' and 'Відкритий'. Below the video player, there is a quiz question: 'ЗАПИТАННЯ З ВІДПОВІДНОСТЮ ВІДПОВІДІ' (Question with corresponding answer). The question asks: 'Вкажіть молекулярну формулу гліцеролу:' (Specify the molecular formula of glycerol:). There are two radio button options: C_2H_5OH and $C_3H_8O_3$. At the bottom right, there are buttons for 'Перегляньте' (View), 'Пропустити' (Skip), and 'Надіслати' (Submit).

Одним із продуктів взаємодії натрію гідроксиду з купрум(II) сульфатом є:

- блакитний осад купрум(II) гідроксиду
- розчин купрум(II) гідроксиду
- осад аргентум(I) оксиду
- розчин ферум(II) хлориду

ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ

Що спостерігаєте?

Перегляньте Пропустити Надіслати

ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ

Зробіть висновок, щодо взаємодії гліцеролу з купрум(II) гідроксидом.

Перегляньте Пропустити Надіслати

← Призначити до класу

Назад **Призначити**

Виберіть клас Налаштування

Взаємодія гліцеролу з купрум(II) гідроксидом

01:43

Загальні налаштування

Дата початку: Термін виконання: Додатково

Запобігайте пропускам: Студенти не зможуть перейти вперед у відео. [Вивчайте більше](#)

Спроби: Виберіть, скільки разів учні можуть виконувати завдання. [Вивчайте більше](#)

← **Відеозавдання**

Редагувати призначене відео Дивитися як студент ...

Взаємодія гліцеролу з купрум(II) гідроксидом

Ольга Дудзенко

Дата початку

Сьогодні 12:00 ранку

Термін виконання

Немає терміну виконання

Запобігайте пропускам

Прискорення відео

Увімкніть субтитри

Студенти **Питання**

Ім'я студента ↑ Дивився ↑ Оцінка ↑ Спроби ↑ Останній перегляд ↑ Здали ↑

Дудзенко, Ольга 0/1 Ніколи © Не дано

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Поділіться посиланням на вправу з учнями або вбудуйте її на вебсайт класу.

Поясніть правила вправи, такі як система оцінювання та можливість повторного проходження.

Запросіть учнів переглянути відео та відповісти на запитання самостійно або в групах. Є можливість виконання в режимі реального часу.

Відстежуйте результати вправи та надайте учням зворотний зв'язок.

Медіаосвітня вправа 3

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Метанол, етанол, гліцерол: молекулярні і структурні формули, фізичні властивості.

2. Назва вправи: Онлайн-вікторина «Спирти»

3. Анотація: Онлайн-вікторина є цікавим та інтерактивним способом перевірки знань учнів. Вона може допомогти учням краще засвоїти матеріал з теми: «Спирти» та мотивувати учнів до вивчення хімії.

4. Тривалість вправи: 10 хвилин.

5. Мета вправи: Перевірити знання та розуміння учнями властивостей, структури, номенклатури та хімічних реакцій спиртів.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- знання хімічних понять;
- розуміння хімічних принципів;
- уміння вирішувати хімічні задачі та працювати з хімічною інформацією.

Медіаосвітні:

- аналіз медіа;
- вирішення проблем;
- спілкування;
- інформаційна грамотність.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- новинна грамотність.

8. Форми/методи роботи:

- робота в групах;
- ігрова діяльність;
- індивідуальна робота;

- мозковий штурм.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютери, смартфони або планшети з доступом до мережі «Інтернет».
- Онлайн-платформа для створення вікторин wordwall.net/

10. Очікувані результати:

- Учні продемонструють знання та розуміння властивостей, структури, номенклатури та хімічних реакцій спиртів.
- Зможуть застосовувати свої знання для вирішення задач та відповідей на запитання.
- Отримають зворотний зв'язок про свої знання та зможуть визначити сфери, які потребують покращення.

11. Детальний опис вправи:

Вправу створено на вебплатформі Wordwall.

Wordwall можна використовувати для створення інтерактивних вправ і матеріалів для роздруку. Більшість шаблонів доступні в інтерактивному вигляді, а також у версії для роздруку.

Інтерактивні вправи можна відтворювати на будь-якому вебпристрої, наприклад, комп'ютері, планшеті, телефоні чи інтерактивній дошці. Учні та учениці можуть відтворювати їх самостійно, або це може робити вчитель чи вчителька в той час як учні та учениці виконують вправу по черзі біля дошки.

Матеріали для роздруку можна роздрукувати з сайту або завантажити у вигляді файлу PDF. Їх можна використовувати як додаток до інтерактивної вправи або як окрему вправу [5].

Доступ до вправи за посиланням <https://wordwall.net/play/72123/132/907> або QR-кодом:

Відкрийте вправу за посиланням та виконайте 12 тестових завдань вікторини. Після завершення виконання вправи озвучте помилки та обґрунтуйте свою думку.

Wordwall Створітьте кращі уроки швидко

Мои вправи Мои результаты Створити вправу Новітні план підписки dudzenko

Вікторина

Спирти

Вода змішується з етанолом без обмежень, але не змішується із бензолом. Чому?

Серія запитань з декількома варіантами відповіді. Торкніться правильної відповіді, щоб продовжити.

Обрати інший шаблон

- Вікторина
- Ігрова вікторина
- Відкрийте коробку
- Літак
- Випадкове колесо
- Показати всі

Спирти

Редагувати вміст Будувати Задати завдання Більше

1:20 ✓ 6

Виберіть формулу гексанолу.

А C_3H_7OH ✗

Б C_4H_9OH

В $C_5H_{11}OH$

Г $C_6H_{13}OH$ ✓

7 з 12

ГРА ЗАВЕРШЕНА

Бали 10 / 12 Час 2:27

Ви на 1-й місці у списку переможців

Список переможців

Показати відповіді

Почати знову

ВВЕДІТЬ СВОЄ ІМ'Я

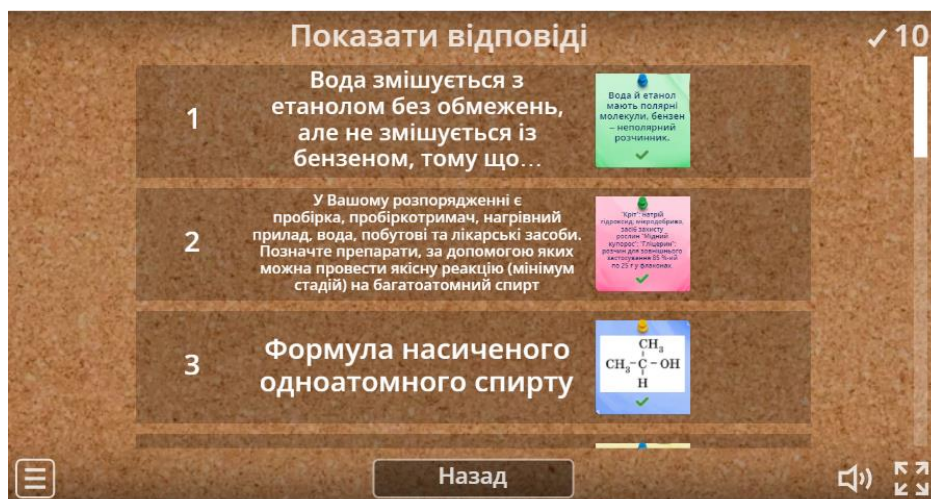
Ви на 1-й місці у списку переможців

Й Ц У К Е Н Г Ш Щ З Х І

Ф І В А П Р О Л Д Ж Є

Г Я Ч С М И Т Ь Б Ю

Далее 123 Ввод

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

- Поділіться посиланням на вікторину з учнями або вбудуйте її на вебсайт класу.
- Поясніть правила вікторини, такі як час на відповіді, система підрахунку балів та можливість повторного проходження.
- Запросіть учнів пройти вікторину самостійно або в групах.
- Відстежуйте результати вікторини та надайте учням зворотний зв'язок.
- Можна створити вікторини різного рівня складності для різних груп учнів.

Вікторину можна використовувати як закріплення матеріалу або підготовку до контрольної роботи.

13. Список використаних джерел

1. Григорович О. Медіаграмотність на заняттях з хімії. Навчальне видання / За редакцією Волошенюк О., Іванов В. — Київ : АУП, ЦВП, 2020. — 53 с., іл.
2. Григорович О. В. Хімія: підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. зак л. / О.В.Григорович. — Харків: Вид-во «Ранок», 2017. — 256 с.: іл.
3. Довідковий центр Edpuzzle [Електронний ресурс] <https://support.edpuzzle.com/hc/uk/categories/360000701132-%D0%94%D0%BB%D1%8F-%D0%B2%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%96%D0%B2>
4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція)/ за ред. Л. А. Найдьонової, М. М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с
5. Функції [Електронний ресурс] <https://wordwall.net/uk/features>
6. Янкович О. Медіаосвіта в загальноосвітній школі: навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2016. 160 с.

*Гобан Мар'яна Юріївна, учителька
фізики комунального закладу
«Харківський ліцей № 184
Харківської міської ради»*

Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 9 класу до розділу «Світлові явища»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ

на уроках у ЗЗСО.

Освітня галузь:

природнича.

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

фізика.

Назва розділу предмета/курсу, до якого пропонується цикл вправ:

Розділ 2. Світлові явища

Цільова аудиторія:

учні/учениці 9 класу.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

- 1. Тема уроку, до якого розроблено вправу:** Відбивання світла. Закон відбивання світла. Плоске дзеркало
- 2. Назва вправи:** Відбиття світла: експерименти та візуалізація
- 3. Анотація:** Учні використовують віртуальні лабораторії Phet для вивчення відбиття світла від різних поверхонь. Вони можуть експериментувати з кутом падіння, відображенням і кутом відбиття. Медіаосвітній елемент: Учні створюють коротке відео, де демонструють свої експерименти та пояснюють результати. Вони можуть використовувати анімації або візуалізації для кращого розуміння концепцій.
- 4. Тривалість вправи:** 10-15 хвилин
- 5. Мета вправи:** допомогти учням зрозуміти основні принципи відбиття світла, а також навчити їх використовувати віртуальні лабораторії для проведення експериментів. Цей процес допоможе учням покращити свої знання про фізику та розвинути навички роботи з віртуальними інструментами.

Використання медіаосвітнього елементу у вигляді відео дозволить учням краще засвоїти матеріал, оскільки вони зможуть візуалізувати свої експерименти та пояснення. Такий підхід сприятиме активізації когнітивних процесів учнів і допоможе їм краще зрозуміти складні концепції.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- Здатність визначати кути падіння і відбиття світла.
- Розуміння законів відбиття світла.
- Вміння проводити експерименти з відбиттям світла.
- Навички аналізу та інтерпретації результатів експериментів.

Медіаосвітні:

- Уміння створювати відео для демонстрації експериментів та пояснення результатів.
- Навички використання анімацій та візуалізацій для кращого розуміння концепцій.
- Здатність ефективно комунікувати складні наукові концепції через медійні формати.
- Розвиток творчого мислення при створенні відеоматеріалів.

7. Теми медіаграмотності (вказати тільки обрані):

- комікси;
- критичне мислення.

8. Форми/методи роботи:

- робота в групах;
- індивідуальна робота;

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютер або ноутбук з доступом до інтернету: для запуску віртуальних лабораторій Phet,
- телефон або програма для запису відео.

10. Очікувані результати:

- розуміння основних принципів відбиття світла,
- розвиток навичок експериментування.

11. Детальний опис вправи.

Учні використовують віртуальні лабораторії Phet (<https://phet.colorado.edu/uk/simulations/bending-light>) для вивчення відбиття світла від різних поверхонь. Вони можуть експериментувати з кутом падіння, відображенням і кутом відбиття. Медіаосвітній елемент: Учні створюють коротке відео, де демонструють свої експерименти та пояснюють результати. Вони можуть використовувати анімації або візуалізації для кращого розуміння

концепцій.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

1. Переконайтеся, що учні мають доступ до віртуальних лабораторій Phet та необхідного обладнання для створення відео (камера, мікрофон, програмне забезпечення для монтажу відео тощо).

2. Інструктаж щодо використання віртуальних лабораторій: Поясніть учням, як користуватися віртуальними лабораторіями для експериментування з відбиттям світла. Дайте їм можливість самостійно провести декілька експериментів, щоб вони могли зрозуміти концепцію.

3. Заохочення до креативності: Заохочуйте учнів використовувати анімації або візуалізації для пояснення концепцій. Дайте їм вільну руку у виборі формату та стилю відео, щоб вони могли виразити свою креативність.

4. Надання чітких вказівок щодо створення відео: Поясніть учням, які аспекти експерименту та пояснення результатів вони повинні включити до свого відео. Дайте їм приклади та поради щодо ефективного пояснення концепцій.

5. Оцінка та обговорення результатів: Після завершення вправи, проведіть обговорення результатів з учнями. Підкресліть сильні сторони їх відео та надайте конструктивний фідбек для подальшого вдосконалення.

13. Перелік використаних джерел.

Чат GPT

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Захист учнівських проєктів

2. Назва вправи: Створення презентації про оптичні явища

3. Анотація: Учні розробляють презентацію про різні оптичні явища, такі як відбиття, заломлення, розсіювання світла тощо. Вони включають у презентацію пояснення фізичних принципів, приклади та застосування цих явищ у повсякденному житті.

4. Тривалість вправи: 5-10 хвилин.

5. Мета вправи: краще зрозуміти та запам'ятати матеріал про світлові явища, а також розвивати навички роботи з сучасними технологіями та критичного мислення.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- Розуміння фізичних принципів оптичних явищ, таких як відбиття, заломлення та розсіювання світла.

- Здатність пояснювати ці принципи за допомогою наукової

термінології та теорії.

- Уміння застосовувати знання про оптичні явища для розв'язання завдань та пояснення явищ у повсякденному житті.

Медіаосвітні:

- Навички створення презентаційних матеріалів з використанням сучасних технологій, таких як PowerPoint, Google Slides тощо.

- Уміння візуалізувати складні концепції оптичних явищ у простий та доступний спосіб для аудиторії.

- Здатність використовувати мультимедійні ресурси (зображення, відео тощо) для підтримки та ілюстрації пояснень.

7. Теми медіаграмотності (вказати тільки обрані):

- інформаційна безпека;
- критичне мислення;
- медіасоціалізація;
- пошук та збір інформації.

8. Форми/методи роботи:

- робота в групах;
- індивідуальна робота.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютер або ноутбук.

10. Очікувані результати:

- Глибоке розуміння оптичних явищ, їх приклади та застосування в повсякденному житті, а також чітка та цікава презентація цієї інформації.

- Уміння створювати цікаві та інформативні медіапродукти, розвиток медіаграмотності та комунікативних навичок через роботу з медіаресурсами.

11. Детальний опис вправи.

Учні розробляють презентацію про різні оптичні явища, такі як відбиття, заломлення, розсіювання світла тощо. Вони включають у презентацію пояснення фізичних принципів, приклади та застосування цих явищ у повсякденному житті.

<https://disted.edu.vn.ua/courses/work/61>

<https://seilias.gr/go-lab/html5/fieldOfView.plain.html>

<https://www.youtube.com/user/pvictor54>

<https://obuchonok.com.ua/>

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

1. Забезпечте доступ до ресурсів: Переконайтеся, що учні мають доступ до необхідного обладнання, матеріалів та джерел інформації для розробки презентації. Допоможіть їм знаходити надійні джерела інформації про оптичні явища.

2. Сприяйте творчому підходу: Заохочуйте учнів використовувати свою творчість та уяву для створення цікавих та зрозумілих презентацій. Підтримуйте їх ідеї та допомагайте реалізувати їхні концепції.

3. Підтримуйте дослідницький підхід: Заохочуйте учнів до проведення власних досліджень та експериментів, які допоможуть їм краще зрозуміти оптичні явища. Дозвольте їм дізнатися більше про те, як ці явища впливають на наше оточення.

4. Надайте конструктивний фідбек: Підтримуйте учнів у процесі розробки презентації, надаючи їм конструктивний фідбек та поради щодо поліпшення матеріалу. Допоможіть їм виправити помилки та удосконалити презентацію.

5. Заохочуйте співпрацю та обмін ідеями: Сприяйте співпраці між учнями та обміну ідеями для створення більш цікавої та різноманітної презентації. Заохочуйте колективну роботу та взаємодопомогу.

13. Перелік використаних джерел.

Чат GPT

Медіаосвітня вправа 3

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Розв'язування задач.

2. Назва вправи: «Світлові ефекти у фільмі "Матриця"».

3. Анотація: Учні переглядають вибрані сцени з фільму «Матриця», де використовуються різні світлові ефекти, такі як зміна кольорів, відображення та розтягнення об'єктів, які створюють ілюзію реальності у вигляді віртуального світу. Після перегляду сцен учні обговорюють та аналізують, які фізичні принципи та закони оптики використовуються для створення цих ефектів.

4. Тривалість вправи: 10-15 хвилин

5. Мета вправи: допомогти учням краще зрозуміти концепції світлових явищ та їх використання в кінематографії, а також сприяє розвитку аналітичних та критичного мислення.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- Розуміння фізичних принципів та законів оптики, які використовуються для створення світлових ефектів у фільмі.

- Здатність пояснювати, які оптичні явища допомагають створити ілюзію віртуального світу у фільмі.

- Уміння аналізувати та розкривати способи використання світлових ефектів для створення певної атмосфери та настрою в фільмі.

Медіаосвітні:

- Розуміння та аналіз використання світлових ефектів у кіно для створення віртуального світу та ілюзії реальності.
- Здатність розпізнавати та оцінювати вплив світлових ефектів на сприйняття глядачів та їх емоційний стан.
- Уміння аналізувати та інтерпретувати ролі світлових ефектів у кіноіндустрії та їх значення для створення візуальних мистецтв.

7. Теми медіаграмотності:

- комікси;
- критичне мислення;
- медіаринок;
- медіаспоживання.

8. Форми/методи роботи:

- робота в групах.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютер або ноутбук.

10. Очікувані результати:

- Учні розвинули свої навички аналізу та критичного мислення щодо використання світлових ефектів у кіно та їх впливу на сприйняття глядачів.

11. Детальний опис вправи.

Підготовка: Учитель обирає відповідні сцени з фільму «Матриця», де використовуються світлові ефекти, та підготовлює їх для перегляду в класі.

Перегляд сцен: Учні переглядають обрані сцени з фільму, уважно спостерігаючи за використаними світловими ефектами.

Обговорення: Після перегляду сцен учні обговорюють із вчителем та між собою, які фізичні принципи та закони оптики використовуються для створення цих ефектів. Вони можуть обговорювати, наприклад, як відображення світла створює ілюзію реальності у віртуальному світі та як кольори та форми можуть бути змінені за допомогою світлових ефектів.

Аналіз: Учні аналізують, наскільки реалістично використані світлові ефекти у фільмі та як вони співвідносяться з фізичними законами оптики.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Закріплення: Учителі можуть додати до уроку додаткові завдання або домашнє завдання, де учні можуть дослідити та проаналізувати інші фільми або серіали, де також використовуються світлові ефекти, і порівняти їх із тими, що були показані у фільмі «Матриця».

13. Перелік використаних джерел.

Чат GPT

*Маслій Аліна Олександрівна, учителька
інформатики Куп'янського ліцею № 1
Куп'янської міської ради Харківської
області*

Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 5 класу до розділу «Комп'ютерні мережі. Інтернет»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ

на уроках у ЗЗСО.

Освітня галузь:

інформатична.

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

інформатика.

Назва розділу предмета/курсу, до якого пропонується цикл вправ:

розділ 2. Комп'ютерні мережі. Інтернет

Цільова аудиторія:

учні/учениці 5 класу.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

- 1. Тема уроку, до якого розроблено вправу:** Безпечне використання інтернету.
- 2. Назва вправи:** STOP фейк.
- 3. Анотація:** Ми живемо в час, коли вже взагалі не уявляємо свого життя без інтернету. Соціальні мережі – це нові знайомства, спілкування, цікава пізнавальна інформація. Але чи можна довірять всьому, що бачиш? Наше повсякденне життя постійно зазнає впливу засобів масової інформації. Медіаграмотність починається з усвідомлення цього процесу та його наслідків.
- 4. Тривалість вправи:** 20 хвилин.
- 5. Мета вправи:** повторити теоретичний матеріал з тем «Пошук відомостей в інтернеті та їх критичне оцінювання», «Авторське право», поглибити знання учнів щодо безпечного використання глобальної мережі, безпечного спілкування в інтернеті.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- спілкування державною мовою;
- інформаційно – цифрова компетентність;
- ініціативність і підприємливість;
- соціальна та громадянська компетентності;
- обізнаність та здатність до самовираження у сфері культури.

Медіаосвітні:

- розуміння зростаючого впливу ЗМІ на суспільство;
- розуміння того, як ЗМІ забарвлюють реальність;
- орієнтування в медіасередовищі;
- пошук і обробка інформації;
- створення контенту;
- участь у соціальних мережах;
- досягнення цілей за допомогою ЗМІ.

7. Теми медіаграмотності:

- дезінформація,
- інформаційна безпека,
- комунікація в інформаційному просторі,
- критичне мислення,
- соціальні мережі та безпека в них.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів,
- індивідуальна робота,
- метод проєктів,
- фронтальна робота.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- ватманський папір,
- журнали,
- газети,
- олівці,
- фломастери,
- клей,
- ножиці.

10. Очікувані результати:

- критичне ставлення до інформації, яка розміщена на сторінках соціальних мереж,
- розвиток безпечної поведінки в медіапросторі,

- розвиток мотивації щодо формування індивідуальної медіаграмотності.

11. Детальний опис вправи:

На уроці буде відбуватися презентація проєктів, над якими працювали учні. З учні з класу заздалегідь отримують завдання - створити «сторінку» для соціальної мережі та наповнити її інформацією. Сторінку необхідно створити на ватмані, використовуючи додатковий матеріал.

Проєкт № 1 – сторінка «Практикуючий психолог».

Проєкт № 2 – сторінка «Спортивні товари».

Проєкт № 3 – сторінка учня/учениці «Я обираю активне життя». Після виконання поставленої задачі учні мають презентувати свою роботу на уроці, надавши відповіді на питання:

- Кому належить сторінка?
- З якою метою створено сторінку?
- Яка інформація розміщена на сторінці?
- Вказати аудиторію (вік, професія тощо), кому буде цікавий даний контент.

- Чи важко було створювати сторінку вказаної тематики та наповнювати її матеріалом?

- Які труднощі виникли під час її створення?

- Після презентації усі учні класу переходять до загального обговорення, де мають дати відповіді на наступні питання:

- Чи завжди власник сторінки розміщує правдиву інформацію про себе/послугу?

- З якою метою може бути розміщена неправдива інформація?

Наведіть приклади.

- Чи змогли б ви виконати завдання, над яким працювала учні?

Відповівши на ці питання, учні приходять до висновку, що, маючи визначену мету, досить легко створити «ідеальну» сторінку та разом формують правила безпечної поведінки в соціальних мережах. Очікувані правила:

- Ідентифікувати приналежність сторінки до даної особи/організації.
- Не розміщувати особисту інформацію.
- Зустрічатися з новими друзями з мереж лише в багатолюдних місцях.

Завжди критично ставитися до будь-якої інформації, поданої у соціальних мережах.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Роботу над проектами доцільно розпочати заздалегідь, щоб учні мали можливість створити «сторінки» і наповнити їх інформацією. Не надавати пояснень учням, які будуть працювати над цими проектами, щодо основної мети їх роботи.

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Пошук відомостей в інтернеті та їх критичне оцінювання.

2. Назва вправи: Інтелектуальний поєдинок.

3. Анотація: Сучасне суспільство живе у світі інформації, великої кількості інформації. І з кожним днем її стає все більше. Дуже важливо не опинитися під її завалами, бо достатньо великий відсоток становить саме неякісна та не перевірена інформація, яку ми отримуємо з глобальної мережі.

4. Тривалість вправи: 20 хвилин.

5. Мета вправи: повторити вивчений матеріал з теми «Комп'ютерна мережа. Локальні та глобальні мережі».

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- спілкування державною мовою;
- інформаційно – цифрова компетентність;
- ініціативність і підприємливість;
- компетентності в природничих науках і технологіях;
- обізнаність та здатність до самовираження у сфері культури.

Медіаосвітні:

- розуміння зростаючого впливу ЗМІ на суспільство;
- розуміння того, як ЗМІ забарвлюють реальність;
- орієнтування в медіасередовищі;
- участь у соціальних мережах;
- досягнення цілей за допомогою ЗМІ.

7. Темати медіаграмотності:

- дезінформація,
- інформаційна безпека,
- комунікація в інформаційному просторі,
- критичне мислення,
- соціальні мережі та безпека в них,
- цифрове здоров'я та гігієна.

8. Форми/методи роботи:

- робота в групах,
- ігрова діяльність,
- фронтальна робота.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- ігрове поле.

10. Очікувані результати:

- критичне оцінювання інформації, отриманої з інтернету,
- розвиток логічного мислення,
- формування вміння узагальнювати інформацію та робити висновки.

11. Детальний опис вправи:

Перед початком виконання вправи необхідно розподілити учнів на дві команди. На екрані з'являється ігрове поле. Учитель має попередити команди про те, що необхідно буде відповідати на питання, які вони оберуть. Максимальна кількість балів за питання блакитного блоку – 2 бали, а зеленого блоку – 4 бали. Учасники команд по черзі називають колір питання та його номер, після чого вчитель має поставити відповідне питання. Якщо учень надав правильну відповідь, то команда отримує максимальну кількість балів. Якщо учень лише частково надав правильну відповідь, то вчитель може зарахувати лише частину балів. Перемагає та команда, учасники якої набрали найбільшу кількість балів.

Питання блакитного блоку (2 бали)

1. Які засоби пошуку інформації в інтернеті вам відомі?
2. Чому існують обмеження на вік користувачів сервісів спілкування в Інтернеті?
3. Дати визначення поняттю «цифровий слід».
4. Дати визначення поняттю «фейк».
5. Що таке критичне оцінювання?
6. Вкажіть відомі вам типи фейків.
7. Дати визначення поняттю «спам».
8. Для чого призначені пошукові системи? Навести приклади пошукових систем.
9. Якою має бути інформація, щоб вона вважалася цінною?
10. Чому не варто довіряти усій інформації в інтернеті?

Питання зеленого блоку (4 бали)

1. Із якою метою може бути розміщена неправдива інформація в мережі?
2. Як оцінити надійність медіатекстів, знайдених в інтернеті?

3. Як уникнути небезпеки при роботі в інтернеті?
4. Чому слід перевіряти знайдену в інтернеті інформацію?
5. Чому в інтернеті велика кількість неякісної та неперевіреної інформації?
6. На які питання потрібно відповісти при аналізі змісту сайту?
7. Як можуть впливати на думки людей медіатексти, розміщені в мережі?
8. Для чого можуть бути вам корисні відомості, знайдені в інтернеті?
9. Які небезпечні ситуації можуть виникати під час пошуку матеріалів в Інтернеті?
10. Як пришвидшити пошук необхідної інформації?

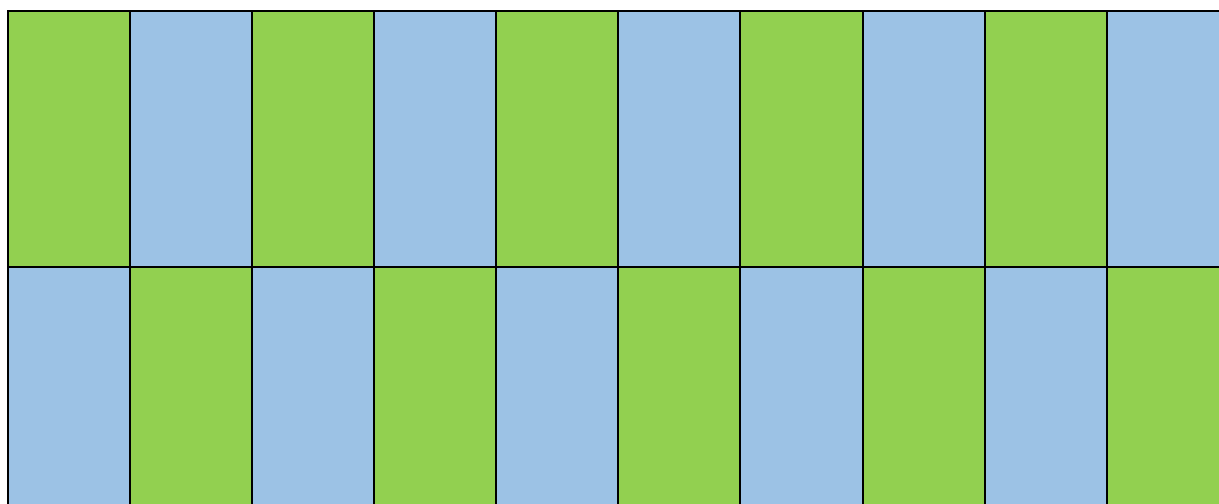
12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Сприяти тому, щоб під час виступу учні наводили приклади з життя.

Надати можливість виступити учням, які прагнуть доповнити відповідь однокласника / однокласниці.

13. Додаткові матеріали:

Ігрове поле

Медіаосвітня вправа 3

1. **Тема уроку, до якого розроблено вправу:** Спілкування в інтернеті.
2. **Назва вправи:** Хмара слів «Message».
3. **Анотація:** Спілкування в режимі реального часу набирає популярності. Адже ти швидко можеш передати інформацію, отримати відповідь на поставлене питання, надіслати фото, залишити коментар, оцінити фото тощо. Але активне спілкування у мережі має свої нюанси. Дуже важливо, щоб кожен

пам'ятав про те, що правила мережного спілкування не відрізняються від загальноприйнятих норм людського спілкування.

4. Тривалість вправи: 6 хвилин.

5. Мета вправи: стимулювати асоціативне мислення, визначити основні поняття, якими володіють учні щодо вказаної теми.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- спілкування державною мовою;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- ініціативність і підприємливість.
- обізнаність та здатність до самовираження у сфері культури.

Медіаосвітні:

- розуміння того, як побудовані ЗМІ;
- орієнтування в медіасередовищі;
- участь у соціальних мережах.

7. Темы медіаграмотності:

- комунікація в інформаційному просторі,
- медіаспоживання,
- мережевий етикет,
- соціальні мережі та безпека в них.

8. Форми/методи роботи: метод критичного мислення «Хмара слів».

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- програма для створення хмари слів – Word Art.

10. Очікувані результати:

- краще запам'ятовування термінів через візуалізацію основної термінології з теми.

11. Детальний опис вправи:

На етапі мотивації початкової діяльності учнів вчитель пропонує створити хмару слів. Учні по черзі називають слова, які відносяться до теми уроку, а вчитель за допомогою програми Word Art одразу створює хмару. Після того, як учні побачили результат своєї діяльності, вони приступають до вивчення теми уроку і пояснення записаних термінів.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

До хмари слів додавати лише поняття, які відносяться до цієї теми.

13. Додаткові матеріали:

Хомякова Юлія Сергіївна, вчителька англійської мови вищої категорії Комунального закладу «Харківський академічний ліцей № 45 Харківської міської ради»

Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 8 класу до розділу «Тематика ситуативного спілкування “Засоби масової інформації. Стиль життя”»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ:

на уроках у ЗЗСО.

Освітня галузь:

мовно-літературна (іншомовна освіта).

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

англійська мова.

Назва розділу предмета/курсу, до якого пропонується цикл вправ:

тематика ситуативного спілкування «Засоби масової інформації. Стиль життя».

Цільова аудиторія:

учні/учениці 8 класу.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

- 1. Тема уроку, до якого розроблено вправу:** Засоби масової інформації.
- 2. Назва вправи:** Аналіз рекламного впливу за моделлю AIDA.
- 3. Анотація:** Вправа спрямована на розвиток аналітичних навичок учнів у контексті аналізу зовнішньої реклами та використання моделі споживацької поведінки AIDA (увага, інтерес, бажання, дія). Методика вправи передбачає пояснення концепції AIDA, демонстрацію зображень білбордів та їх аналіз із використанням прийомів психологічного впливу на споживача. Учні працюють у сесійних залах у мінігрупах для з'єднання білбордів з відповідними прийомами впливу. У кінці вправи учні складають сінквейни, які відображають їхнє уявлення про зовнішню рекламу, та публікують їх у спеціальному онлайн додатку.

4. Тривалість вправи: 35 хвилин.

5. Мета вправи: Розвиток аналітичних навичок учнів у контексті зовнішньої реклами та рекламних стратегій; ознайомлення учнів з моделлю AIDA (увага, інтерес, бажання, дія) та її застосування при аналізі медіатекстів; сприяння розвитку критичного мислення та здатності виражати свої думки шляхом створення сінквейнів; вивчення прийомів психологічного впливу на споживача в рекламі та їх використання у практичних завданнях; підвищення усвідомленості учнів щодо рекламних стратегій та їх впливу на споживачів. Ця вправа спрямована на активне включення учнів у процес аналізу, дискусій та творчого вираження своїх уявлень, що сприяє збагаченню їхнього розуміння рекламних комунікацій та медіатекстів.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Комунікативна компетентність:

- уміння виражати свої думки та ідеї під час обговорення аналізованих рекламних матеріалів у міні-групах та під час створення сінквейнів,
- навички ефективного спілкування та вміння переконливо висловлювати свої погляди.

Аналітична компетентність:

- уміння аналізувати зовнішню рекламу та розпізнавати прийоми психологічного впливу на споживача,
- критично оцінювати рекламні стратегії та їх ефективність.

Творча компетентність:

- уміння створювати сінквейни,
- застосовувати нові ідеї та підходи у розв'язанні завдань.

Цифрова компетентність:

- навички використання застосунку для публікації сінквейнів дозволить учням набути навичок роботи з цифровими інструментами та розуміння їх можливостей у навчанні та практичній діяльності.

Критичне мислення та усвідомленість:

- шляхом аналізу та оцінки рекламних прийомів та стратегій усвідомлення про вплив реклами на споживачів та суспільство в цілому.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- маніпуляції;
- медіаспоживання;
- реклама;
- створення медіапродукції;
- цифрове здоров'я та гігієна.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів, колективне обговорення;
- створення сінквейнів;
- групова робота у сесійних залах Zoom.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- ноутбук,
- доступ до мережі інтернет для проведення Zoom конференції,
- презентація «Billboard ads»,
- 10 зображень зовнішньої реклами,
- картки для роботи в групах,
- віртуальна дошка.

10. Очікувані результати:

Наприкінці заняття учні зможуть:

- визначати рекламні стратегії,
- аналізувати та інтерпретувати медіатексти,
- ефективно виражати свої думки у формі сінквейнів.

11. Детальний опис вправи

Учитель демонструє зображення зовнішньої реклами білборду та просить учнів проаналізувати медіатекст за допомогою моделі споживацької поведінки AIDA (акронім від англ. увага, інтерес, бажання, дія).

На екрані з'являється таблиця, яка містить прийоми психологічного впливу на споживача та їх суть. Учні мають з'єднати правильні відповіді (**Див.табл.**).

Ключі до вправи: 1b; 2d; 3f; 4a; 5g; 6e;7c; 8i; 9j; 10h.

Effects	Definition
1. the snob effect	a)The name of the product is repeated over and over again, put into a rhyme and sung several times. In the hope that you want forget it. The sung rhyme is called the "jingle"
2. the scientific effect	b)You are told that the product is the most exclusive and of course rather expensive. Only the very best people use it.
3. the go-go effect	c)Well-known people (stars, football players, actors) are shown using this product
4. the word and music effect	d)A serious-looking man with glasses and a white coat, possibly a doctor or a professor, tells you about the advantages of the product.
5. the super modern effect	e)The advertiser tries to make you laugh by showing people or cartoon figures in funny situations.
6. the ha-ha effect	f)This is suitable for teen market. It shows young people having a party, singing, laughing, having a wonderful time and, of course, using this product
7. the VIP effect	g)The advertiser tries to persuade you that this product is a sensation or something really new
8. the way out effect	h) The advert of the item is focused on global problems
9. the encouraging effect	i) You can try this item and it will be the best choice for you in any circumstances
10. the social issues effect	j) You are depressed and you are looking for help and support. Just try! Do it!

Далі вчитель об'єднує учнів у мінігрупи та просить їх з'єднати подані **білборди** з прийомами психологічного впливу на споживача.

На фінальному етапі учні складають сінквейн, що відображає уявлення здобувачів освіти про зовнішню рекламу. Учні розміщують свої сінквейни в персональному діалоговому віконці за допомогою **застосунку** (<https://answer-fox.com/#/>)

Учитель синхронізує діяльність в колективі за допомогою мотивуючого фідбеку.

AIDA formula:

Attention – I am seeing it.

Interest – I am curious.

Desire – I want to have it.

Action – I am going to purchase it.

Students use the scheme they might use:

I am seeing the billboard about ... I came across it accidentally, but it is very eye-catching, attention-grabbing, captivating. I have never seen this sort of ... before. I want to buy that right now. On my way to school I am dropping in at the nearest mall to purchase it.

Line 1 – a noun

Line 2 – two adjectives associated with the noun in line 1

Line 3 – three verbs associated with the noun in line 1

Line 4 – a sentence consisting of four words

Line 5 – a noun that relates to the noun in line 1

Example:
Billboard
Large, picturesque
Advertises, promotes, inspires
It builds up the brand.
Attention-grabber

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Почніть урок із короткого введення у концепцію AIDA, поясніть, що це таке і як вона використовується в рекламі.

Демонстрація зображень: Передайте зображення білбордів та дозвольте учням докладно їх розглянути перед аналізом.

Групова робота: Об'єднайте учнів у мінігрупи для з'єднання білбордів із прийомами психологічного впливу. Це сприятиме колективній обробці ідеї та обміну думками.

Сінквейни: Дайте учням достатньо часу на створення своїх сінквейнів. Вони можуть бути креативними та оригінальними у відображенні своїх уявлень.

Використання застосунку: Забезпечте достатню підтримку та інструкції щодо використання застосунку для публікації сінквейнів. Переконайтеся, що всі учні вміють користуватися цим інструментом.

Мотивуючий фідбек: Підсумуйте урок заохочуючим фідбеком, відзначте та підтримайте старання учнів та їхню творчість під час уроку.

13. Перелік використаних джерел

1. Persuasive Techniques in Contemporary Advertising. Точка доступу.

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Засоби масової інформації.

2. Назва вправи: Рекламний рефлекс: розбираємося в тонкощах маркетингових хитрощів.

3. Анотація: Під час виконання завдання учні отримують можливість ознайомитися з сучасними трендами в рекламних креативах та прийомами психологічного впливу на споживачів. Вони здобудуть цінні «лайфхаки» на онлайн-уроці, що допоможуть їм раціонально підходити до придбання товарів, уникаючи сліпого довіряння емоціям, які нав'язані витонченими рекламними роликами.

4. Тривалість вправи: 35 хвилин

5. Мета вправи: Підвищувати медіаграмотність здобувачів освіти; удосконалювати вміння критично ставитися до рекламних роликів в ЗМІ; вчитись аналізувати медіатексти з точки зору використання в них прийомів впливу на публіку та протидіяти негативному впливу реклами; сприяти розвитку здатності формувати основи культури здоров'язбереження із залученням рекламних сюжетів; виховувати свідомість щодо збереження власного здоров'я.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- удосконалювати здатність розуміти англійську мову під час прослуховування відеороликів;
- уміння висловлювати свою думку під час групової роботи, аналізуючи медійні повідомлення та слухаючи точки зору інших.

Медіаосвітні:

- критичне мислення;
- медіаційні навички (учні вчаться розуміти, як засоби масової інформації впливають на суспільство, сприймаються різними групами людей та використовуються для досягнення різних цілей);
- естетичне сприйняття (учні вивчають, як візуальні та аудіовізуальні елементи (кольори, зображення, музика) впливають на емоційний стан глядачів і формують їхнє сприйняття реклами.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- маніпуляції;
- медіаспоживання;
- реклама;
- створення медіапродукції;
- цифрове здоров'я та гігієна.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- групова робота в сесійних залах з використання колаборативного інструмента;
- метод критичного мислення «Прогнозування за ілюстрацією».

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- ноутбук,
- доступ до мережі інтернет для проведення Zoom конференції,
- презентація «Screen smart»,
- віртуальна дошка Padlet для роботи в групах.

10. Очікувані результати:

після виконання завдання учні зможуть:

- аналізувати медіатекст за планом,
- оцінювати вплив реклами на бажання людини придбати той чи інший товар.

11. Детальний опис вправи

На дошці проєктуються 6 малюнків.

Учні мають назвати їх англійською мовою (сучасний смартфон, навушники, гарнітура змішаної реальності, скакалка, кінь, автівка).

Учитель запитує у школярів, розвиваючи їх навички передбачення, чи є зв'язок між цими словами. (Відповіді учнів).

Учитель рандомно об'єднує учнів у 3 групи, які працюватимуть у різних сесійних кімнатах. За сигналом учні працюють протягом 6 хвилин, аналізуючи сучасну рекламу в Ютубі та визначають маніпулятивні техніки, до яких вдаються рекламодавці за схемою:

Автор – Хто створив?

Формат – Техніки для привертання уваги споживачів?

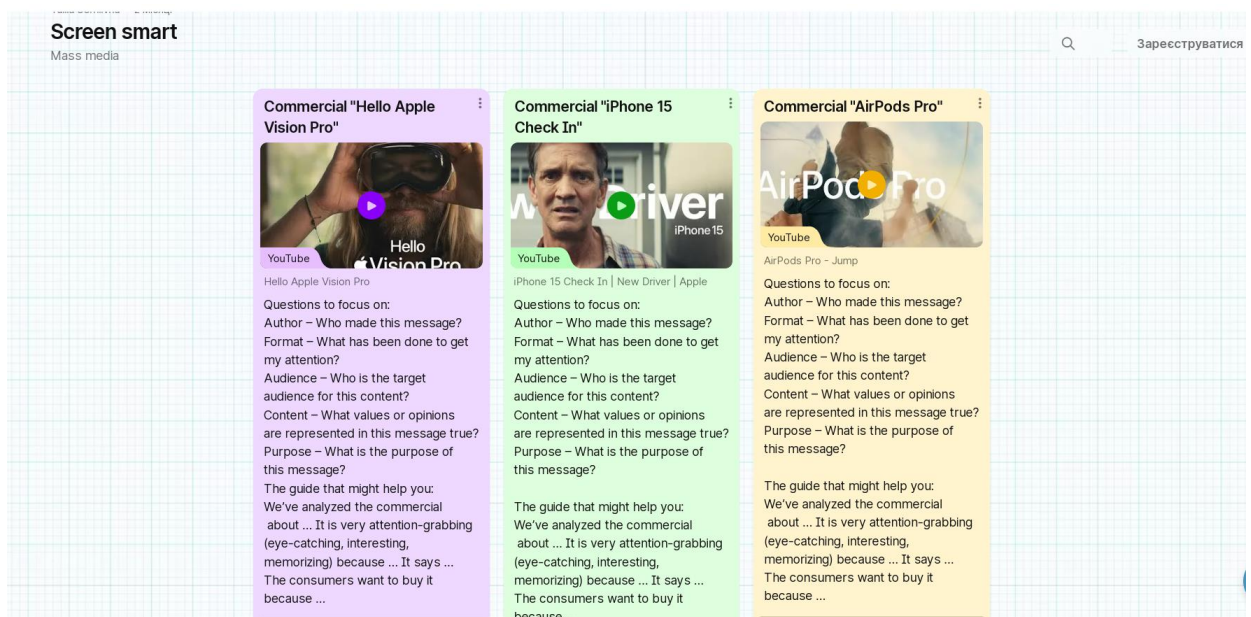
Аудиторія – Хто цільова аудиторія (таргетинг)?

Зміст – Які цінності та думки представлені в рекламі в реальності?

Мета – Яка мета рекламного повідомлення?

Короткий опис реклами, слоган, бренд, що приваблює око, чи придбали б учні цей товар та чому.

Учні презентують роботу на дошці за покликанням.

Капітани команд презентують роботу групи. Після презентації вчитель робить фідбек.

Підсумок / рефлексія за результатами проведення вправи: після виконання завдання учні сигналізують вчителю відповідним кольором своє сприйняття:

Зелений – дуже сподобалося аналізувати «рекламні хитрощі». Отримані на уроці «лайфхаки» стануть у пригоді в реальному житті.

Жовтий – завдання не було дуже цікавим та корисним у подальшому житті.

Червоний – мені було складно виконувати завдання та я потребую допомоги.

Task 1. Look at these pictures. Which things can you see? Are they somehow connected? (Time limit: 1 minute).

Task 1. Look at these pictures. Which shopping products can you see? Are they somehow connected? (Time limit: 2 minutes).

Now I'm going to split you into three groups. You'll work together in your breakout rooms analyzing the modern commercials on Youtube. Use the guide to help you. You have 6 minutes.

Questions to focus on:

Author – Who made this message?

Format – What has been done to get my attention?

Audience – Who is the target audience for this content?

Content – What values or opinions are represented in this message true?

Purpose – What is the purpose of this message?

The guide that might help you:

We've analyzed the commercial about ... It is very attention-grabbing (eye-catching, interesting, memorizing) because ... It says ... The consumers want to buy it because ...

Feedback. Finally, students are supposed to show a signal card which shows their attitude to the activity.

Green card – I enjoyed analyzing the video commercials. Some life hacks can help me in reality;

Yellow card – the activity wasn't interesting and its tips can't be applied to everyday life;

Red card – the activity was difficult and I need some help.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

При створенні <https://padlet.com/smarlass87/screen-smart-xyeweltjpyt8hed> завдань на дошці Padlet доцільно налаштувати опцію коментарів та вподобайок з метою отримання зворотнього зв'язку. Учні зможуть ознайомитися з роботами один одного та висловити свої думки.

13. Перелік використаних джерел

1. Рекламні відеоролики для роботи групами. Точки доступу:

<https://www.youtube.com/watch?v=U-7ibjo1xHc>

<https://www.youtube.com/watch?v=digFIddzXVM>

<https://www.youtube.com/watch?v=IY4x85zqoJM>

2. 5 Questions Students Should Ask About Media. URL: <https://www.common sense.org/education/articles/5-questions-students-should-ask-about-media>

Медіаосвітня вправа 3

1. **Тема уроку, до якого розроблено вправу:** Стиль життя.

2. **Назва вправи:** Віртуальна виставка.

3. **Анотація:** «Віртуальна виставка» — це інноваційна вправа, що дає можливість учасникам аналізувати реальні та спотворені зображення, представлені у ЗМІ та соціальних мережах. Через цей процес вони розуміють вплив медіа на сприйняття краси та реальності. По закінченні вправи, учасники формують соціальну компанію з метою популяризації природної краси та здорового способу життя через медіаконтент.

4. **Тривалість вправи:** 35 хвилин

5. **Мета вправи:** Підвищувати рівень усвідомленості здобувачів освіти щодо впливу медіа на сприйняття краси та реальності; удосконалювати навички критичного мислення, вміння аналізувати реальні та спотворені зображення,

які часто представлені у ЗМІ; популяризувати природню красу та здоровий спосіб життя через створення та поширення відповідного медіаконтенту; підвищувати самооцінку учнів, впевненості в собі, своїх силах та досягненні бажаних результатів в житті; формувати усебічно розвинену цілісну особистість, яка уважно ставиться до здоров'я та психічного благополуччя.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Критичне мислення:

- здобувачі освіти вивчатимуть різницю між реальністю та спотвореними уявленнями, що пропонуються ЗМІ,
- навчатимуться аналізувати цю інформацію критично.

Медіаграмотність:

- учасники отримують навички аналізу та критичного осмислення медійних повідомлень і зображень.

Етичне мислення:

- здобувачі освіти розумітимуть етичні аспекти створення та поширення медіаконтенту, зокрема, його вплив на сприйняття краси та реальності.

Комунікативні навички:

- учасники будуть здатні ефективно спілкуватися та співпрацювати під час формування соціальної компанії.

Пізнавальні навички:

- учні розвинули здатність досліджувати та збирати інформацію про теми, пов'язані з медіа та красою.

Соціальна відповідальність:

- учасники розумітимуть важливість популяризації природної краси та здорового способу життя в суспільстві через медіа-контент.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- маніпуляції;
- медіаспоживання;
- реклама;
- створення медіапродукції;
- цифрове здоров'я та гігієна.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- опитування учнів за «шкалою Лайкерта»;
- участь у соціальній кампанії-челенджі.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- ноутбук,
- доступ до мережі інтернет для проведення Zoom конференції,
- презентація «Photo gallery»,
- віртуальний гід-аватар, створений за допомогою штучного інтелекту

за посиланням (<https://share.vidnoz.com/aivideo?id=3518649>).

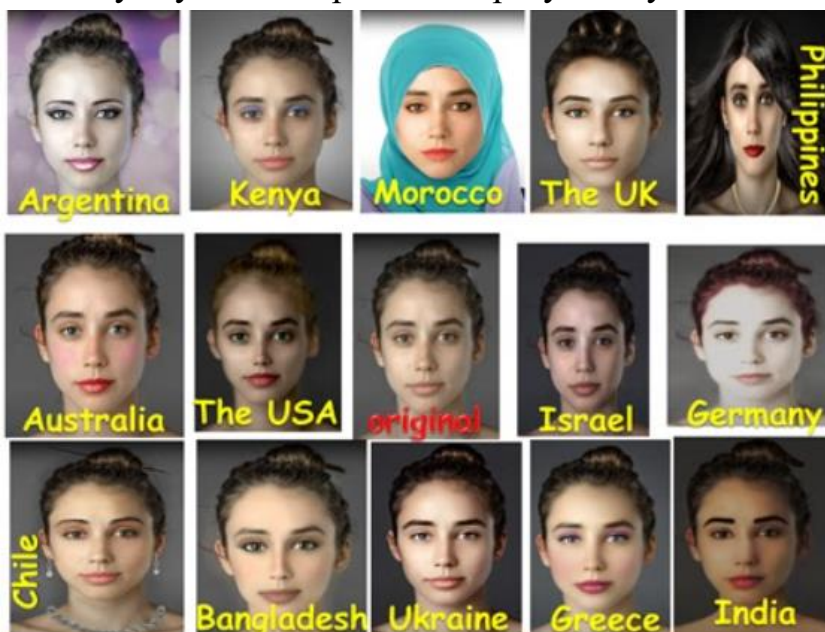
10. Очікувані результати:

після виконання завдання учні зможуть:

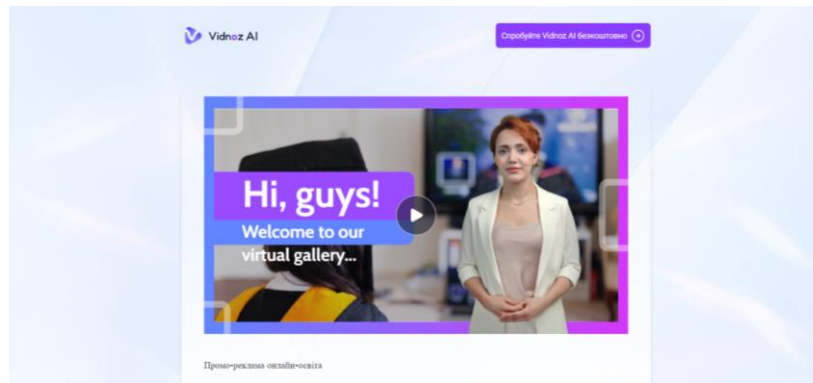
- висловлювати думки та уявлення про природну красу;
- пропонувати свої судження й оцінки щодо нав'язаних стандартів краси в ЗМІ, ролі фотошопу та застосуванню фільтрів в соціальних мережах, що нав'язані масовою культурою;
- позитивно ставитись до свого тіла, його прийняття та позитивного самовираження.

11. Детальний опис вправи

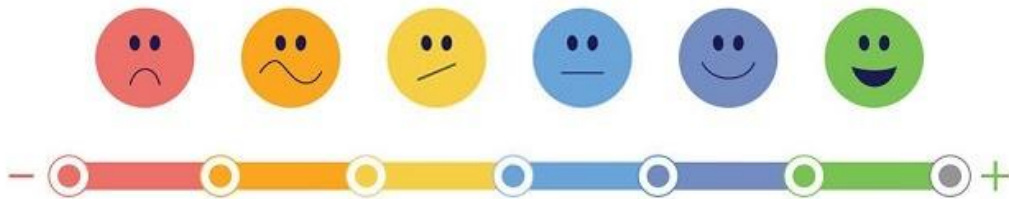
Учитель демонструє фото жінки, яка надіслала свою оригінальну світлину експертам краси в різні куточки світу та попросила їх змінити її вигляд на світлині згідно зі стандартами краси за допомогою графічних редакторів. Учитель пропонує учням переглянути результат перетворених світлин та висловити думку щодо отриманого результату.

Далі вчитель пропонує учням відвідати віртуальну фотогалерею. Демонструється відеовітання віртуального гіда, створеного за допомогою штучного інтелекту за посиланням (<https://share.vidnoz.com/aivideo?id=3518649>).

Учні починають перегляд світлин і вчитель демонструє шкалу Лайкерта, яка допоможе оцінити ставлення учнів до теми.

Перелік питань для обговорення:

1) Чи погоджуєтесь ви, що Корпорація індустрії розваг Волта Діснея має зображати головних героїв у видозміненому вигляді (наприклад, зі зменшеною талією, величезними привабливими очима, зміненим тоном шкіри тощо)?

2) Чи мають журнали обкладинок (https://drive.google.com/file/d/1hSEeYeL9amjKрухQPcOSuBQ_wzIGRkoC/view) коригувати зображення відомих зірок за допомогою графічних редакторів?

3) Чи згодні, що нав'язані стандарти краси в ЗМІ впливають на поведінку та стиль життя підлітків?

4) Чи погоджуєтесь ви, що реклама повинна відображати реальні розміри і форми тіла, а не ідеалізовані стандарти краси?

5) Чи вважаєте ви, що ідеальне тіло і зовнішність є ключовими для успіху та щастя в сучасному суспільстві?

6) Чи вважаєте ви, що використання відображення ідеального тіла у ЗМІ і рекламі може призвести до психологічних проблем у тих, хто відчуває тиск до відповідності цим стандартам?

7) Чи поділяєте ідею включення образів тіла різних форм, розмірів та типів у ЗМІ та рекламні кампанії з метою підтримки позитивного самовизначення та самоприйняття?

Учитель пропонує учням взяти участь у соціальній кампанії з популяризації природної краси та припинення спотворення параметрів краси у ЗМІ. Наразі жанр портрета дозволяє розкрити людину з іншого боку, такого, який можливо не видно простим оком. Людина може переживати нове життя на портреті, бути учасником якихось подій, створити нового персонажа або ж просто зафіксувати себе для історії.

Тому вчитель пропонує учням спробувати свої сили в цьому жанрі.

Teacher shows a photo of a woman. The woman's global Photoshop experiment yielded stunning results. She sent an unaltered photo of herself to photoshop experts around the world in order to make her beautiful. Take a look at these photos and answer: Why does she look differently? What did the experts change?

Today we're going to visit a virtual photo exhibition. Have you ever been to the gallery? Listen to a guide. Here're several statements on the issue. On a Likert scale, rate your attitude to each statement from 1 – totally negative to 7 – highly positive. Remember, there're no right or wrong answers. It's the matter of visions and attitudes.

Possible statements:

1) Do you agree that the Walt Disney Corporation should depict main characters in an altered appearance (for example, with a smaller waist, huge attractive eyes, changed skin tone, etc.)?

2) Do you agree that covers of famous magazines should edit photos showing celebs with the help of Photoshop?

3) Do you agree that standards of beauty in the mass media affect the behavior and lifestyle of teenagers?

4) Do you agree that advertising should reflect real body sizes and shapes, and not idealized standards of beauty?

5) Do you think that a perfect body and appearance are key to success and happiness in today's society?

6) Do you think that the use of images of the ideal body in media and advertising can lead to psychological problems?

7) Do you share the idea of including body images of different shapes, sizes and types in media and advertising campaigns to promote positive self-acceptance?

The teacher invites students to participate in a social campaign to popularize natural beauty and stop the distortion of beauty parameters in the mass media. Currently, the portrait genre allows you to reveal another side of a person, one that may not be visible to the naked eye. A person can experience a new life in a portrait, be a participant in some events, create a new character or simply record himself for history.

Therefore, the teacher offers students to try their hand at this genre.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

При створенні соціальної кампанії з популяризації природної краси буде доречним використовувати хештеги та мережі соціальних медіа для поширення ідеї (челенджу).

13. Перелік використаних джерел

1. Світові стандарти краси. Точка доступу.

2. Основи медіаграмотності: Навчально-методичний посібник для вчителя 8 (9) клас. Плани-конспекти уроків / За ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк, О.П. Мокрогуза. – Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. – 190 с.

Посохова Аліна Олегівна, учителька української мови та літератури, комунального закладу «Лиманський ліцей» Слобожанської селищної ради Чугуївського району Харківської області

Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 10 класу до розділу «Образне слово поетичного модернізму»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ:

на уроках у ЗЗСО.

Освітня галузь:

мовно-літературна.

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

українська література (рівень стандарту).

Назва розділу предмета/курсу, до якого пропонується цикл вправ:

Образне слово поетичного модернізму.

Цільова аудиторія:

учні/учениці 10 класу.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Леся Українка. Драма-феєрія «Лісова пісня». Робота над сюжетом твору.

2. Назва вправи: «Критичне око».

3. Анотація: У сучасному світі, де інформація ллється безперервним потоком, ЗМІ все частіше починають використовувати психологічні прийоми та емоційний вплив, які здатні захоплювати нашу свідомість і керувати нашими думками. Це називається маніпуляцією. Дітей потрібно вчити, що не можна сліпо довіряти заголовкам, особливо на неперевіренних інформаційних ресурсах. Нерідко їхні автори навмисно використовують сенсаційні формулювання, щоб привернути увагу читачів, але ці твердження не завжди відповідають дійсності.

4. Тривалість вправи: до 20 хвилин.

5. Мета вправи: *Навчити* здобувачів освіти розпізнавати маніпулятивні

прийоми в заголовках до драми-феєрії «Лісова пісня»; *поглибити* знання про сюжет та героїв твору; *формувати* вміння аргументувати свою думку щодо правдивості та об'єктивності інформації; *розвивати* навички пошуку, перевірки та критичного аналізу інформації з різних джерел, зв'язне мовлення; *сприяти вихованню* в учнів активної громадянської позиції щодо протидії маніпуляціям у ЗМІ.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- знання: поняття «художні засоби» у творі;
- уміння: аналізувати драму-феєрію «Лісова пісня», визначати її особливості, розкривати образи героїв, їхні психологічні характеристики;
- навички: критичного мислення та аналізу інформації, висловлення власного судження щодо твору з аргументацією.

Медіаосвітні:

- критичне мислення: розпізнавати маніпулятивні прийоми в заголовках та текстах, оцінювати вірогідність та об'єктивність інформації, шукати та перевіряти інформацію з різних джерел;
- медіаграмотність: розуміти вплив ЗМІ на суспільство, використовувати різні джерела інформації, критично їх оцінюючи, створювати власні медіатексти, уникаючи маніпулятивних прийомів;
- інформаційна грамотність: шукати та опрацьовувати інформацію, використовуючи різні джерела, використовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку та аналізу інформації, захищати себе від інформаційних маніпуляцій.

7. Теми медіаграмотності:

- маніпуляція;
- дезінформація;
- новинна грамотність;
- критичне мислення;
- факти і судження (думки);
- пошук та збір інформації;
- авторське право;
- фактчекінг.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- декодування та інтерпретація медіатекстів;
- фронтальна/групова робота;
- дискусія;

- обговорення;
- методи критичного мислення («Займи позицію», «Думай, збирайся, ділись»);
- мозковий штурм;
- порівняльний аналіз.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- Комп'ютер або планшет з доступом до мережі «Інтернет».
- Програмне забезпечення для відеоконференцій (Zoom, Google Meet або інша платформа для навчання).
- Презентація із зображенням сенсаційних заголовків.
- Тексти драми-феєрії «Лісова пісня» (учні повинні мати доступ до тексту твору в друкованому або електронному вигляді).
- Зошити та ручки (для запису інформації та виконання завдань).

10. Очікувані результати:

Учні/учениці зможуть:

- розпізнавати маніпулятивні прийоми в заголовках та текстах;
- критично оцінювати інформацію з різних джерел;
- аналізувати текст драми-феєрії «Лісова пісня» та робити власні висновки;
- аргументувати свою думку, використовуючи факти з тексту;
- формулювати власні заголовки, які точно відображають зміст тексту.

11. Детальний опис вправи.

Під час дистанційного навчання подану вправу краще виконувати фронтально, а під час очного навчання можна організувати групову роботу.

Пропонуємо учням фрагменти газетних статей із уривками з драми-феєрії «Лісова пісня» в супроводі сенсаційних заголовків [1].

Завдання для учнів: знайти факти в тексті драми-феєрії «Лісова пісня», які підтверджують або спростовують твердження, сформульовані в заголовках, та придумати власні заголовки, які точно відображають зміст тексту.

Під час виконання вправи учні обговорюють знайдену інформацію та діляться своїми думками щодо контексту висловів і тим, як маніпуляції впливають на сприйняття інформації.

Ця вправа на визначення маніпуляцій дає можливість учням аналізувати інформацію, оцінювати мотиви та наміри людей, а також виявляти приховані впливи. Це допоможе їм не піддаватися емоційному тиску, не вірити всьому, що їм кажуть, і робити свідомий вибір.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи.

- Прослідкуйте, щоб у всіх учнів було одне джерело тексту. Або це друкована хрестоматія, або електронна книжка. Це спростить пошук

цитатного матеріалу.

- Чітко поясніть учням завдання. Переконайтеся, що вони розуміють, що від них очікується.

- Для продуктивнішої роботи надішліть/роздайте таблицю (подано в додаткових матеріалах). Це допоможе здобувачам освіти систематизувати та узагальнити відповіді.

- Заохочуйте учнів до співпраці та обговорення. Це допоможе їм краще зрозуміти контекст висловів та заголовків.

- Підтримуйте дискусії та дебати. Це допоможе учням розвинути критичне мислення та навички аргументації.

- Надавайте учням зворотний зв'язок. Це допоможе їм покращити свої навички аналізу інформації та розпізнавання маніпуляцій.

- Після виконання вправи підбийте підсумки. Обговоріть з учнями, що вони дізналися про маніпуляції у ЗМІ, та як їм протистояти.

13. Перелік використаних джерел:

1. Аліна Посохова. Фрагменти газетних статей із уривками з драми-феєрії «Лісова пісня» в супроводі сенсаційних заголовків. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1KUTt0ibsu6K1eSYECrKCuFYmP9LgGv9w?usp=sharing> (дата звернення: 15.04.2024).

2. Леся Українка. Лісова пісня. URL: <https://uabook.com.ua/wp-content/uploads/2022/06/lisova-pisnya.pdf> (дата звернення: 10.04.2024).

3. Софія Караффа-Корбут. Ілюстрації до драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня». URL: <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.1048593201949956&type=3> (дата звернення: 10.04.2024).

14. Додаткові матеріали.

Фрагменти газетних статей

14 КВІТНЯ 2023 ВІПУСК №010

ПОЛІСЬКИЙ ВІСНИК

ПРИВОРОЖИЛА? ЛІСОВА НІМФА ЗАКОХУЄ В СЕБЕ ПРОСТОГО ХЛОПЦЯ

Судіть самі:

Мавка:
Візьму собі твою співочу душу,
а серденько словами зачарую...
Я цілуватиму вустонька гожі,
щоб загорілись,
щоб зашарілись,
наче ті квітоньки з дикої рожі!
Я буду вабити очі блакитні,
хай вони грають,
хай вони сяють,
хай розсипають возні
самоцвітні! [ст. 32*]

ІЛЮСТРАЦІЯ СОФІЇ КАРАФФИ-КОРБУТ

21 ТРАВНЯ 2023 ВІПУСК №020

ПОЛІСЬКИЙ ВІСНИК

ПРИРЕЧЕНЕ КОХАННЯ: ДЯДЬКО ЛЕВ ПРОТИ МАВКИ?

Свідок, який захотів лишитися анонімним, процитував слова дядька:

Лев:
Дивись ти – "дядечку"! Знайшлась небога!
А хто ж його призвів у пастку лізти.
Ей, кохло лісове! Така в вас правда!..
[ст. 37*]

ІЛЮСТРАЦІЯ СОФІЇ КАРАФФИ-КОРБУТ

Про деталі читайте у драми-феєрії Лесі Українки:
*<https://uabook.com.ua/wp-content/uploads/2022/06/lisova-pisnya.pdf>

Про деталі читайте у драми-феєрії Лесі Українки:
*<https://uabook.com.ua/wp-content/uploads/2022/06/lisova-pisnya.pdf>

ПОЛІСЬКИЙ ВІСНИК

МАВКА ЗРАДИЛА! ЩО ТЕПЕР ВІДЧУВАЄ ЛУКАШ?

Факт зради підтверджено
батьком Мавки!

Лісовик:
Доню, доню,
як тяжко ти карасишся за зраду!
[ст. 57*]

ІЛЮСТРАЦІЯ СОФІЇ КАРАФФИ-КОРБУТ

Про деталі читайте у драмі-фєєрії Лєси Українки:
*<https://uabook.com.ua/wp-content/uploads/2022/06/lisova-pisnya.pdf>

ПОЛІСЬКИЙ ВІСНИК

СТАЛКЕР? МАВКА ПЕРЕСЛІДУЄ ЛУКАША

Ось, що сказали Мати та Килина:

Мати:
Чого ти все за ним— Не випадає
за парубком так дівці уганяти...
[ст. 41*]

Килина:
До кого ти прийшла— Його нема.
Я знаю, ти до нього! Признавайся —
він твій коханок—
[ст. 70*]

ІЛЮСТРАЦІЯ СОФІЇ КАРАФФИ-КОРБУТ

Про деталі читайте у драмі-фєєрії Лєси Українки:
*<https://uabook.com.ua/wp-content/uploads/2022/06/lisova-pisnya.pdf>

ПОЛІСЬКИЙ ВІСНИК

СЕНСАЦІЯ! МАВКА РОЗКРИВАЄ СВОЮ ТЕМНУ СТОРОНУ

Розмова між закоханими з'явилася в
мережі "Інтернет":

Мавка:
У лісі є такі провалля,
заховані під хрустом та галуззям, —
не бачить їх ні звір, ані людина,
аж поки не впаде...

Лукаш:
Іще говорить
про хижість, про лукавство, — вже б
мовчала!

Я бачу, ще не знав nature твоєї.

Мавка:
Я, може, і сама її не знала... [ст. 52-53*]

ІЛЮСТРАЦІЯ СОФІЇ КАРАФФИ-КОРБУТ

Про деталі читайте у драмі-фєєрії Лєси
Українки: *<https://uabook.com.ua/wp-content/uploads/2022/06/lisova-pisnya.pdf>

ПОЛІСЬКИЙ ВІСНИК

ЛУКАШ ПОМИЛИВСЯ: МАТИ НЕ СХВАЛЮЄ ШЛЮБ СИНА З КИЛИНОЮ

До редакції надіслали запис
розмови між Килиною та матір'ю
Лукаша...

Мати каже Килині:
Дурний Лукаш, що проміняв на тебе;
бо то було таке покірне, добре,
хоч прикладай до рани..
[ст. 69*]

ІЛЮСТРАЦІЯ СОФІЇ КАРАФФИ-КОРБУТ

Про деталі читайте у драмі-фєєрії Лєси
Українки: *<https://uabook.com.ua/wp-content/uploads/2022/06/lisova-pisnya.pdf>

ПОЛІСЬКИЙ ВІСНИК

КРИМІНАЛЬНІ НОВИНИ. ЖОРСТОКЕ ВБИВСТВО МАВКИ

Зі слів свідка:

Килина
Зрубай її, як хочеш,
хіба я бороню — Ось на її сокиру.
(Витягає йому з сіней сокиру).

Лукаш
(узавши сокиру, підійшов до верби, ударив раз по
стовбуру, вона стелулась і зашепестіла сухим
листом. Він замахнувся удруге і спустив руки).

Килина
Дай-но я!
(Вихоплює від Лукаша сокиру і широко замахається
на вербу).
[ст. 76-77*]

ІЛЮСТРАЦІЯ СОФІЇ КАРАФФИ-КОРБУТ

Про деталі читайте у драмі-фєєрії Лєси Українки: *<https://uabook.com.ua/wp-content/uploads/2022/06/lisova-pisnya.pdf>

ПОЛІСЬКИЙ ВІСНИК

ПОЛІСЬКИЙ РОМЕО: ЛУКАШ НЕ ЗМІГ ЗМИРИТИСЯ ЗІ СМЕРТЮ МАВКИ

Тіло хлопця знайшли біля берези:

Лукаш сидить сам, прихилившись до
берези, з сопілкою в руках, очі йому
заплючені, на устах застиг щасливий
усміх. Він сидить без руку. Сніг шапкою
наліг йому на голову, запорошив усю
постать і падає, падає без кінця...
[ст. 82*]

ІЛЮСТРАЦІЯ СОФІЇ КАРАФФИ-КОРБУТ

Про деталі читайте у драмі-фєєрії Лєси Українки: *<https://uabook.com.ua/wp-content/uploads/2022/06/lisova-pisnya.pdf>

Таблиця для заповнення

№ з/п	Назва заголовка	Цитата	Підтвердження/ спростування твердження	Альтернативна назва заголовка
1.	<i>Приворожила? Лісова німфа закохує в себе простого хлопця</i>	М а в к а: <i>Візьму собі твою співочу душу, а серденько словами зачарую...</i> [Ст. 32]		
2.	<i>Приречене кохання: Дядько Лев проти Мавки?</i>	Л е в: <i>Дивись ти — «дядечку»! Знайшлась небога!...</i> [Ст. 37]		
3.	<i>Мавка зрадила! Що тепер відчуває Лукаш?</i>	Л і с о в и к: <i>Доню, доню, як тяжко ти караєшся за зраду!</i> [Ст. 57]		
4.	<i>Сталкер? Мавка переслідує Лукаша</i>	М а т и: <i>Чого ти все за ним — Не випадає за парубком так дівці уганяти...</i> [Ст. 41] К и л и н а: <i>До кого ти прийшла — Його нема. Я знаю, ти до нього! Признавайся — він твій коханок... [Ст. 70]</i>		
5.	<i>Сенсація! Мавка розкриває свою темну сторону</i>	М а в к а: <i>У лісі є такі провалля, заховані під хрустом та галуззям, — не бачить їх ні звір, ані людина, аж поки не впаде... [Ст. 52-53]</i>		
6.	<i>Лукаш помилився: мати не схвалює шлюб сина з Килиною</i>	М а т и каже Килині: <i>Дурний Лукаш, що проміняв на тебе; бо то було таке покірне, добре, хоч прикладай до рани..</i> [Ст. 69]		
7.	<i>Кримінальні новини. Жорстоке вбивство Мавки</i>	К и л и н а <i>Зрубай її, як хочеш, хіба я бороню — Ось на й сокиру. (Витягає йому з сіней сокиру).</i> [Ст. 76-77]		
8.	<i>Поліський Ромео: Лукаш не зміг змиритися зі смертю Мавки</i>	<i>Лукаш сидить сам, прихилившись до берези, з сопілкою в руках, очі йому заплющені, на устах застиг щасливий усміх. Він сидить без руху. Сніг шапкою наліг йому на голову, запорошив усю постать і падає, падає без кінця...</i> [Ст. 82]		

Матеріал для вчителя

№ з/п	Назва заголовка	Цитата	Підтвердження/ спростування твердження	Альтернативна назва заголовка
1.	<i>Приворожила? Лісова німфа закохує в себе простого хлопця</i>	М а в к а: <i>Візьму собі твою співочу душу, а серденько словами зачарую... Я цілуватиму вустонька гожі, щоб загорілись, щоб зашарілись, наче ті квітоньки з дикої рожі! Я буду вабити очі блакитні, хай вони грають, хай вони сяють, хай розсипають вогні самоцвітні!</i> [Ст. 32]	Спростування. У тексті немає підтвердження того, що Мавка використала магічний приворот, щоб закохати в себе Лукаша. Їх почуття були взаємними. Це підтверджують слова: Л у к а ш: То ми вже поєднались М а в к а: Ти не чуєш, як солов'ї весільним співом дзвонять Л у к а ш: Я чую... Се вони вже не щебечуть, не тьохкають, як завжди, а співають: «Цілуй! цілуй! цілуй!» (Цілує її довгим, ніжним, тремтячим поцілунком). Я зацілую тебе на смерть! М а в к а: Цить! Хай говорить серце... Невиразно воно говорить, як весняна нічка. Л у к а ш: Чого там прислухатися — Не треба! М а в к а: Не треба, кажеш — То не треба, милий! Не треба, любий! Я не буду, щастя, не буду прислухатися, хороший! Я буду пестити, моє кохання!	Між світами: Кохання Мавки й Лукаша

№ з/п	Назва заголовка	Цитата	Підтвердження/ спростування твердження	Альтернативна назва заголовка
			<p>Ти звук до пестоців Л у к а ш: Я не любився ні з ким ще зроду. Я того й не знав, що любощі такі солодкі! Мавка пристрасно пестить його, він скрикує з мукою втіхи. <i>[Ст. 30-32]</i></p>	
2.	<p>Приречене кохання: Дядько Лев проти Мавки?</p>	<p>Л е в: Дивись ти — «дядечку»! Знайшлась небога! А хто ж його призвів у пастку лізти. Ей, кодло лісове! Така в вас правда!.. <i>[Ст. 37]</i></p>	<p>Спростування. Ці слова промовив дядько Лев, коли подумав, що саме Мавка, а не Русалка, заманила Лукаша у трясовину. Це підтверджують слова: М а в к а: (швидко збігає з верби) Ні, він не винен! Хай Змія-цариця мене скарає, якщо се неправда! І я не винна! Л е в: От, тепера вірю, бо знаю, се в вас присяга велика. Л у к а ш: Вона мене порятувала, дядьку, от бігме, згинув би тепер без неї! Л е в: Ну, дівонько, хоч ти душі не маєш, та серце добре в тебе. Пробачай, що я нагримав зопалу. <i>[Ст. 37]</i> Насправді дядько Лев любив Мавку й постійно захищав її перед своєю сестрою, матір'ю Лукаша:</p>	<p>Перша зустріч: Дядько Лев знайомиться з Мавкою</p>

№ з/п	Назва заголовка	Цитата	Підтвердження/ спростування твердження	Альтернативна назва заголовка
			<p>Л е в: Що ти, сестро, так уїдаєш раз у раз на дівку Чи то вона тобі чим завинила <i>[Ст. 41]</i></p> <p>Л е в: А що ж — таки й діжду. Що лісове, то не погане, сестро, — усякі скарби з ліса йдуть...</p> <p>Та що ти знаєш — От небіжчик дід казали: треба тільки слово знати, то й в лісовичку може уступити душа така саміська, як і наша. <i>[Ст. 42]</i></p>	
3.	<p>Мавка зрадила! Що тепер відчуває Лукаш?</p>	<p>Л і с о в и к: <i>Доню, доню,</i> <i>як тяжко ти караєшся за зраду!</i> <i>[Ст. 57]</i></p>	<p>Підтвердження і спростування. Мавка дійсно зрадила. Але! Не Лукаша, а себе!</p> <p>М а в к а: (підводить голову) Кого я зрадила?</p> <p>Л і с о в и к: Саму себе. Покинула високе верховіття і низько на дрібні стежки спустилась. До кого ти подібна — До служебки, зарібниці, що працею гіркою окрайчик щастя хтіла заробити і не змогла, та ще останній сором їй не дає жебрачкою зробитись.</p>	<p>Мавка зрадила саму себе</p>

№ з/п	Назва заголовка	Цитата	Підтвердження/ спростування твердження	Альтернативна назва заголовка
			<p>Згадай, якою ти була в ту ніч, коли твоє кохання розцвілося: була ти наче лісова царівна у зорянім вінку на темних косах, — тоді жадібно руки простягало до тебе щастя і несло дари ! <i>[Ст. 58].</i></p> <p>А спростування в тому, що поруч подано зображення Мавки з Перелесником, яке не стосується цієї ситуації.</p>	
4.	<p>Сталкер? Мавка переслідує Лукаша</p>	<p>М а т и: <i>Чого ти все за ним — Не випадас за парубком так дівці уганяти...</i> <i>[Ст. 41]</i></p> <p>К и л и н а: <i>До кого ти прийшла — Його нема. Я знаю, ти до нього! Признавайся — він твій коханок... [Ст. 70]</i></p>	<p>Спростування. Переслідування Лукаша Мавкою – це сприйняття Матері й Килини. Дійсно, через щире кохання Мавка хотіла якомога частіше бачити Лукаша, але це не було переслідуванням.</p>	<p>Між реальністю та ілюзією: Кохання Мавки й Лукаша як метафора життя</p>
5.	<p>Сенсація! Мавка розкриває свою темну сторону</p>	<p>М а в к а: <i>У лісі є такі провалля, заховані під хрустом та галуззям, — не бачить їх ні звір, ані людина, аж поки не впаде...</i></p> <p>Л у к а ш: <i>Іще говорить про хижість, про лукавство, — вже б мовчала!</i> <i>Я бачу, ще не знав природи твоєї.</i></p> <p>М а в к а:</p>	<p>Підтвердження. Мавці було боляче від того, що Лукаш починає віддалятися від неї та проявляти інтерес до Килини. Це слова ображеної, розбитої, спустошеної дівчини.</p>	<p>Пошуки себе: Мавка бореться з внутрішніми демонами</p>

№ з/п	Назва заголовка	Цитата	Підтвердження/ спростування твердження	Альтернативна назва заголовка
		<i>Я, може, і сама її не знала... [Ст. 52-53]</i>		
6.	Лукаш помилився: мати не схвалює шлюб сина з Килиною	М а т и каже Килині: <i>Дурний Лукаш, що проміняв на тебе; бо то було таке покірне, добре, хоч прикладай до рани..</i> [Ст. 69]	Спростування. Мати завжди була проти Мавки: М а т и: Коли ж воно, оте «нехай-но», буде Тобі б усе ганяти по шурхах з прибудуою, з накидачем отим! Л у к а ш: Та хто ганяє — Бидло ж я пасу, а Мавка помагає. М а т и: Одчепися з такою поміччю! Л у к а ш: Сами ж казали, що як вона глядить корів, то більше дають набілу. М а т и: Вже ж — відьомське кодло! [Ст. 41]. Також це простежувалося в розмові з дядьком Левом, самою Мавкою та Килиною на початку знайомства. А коли її мрії про заможну й працювиту невістку Килину виявилися нездійсненними, вона почала шкодувати про вибір сина, бо Мавкою можна було маніпулювати й змушувати працювати на себе, а з Килиною такі маніпуляції не пройшли.	Мрія та дійсність: Дві сторони однієї монети в образі матері Лукаша
7.	Кримінальні новини.	К и л и н а <i>Зрубай її, як хочеш, хіба я бороню — Ось на й сокиру.</i> (Витягає йому з сіней сокиру).	Спростування. Лукаш і Килина пошкодили вербу, на яку перетворилася Мавка, проте тіло її загинуло від рук Перелесника:	Драма на хуторі

№ з/п	Назва заголовка	Цитата	Підтвердження/ спростування твердження	Альтернативна назва заголовка
	Жорстоке вбивство Мавки	<p>Лукаш (узавши сокиру, підійшов до верби, ударив раз по стовбуру, вона стонулась і зашелестіла сухим листом. Він замахнувся удруге і спустив руки).</p> <p>Килина Дай-но я! (Вихоплює від Лукаша сокиру і широко замахується на вербу). [Ст. 76-77]</p>	<p>Всю мить з неба вогненным змієм-метеором злітає Перелесник і обіймає вербу.</p> <p>Перелесник: Я визволю тебе, моя кохана! Верба раптом спалахує вогнем. Досягнувши верховіття, вогонь перекидається на хату, солом'яна стріха займається, пожежа швидко поймає хату. [Ст. 77].</p>	
8.	Поліський Ромео: Лукаш не зміг змиритися зі смертю Мавки	<p>Лукаш сидить сам, прихилившись до берези, з сопілкою в руках, очі йому заплюючені, на устах застиг щасливий усміх. Він сидить без руху. Сніг шапкою наліг йому на голову, запорошив усю постать і падає, падає без кінця... [Ст. 82]</p>	<p>Підтвердження чи спростування. Відповідь на це питання залежить від інтерпретації тексту. Деякі читачі вважають, що Лукаш помирає. Це підтверджується фінальними словами, а інші читачі вважають, що Лукаш не помирає. Вони ґрунтують свою думку на тому, що в тексті немає прямих свідчень його смерті.</p>	Кінець історії?

*У деяких фрагментах слово «Мати» вживається з великої літери. Це пояснюється тим, що цей персонаж не мав свого імені, тому ця загальна назва, на позначення саме цієї особи, стала власною. Як, наприклад, у байках: Лисиця, Вовк, Ведмідь – власні назви.

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Єдність краси природи і мистецтва, образотворчі засоби в поезії «Блакитна Панна» Миколи Вороного.

2. Назва вправи: «Асоціації в кольорі».

3. Анотація: Попри стрімкий розвиток суспільства, стереотипи продовжують впливати на формування наших уявлень і переконань, поведінку і сприйняття навколишньої дійсності, заважають об'єктивно осмислювати інформацію. Тому потрібно вміти розпізнавати ці стійкі переконання, критично до них ставитися та вчитися мислити самостійно. Це допоможе нам краще розуміти світ і приймати правильні рішення.

4. Тривалість вправи: до 10 хвилин.

5. Мета вправи: *Навчити* здобувачів освіти критично оцінювати візуальні образи та інформацію, що в них міститься; *формувати* вміння розпізнавати стереотипи, розширити асоціативний ряд до слова «блакитний»; *розвивати* образне мислення та креативність, навички аналізу візуальних образів, дискусії та аргументації, вміння генерувати альтернативні думки; *виховувати* повагу до української мови та літератури, естетичний смак та любов до краси природи, відповідальність за власні думки та слова.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- знання: поняття «асоціація», образотворчі засоби, значення кольорів у символіці української культури;

- уміння: аналізувати візуальні образи, визначати та описувати образотворчі засоби, висловлювати власні думки та почуття, аргументувати свою точку зору, створювати власні асоціативні образи;

- навички: аналізу, роботи з візуальними образами, дискусії та аргументації, самостійного дослідження.

Медіаосвітні:

- аналіз медіа: розуміння впливу візуальних образів на сприйняття інформації, вміння розпізнавати стереотипи в медіатекстах, критично оцінювати візуальні образи та інформацію, що в них міститься;

- створення медіа: вміння генерувати власні асоціативні образи, використовувати образотворчі засоби для створення власних текстів;

- оцінка медіа: розуміння впливу медіа на наше життя, критично оцінювати інформацію, що міститься в медіатекстах, розпізнавати стереотипні судження.

7. Теми медіаграмотності:

- стереотипи;

- критичне мислення;
- факти і судження (думки);
- авторське право;
- інтелектуальна власність;
- медіасоціалізація;
- медіаспоживання.

8. Форми/методи роботи:

- робота в групах/індивідуальна/фронтальна;
- аналіз медіатекстів;
- декодування та інтерпретація медіатекстів;
- дискусія;
- обговорення;
- методи критичного мислення («Займи позицію», «Прогнозування за ілюстрацією», «Асоціативний кущ», «Думай, збирайся, ділись»);
- мозковий штурм;
- порівняльний аналіз.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- Комп'ютер або планшет з підключенням до інтернету.
- Програмне забезпечення для онлайн-зустрічей (Zoom, Google Meet, Skype тощо).
- Віртуальна дошка або платформа для спільного доступу до контенту (Miro, Padlet, Google Slides тощо).
- Ілюстрації для вправи:
 - торт на gender party з блакитною начинкою;
 - небо;
 - гори з озером;
 - дорожній знак «Пішохідний перехід»;
 - краплі дощу на склі;
 - волошка;
 - блакитна кров;
 - блакитна геометрична фігура.
- Аркуші паперу або електронні документи для запису асоціацій.
- Ручки або олівці (для запису на папері).
- Додатково:
 - можна роздрукувати ілюстрації для кожного учасника (якщо офлайн).
 - можна використовувати онлайн-інструменти для створення асоціативних карт (MindMeister, Coggle тощо).

10. Очікувані результати: Ця вправа допоможе учням усвідомити, що оцінка будь-якого явища залежить від контексту і може змінюватися під впливом різних факторів. Важливо враховувати різні точки зору й не робити поспішних висновків.

Після її виконання *учні зможуть:*

- визначити стереотипні асоціації, пов'язані з блакитним кольором;
- сформувані власні асоціації з блакитним кольором, спираючись на різні візуальні образи;
- порівняти свої асоціації з символікою блакитного кольору у вірші «Блакитна Панна»;
- розвинути навички критичного мислення;
- розширити свій словниковий запас;
- зробити висновок про багатогранність символіки кольорів та небезпеку стереотипного мислення.

11. Детальний опис вправи.

Ліричний вірш Миколи Вороного «Блакитна Панна» має яскраво виражену рису – символіку кольору, який часто потрапляє під вплив стереотипних суджень.

Перед виконанням вправи «Асоціації в кольорі» об'єднуємо клас на робочі групи, залежно від кількості учнів.

Кожна група отримує ілюстрацію: торт на *gender party* з блакитною начинкою, небо, гори з озером, дорожній знак «Пішохідний перехід», краплі дощу на склі, волошку, блакитну кров, блакитну фігуру.

Завдання спільне для всіх: Напишіть свої асоціації до слова «блакитний», спираючись на подану ілюстрацію [1].

Цілком очевидно, що під впливом стереотипів у дітей будуть такі асоціації:

- *Торт на gender party з блакитною начинкою* – стереотип, що блакитний колір – колір для хлопчиків, бо він асоціюється з чоловічою статтю. Це пов'язано з історичними та культурними традиціями.
- *Небо* – часто асоціюється з емоціями спокою, миру, духовністю.
- *Гори з озером* – асоціації з холодом через зв'язок із льодом і снігом.
- *Дорожній знак «Пішохідний перехід»* – символізація безпеки та надійності, адже сині дорожні знаки означають, що можна/дозволено робити.
- *Краплі дощу на склі* – смуток, душевний біль, тривога.
- *Волошка* – поле, літо, ніжність, мрійливість, чистота, юність, гармонія.

- *Блакитна кров* – це метафоричний вислів, який використовується для позначення аристократії, винятковості або навіть надприродних здібностей. У сучасному суспільстві це поняття в основному вживається в іронічному або саркастичному контексті.

- *Блакитна фігура* – може викликати різні асоціації, які залежатимуть від їх особистого досвіду та життєвих обставин.

Потім учні ознайомлюються з поезією «Блакитна Панна». Аналізуючи її, діти з'ясовують, що блакитний колір у цьому тексті символізує життя, весну, божественну присутність, красу й гармонію.

Таким чином, вони роблять висновок, що блакитний колір – багатогранний, адже може мати різні значення для різних людей, і його сприйняття може залежати від контексту. Тому не варто обмежувати його розуміння стереотипами, які не завжди відповідають дійсності.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи.

- Вправу краще використати на етапі емоційного налаштування або під час організації сприйняття та осмислення нової інформації.

- Якщо навчання проходить онлайн, подану вправу можна організувати двома способами.

1. Скористатись моделлю «Перевернутий клас» і дати це завдання додому. А під час онлайн-заняття обговорити результати роботи.

2. Показати ілюстрації на екрані під час онлайн-уроку, дати час на роздуми, а потім опитати. Проте в такому разі не вийде організувати роботу груп.

- Під час очного навчання свої асоціації діти можуть написати на спеціально роздрукованому аркуші під зображенням, у відведеному для цього місці, а під час дистанційного – запис можна зробити в електронному документі чи онлайн-інструменті для створення асоціативних карт (MindMeister, Coggle тощо) або в зошиті.

- Учителю також потрібно створити атмосферу довіри та прийняття, щоб діти не боялися висловлювати свої асоціації, навіть якщо вони не збігаються з думкою інших.

- Під час обговорення результатів не критикувати й не висміювати асоціації дітей.

- Підкреслити, що у кожного з нас може бути своє сприйняття кольорів.

- Звернути увагу на те, як контекст може впливати на символіку кольорів.

13. Перелік використаних джерел.

1. Аліна Посохова. Завдання на визначення стереотипів. URL: https://drive.google.com/drive/folders/15p1RvqW_MEAbkLHILQe2-JP5nPeJ7cdU?usp=sharing (дата звернення: 15.04.2024).

2. Вікторія Баранова. Формування медіаграмотності на уроках української літератури.

URL: file:///D:/WinUsers/%D0%92%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%BA/Desktop/ukrmova_74_75-78-83.pdf (дата звернення: 13.04.2024).

3. Ілюстрації для роздаткового матеріалу:

- Торт на gender party з блакитною начинкою. URL: <https://images.app.goo.gl/SgUDQiXjCjd8tp5U7> (дата звернення: 11.04.2024).

- Небо. URL: <https://images.app.goo.gl/hqNHkZx98YpTqYLP6> (дата звернення: 11.04.2024).

- Гори з озером. URL: <https://images.app.goo.gl/gJxXErnBGuGdWRcx8> (дата звернення: 11.04.2024).

- Дорожній знак «Пішохідний перехід». URL: <https://images.app.goo.gl/oRhvW5mCFpBMU2J37> (дата звернення: 11.04.2024).

- Краплі дощу на склі. URL: <https://images.app.goo.gl/9d5T5Q8GMXFxkTLz8> (дата звернення: 11.04.2024).

- Волошка. URL: <https://images.app.goo.gl/3MRzRtycUZSCAmWeA> (дата звернення: 11.04.2024).

- Блакитна кров. URL: <https://images.app.goo.gl/TFHsujD2iqNscBbc6> (дата звернення: 11.04.2024).

- Блакитна фігура. URL: <https://images.app.goo.gl/tUgcaZVx29BNC6JU9> (дата звернення: 11.04.2024).

14. Додаткові матеріали.

Завдання на визначення стереотипів

Група

1

Завдання: Напишіть свої асоціації до слова «блакитний», спираючись на подану ілюстрацію.

<https://images.app.goo.gl/SgUDQiXjCjd8tp5U7>

Lined writing area for Group 1.

Група

2

Завдання: Напишіть свої асоціації до слова «блакитний», спираючись на подану ілюстрацію.

<https://images.app.goo.gl/hqNHkZx98YpTqYLP6>

Lined writing area for Group 2.

Група

3

Завдання: Напишіть свої асоціації до слова «блакитний», спираючись на подану ілюстрацію.

<https://images.app.goo.gl/gJxXErnBGuGdWRcx8>

Lined writing area for Group 3.

Група

4

Завдання: Напишіть свої асоціації до слова «блакитний», спираючись на подану ілюстрацію.

<https://images.app.goo.gl/oRhvW5mCFpBMU2J37>

Lined writing area for Group 4.

Група

5

Завдання: Напишіть свої асоціації до слова «блакитний», спираючись на подану ілюстрацію.

<https://images.app.goo.gl/9d5T5Q8GMXFxkTLz8>

Blank lined paper for writing associations.

Група

6

Завдання: Напишіть свої асоціації до слова «блакитний», спираючись на подану ілюстрацію.

<https://images.app.goo.gl/3MRzRtycUZSCAmWeA>

Blank lined paper for writing associations.

Група

7

Завдання: Напишіть свої асоціації до слова «блакитний», спираючись на подану ілюстрацію.

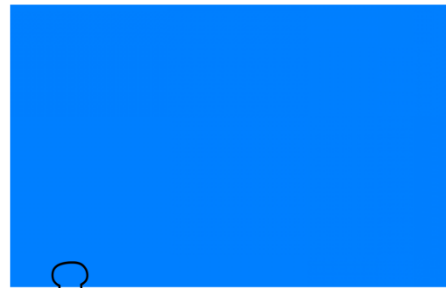
<https://images.app.goo.gl/TFHsujD2iqNscBbc6>

Blank lined paper for writing associations.

Група

8

Завдання: Напишіть свої асоціації до слова «блакитний», спираючись на подану ілюстрацію.

<https://images.app.goo.gl/tUgcaZVx29BNC6JU9>

Blank lined paper for writing associations.

Медіаосвітня вправа 3

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: «Чари ночі» Олександра Олеся – перлина інтимної лірики української поезії. Мотив краси кохання й молодості, філософські роздуми про гармонію людини і природи. Музичність, звукова виразність поезій. Майстерність у відтворенні настрою, емоцій.

2. Назва вправи: «5 По: Почитай – Послухай – Подивись – Порівняй – Подумай».

3. Анотація: Жодне джерело інформації не може дати повного розуміння теми. Адже різні люди мають різний досвід, знання та цінності, що може призвести до різних точок зору на одні й ті ж події, явища чи концепції. Ознайомлюючись з кількома джерелами, можна отримати доступ до цієї різноманітності поглядів, що допоможе краще зрозуміти світ навколо.

4. Тривалість вправи: До 35 хвилин.

5. Мета вправи: *проаналізувати* поезію Олександра Олеся «Чари ночі»; *дослідити* багатогранність теми поезії в різних видах мистецтва, *виявити* спільні та відмінні риси, *розширити* кругозір здобувачів освіти, словниковий запас; *розвивати* навички медіаграмотності та критичного мислення, зв'язне мовлення, творче мислення, навички аналізу й порівняння; *виховувати* естетичні почуття, повагу до української культурної спадщини.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- знання: української літературної спадщини, творчості українських письменників, особливостей різних видів мистецтва (літератури, музики, живопису);

- уміння: аналізувати літературні твори, визначати їх тему, ідею, художні засоби, порівнювати твори мистецтва різних видів, знаходити в них спільні та відмінні риси;

- навички: сприймати та оцінювати твори мистецтва, розуміти їх емоційний вплив.

Медіаосвітні:

- критичне мислення: оцінювати інформацію з різних джерел, розуміти вплив медіа на емоції та поведінку;

- аналіз медіа: визначати тип медіа, його мету та цільову аудиторію, аналізувати зміст медіа, виокремлювати факти та думки, ідентифікувати упередження;

- створення медіа: використовувати різні медіаінструменти для створення власних медіапродуктів, розуміти етичні аспекти створення медіаконтенту.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- інтелектуальна власність;
- медіаринок;
- медіасоціалізація;
- медіаспоживання;
- пошук та збір інформації;
- авторське право;
- створення медіапродукції.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- декодування та інтерпретація медіатекстів;
- фронтальна/індивідуальна робота;
- обговорення;
- методи критичного мислення («Займи позицію», «Думай, збирайся, ділись»);
- мозковий штурм;
- порівняльний аналіз.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- Комп'ютер або планшет з підключенням до інтернету.
- Програмне забезпечення для онлайн-зустрічей (Zoom, Google Meet, Skype тощо).
- Віртуальна дошка або платформа для спільного доступу до контенту (Miro, Padlet, Google Slides тощо).
- Медіаматеріали (вірш Олександра Олеся «Чари ночі», пісня «Сміються, плачуть солов'ї» у виконанні Ніни Матвієнко, картина Миколи Пимоненка «Українська ніч»).
- Зошит, ручка для записів або електронні нотатники.

10. Очікувані результати:

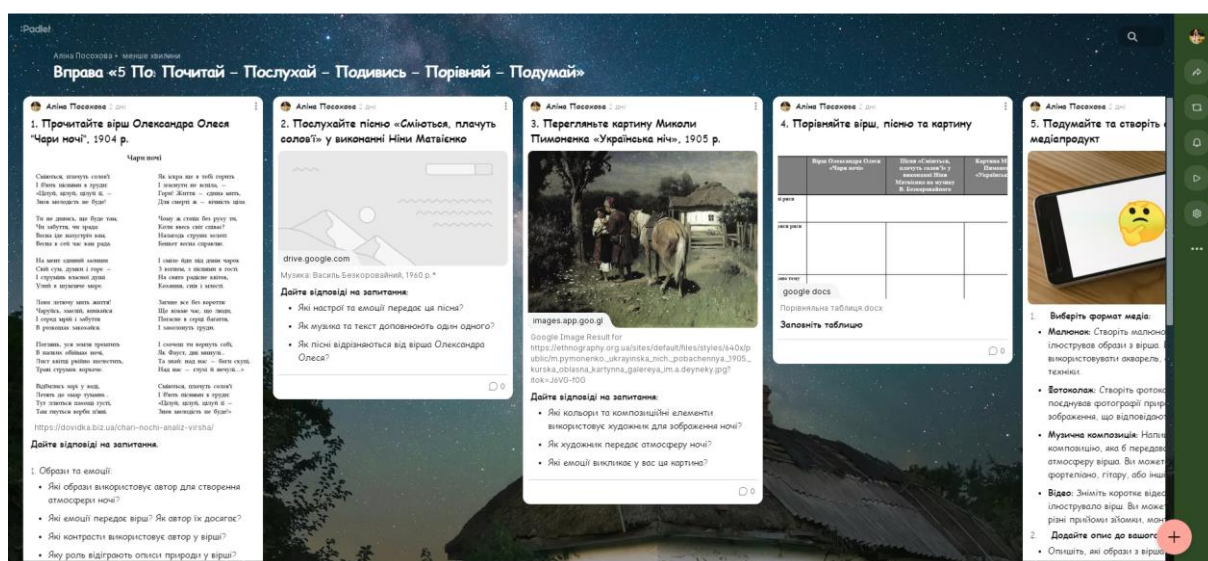
Ця вправа буде цікавою та корисною для учнів, адже вона поєднує в собі елементи літературознавства, мистецтвознавства, медіаграмотності та творчості.

Учні/учениці:

- глибше зрозуміють вірш «Чари ночі» Олександра Олеся та його місце в українській літературі;
- розвинуть навички аналізу літературних творів, музики та картин;
- навчаться порівнювати різні види мистецтва та висловлювати власні думки й оцінки;
- проявлять креативність і творчі здібності, створюючи оригінальні медіапродукти;
- розширять словниковий запас, удосконалять навички письма й презентації;
- зможуть критично оцінювати інформацію з різних джерел, формуючи власну медіаграмотність.

11. Детальний опис вправи.

Для виконання вправи «5 По: Почитай – Послухай – Подивись – Порівняй – Подумай» я використовую інтерактивну дошку Padlet. Потрібно надіслати учням посилання, перейти за ним та виконати запропоновані завдання: <https://padlet.com/alposokhova/5-pk3dx3wpc3jhzuwf>

«1 По: Почитай». **Завдання:** Прочитайте вірш Олександра Олеся «Чари ночі» та дайте відповіді на запитання:

1. Образи та емоції:

- Які образи використовує автор для створення атмосфери ночі?
- Які емоції передає вірш? Як автор їх досягає?
- Які контрасти використовує автор у вірші?
- Яку роль відіграють описи природи у вірші?
- Які людські почуття та переживання розкриває автор?

2. Художні засоби:

- Які художні засоби використовує автор у вірші?
- Як автор використовує метафори, епітети, порівняння?
- Яку роль відіграє звукопис у вірші?
- Як використання ритму та рими впливає на сприйняття вірша?

3. Особисте враження:

- Яке ваше особисте враження від вірша?
- Який настрій викликає у вас вірш?
- Чи згодні ви з думкою автора?
- Які питання виникають у вас після прочитання вірша?

4. Актуальність:

- Чи актуальна тема вірша «Чари ночі» в наш час? Чому?
- Яке значення має цей вірш для української літератури?

5. Додаткові питання:

- Як вірш «Чари ночі» відображає філософські роздуми автора про життя, кохання та смерть?
- Які символічні образи можна виділити у вірші?

«2 По: Послухай». **Завдання:** Прослухайте пісню «Сміються, плачуть солов'ї» у виконанні Ніни Матвієнко та дайте відповіді на запитання:

- Які настрої та емоції передає ця пісня?
- Як музика та текст доповнюють один одного?
- Як пісня відрізняється від вірша Олександра Олеся?

«3 По: Подивись». **Завдання:** Подивіться на картину Миколи Пимоненка «Українська ніч», 1905 р., та дайте відповіді на запитання:

- Які кольори та композиційні елементи використовує художник для зображення ночі?
- Як художник передає атмосферу ночі?
- Які емоції викликає у вас ця картина?
- Чи відповідає вона прочитаному віршові та прослуханій пісні? Чим?

«4 По: Порівняй». **Завдання:** Порівняйте вірш, пісню та картину, заповнивши таблицю:

- Які спільні та відмінні риси ви помітили?
- Як ці види мистецтва передають тему ночі, мотив краси кохання, молодості, гармонію людини, природи, настроїв, емоцій?

«5 По: Подумай». **Завдання:** Подумайте та створіть свій медіапродукт за алгоритмом:

1. Виберіть формат медіа:

- **Малюнок:** Створіть малюнок, який би ілюстрував образи з вірша. Ви можете використовувати акварель, олівці або інші техніки.
- **Фотоколаж:** Створіть фотоколаж, який би поєднував фотографії природи, людей або інші зображення, що відповідають настрою вірша.
- **Музична композиція:** Напишіть музичну композицію, яка передавала б емоції та атмосферу вірша. Ви можете використовувати фортепіано, гітару або інші інструменти.
- **Відео:** Зніміть коротке відео, яке б візуально ілюструвало вірш. Ви можете використовувати різні прийоми зйомки, монтажу та звуку.

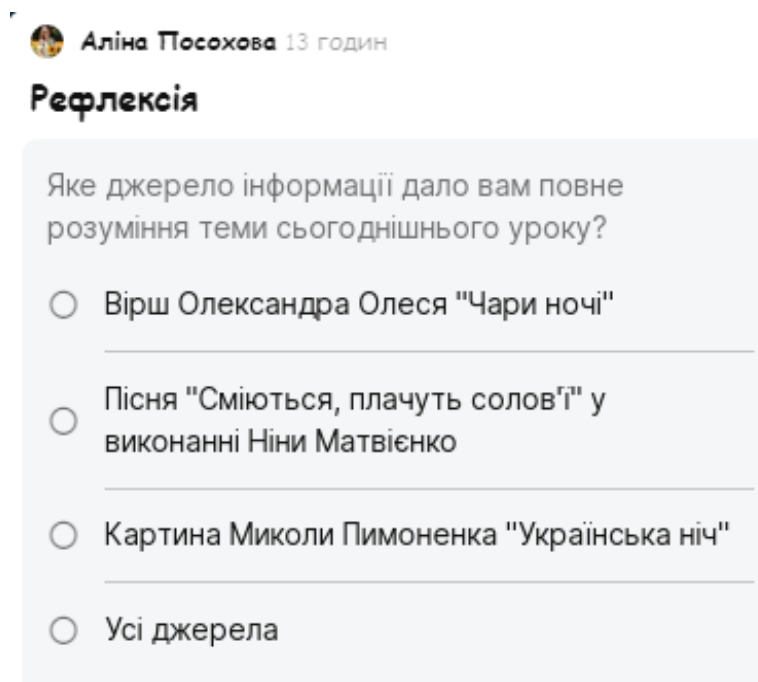
2. Додайте опис до вашого медіа:

- Опишіть, які образи з вірша ви намагалися передати у своєму творі.
- Які художні засоби ви використовували?
- Які емоції ви хотіли викликати у глядача/слухача?

3. Поділіться своїм медіа:

- Завантажте роботу на платформу, де її зможуть побачити інші люди (наприклад, Instagram, Facebook, YouTube).
- Напишіть пост, де ви опишете свій творчий процес та поділитесь враженнями від роботи над медіа (за бажанням).

Після виконання вправи можна провести рефлексію та влаштувати опитування:

Аліна Псохова 13 годин

Рефлексія

Яке джерело інформації дало вам повне розуміння теми сьогоднішнього уроку?

- Вірш Олександра Олеся "Чари ночі"
- Пісня "Сміються, плачуть солов'ї" у виконанні Ніни Матвієнко
- Картина Миколи Пимоненка "Українська ніч"
- Усі джерела

12. Поради педагогу щодо виконання вправи.

Створення медіапродукту – тривалий процес, тому краще його використати як домашнє завдання. За бажанням, дітей можна об'єднати у групи. Протягом виконання завдання надавайте учням необхідну допомогу та консультації.

Після завершення роботи над медіапродуктами організуйте презентацію, де кожен учень / група представить свій проєкт.

Під час презентації зверніть увагу на те, як учні демонструють свій медіапродукт, які пояснення дають, які емоції викликають у глядачів.

Підбийте підсумки вправи, обговоріть з учнями, що вони нового дізналися, які навички розвинули.

13. Перелік використаних джерел.

1. Аліна Посохова. Таблиця для роботи. URL: <https://docs.google.com/document/d/1ZC-kVAgrzVeOs4A3oSmatX6QLcxYhH4e/edit?usp=sharing&ouid=107630278570460076441&rtpof=true&sd=true> (дата звернення: 16.04.2024).

2. Микола Пимоненко. Українська ніч. URL: <https://images.app.goo.gl/N7siWT1RBMaM9iDPA> (дата звернення: 16.04.2024).

3. Ніна Матвієнко. Сміються, плачуть солов'ї. URL: <https://drive.google.com/file/d/1SFqiAccKg3C10GoXkXfdK9cgsD03jvHL/view?usp=sharing> (дата звернення: 16.04.2024).

4. Олександр Олесь. Чари ночі. URL: <https://images.app.goo.gl/kxwEtY9eAiBC9wUB7> (дата звернення: 16.04.2024).

Кукленко Олена Сергіївна, учителька української мови та літератури комунального закладу «Мереф'янський ліцей “Перспектива”» Мереф'янської міської ради Харківської області

Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 8 класу «Робота з медіатекстами»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ:

на уроках у ЗЗСО.

Освітня галузь:

мовно-літературна.

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

українська література (рівень стандарту).

Назва розділу предмета/курсу, до якого пропонується цикл вправ:

розділи «Усна народна творчість», «Національна драма», «З української прози».

Цільова аудиторія:

учні/учениці 8 класу.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Михайло Коцюбинський. «Дорогою ціною». Час і вічність у повісті, символічні образи.

2. Назва вправи: «Декодування візуальної інформації» (обкладинок різних років видань твору).

3. Анотація: Вправа розвиває вміння роботи з візуальною інформацією та її декодування.

4. Тривалість вправи: 30 хвилин

5. Мета вправи: навчити працювати з візуальною інформацією, зокрема зіставляти специфіку розкриття певної теми (образу) в різних видах мистецтва; учити декодувати візуальну інформацію, бачити символічні образи, зашифровані в обкладинках видань повісті різних років.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

Учень / учениця:

- аналізує сюжет, композиційні особливості твору;
- розповідає про почуття героїв, про їхні вчинки, спираючись на текст повісті;
- порівнює оригінальний художній текст та його ілюстрування.

Медіаосвітні:

- толерантно дискутує, відстоює власну думку;
- установлює причиново-наслідкові зв'язки, виокремлює головну та другорядну інформацію;
- критично ставиться до медійної інформації;
- користується різними джерелами інформації;
- аналізує життєву ситуацію з певної позиції;
- зіставляє специфіку розкриття певної теми (образу) в різних видах мистецтва.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- пошук та збір інформації;
- створення медіапродукції.

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- робота в групах;
- декодування та інтерпретація медіатекстів;
- порівняльний аналіз.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи

1. Авраменко О.М. Українська література: підруч. для 8 кл. загальноосвітн. навч. закл. [Електронний ресурс]. – К. : Грамота, 2016.– Режим доступу: https://portfel.info/load/8_klas/ukrajinska_literatura/avramenko_2016_rik/108-1-0-22991.

2. Обкладинка до видання 1970 р. повісті М. Коцюбинського «Дорогою ціною» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://crafta.ua/lots/6536588933-m-kocyubinskiy-dorogoyu-cinoyu#lg=1&slide=0>

3. Обкладинка до видання 1979 р. повісті М. Коцюбинського «Дорогою ціною» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://portfel.info/dir/k/kocjubinskij_mikhajlo/dorogoyu_cinoyu/78-1-0-124.

4. Обкладинка до видань 2006 р. повісті М. Коцюбинського «Дорогою ціною» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.livelib.ru/book/1000565257/quotes-dorogoyu-tsinoyu-mihajlo->

kotsyubinskij; <http://www.ukrlitno.com.ua/mixajlo-kocyubinskij-dorogoyu-cinoyu-skorocheno/>; <http://msmb.org.ua/nash-neperevershenij-kocjubinskij/>.

5. Обкладинка до видання 2010 р. повісті М. Коцюбинського «Дорогою ціною» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://knugoman.org.ua/bookseries/b-bl-oteka-shk-lno-klasiki>.

6. Обкладинка до видання 2011 р. повісті М. Коцюбинського «Дорогою ціною» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pda.coollib.com/b/310519>.

7. Обкладинка до видання 2017 р. повісті М. Коцюбинського «Дорогою ціною» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.yakaboo.ua/ua/dorogoyu-cinoju-1572286.html>; <https://www.yakaboo.ua/ua/dorogoyu-cinoju-1565686.html>.

10. Очікувані результати: учні

- аналізують й інтерпретують художній твір;
- розглядають його в контексті інших видів мистецтва;
- зіставляють специфіку розкриття певної теми в різних видах мистецтва.

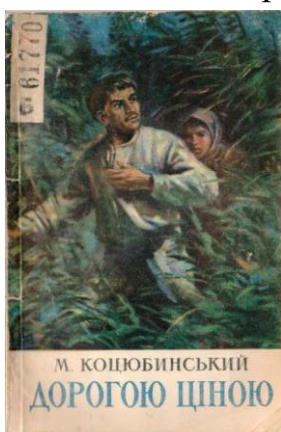
11. Детальний опис вправи

На останньому уроці, присвяченому вивченню повісті Михайла Коцюбинського «Дорогою ціною», учням пропонується попрацювати з візуальною інформацією: ознайомитися з обкладинками до різних видань повісті та спробувати декодувати їх.

I. Учитель:

- Михайло Коцюбинський належить до класиків української літератури, його повість «Дорогою ціною» вивчають у шкільній програмі протягом багатьох років, а книги з творами його письменника видають величезними накладками. До вашої уваги пропонуються обкладинки різних видань із зазначенням року видання. Уважно розгляньте ці обкладинки.

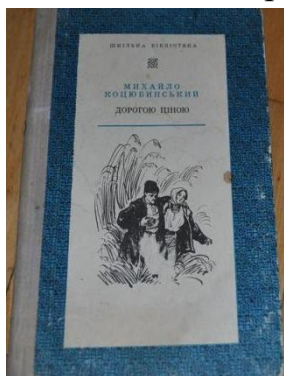
1. Видання 1951 року

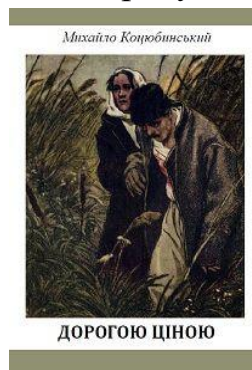
2. Видання 1966 року

3. Видання 1970 року

4. Видання 1979 року.

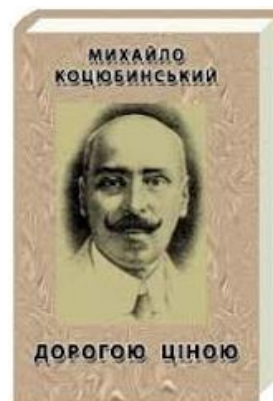
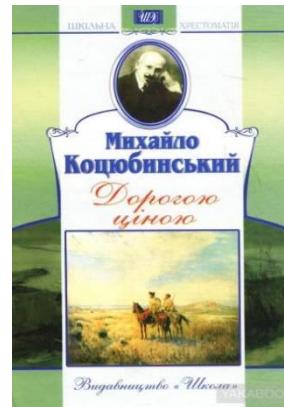
5. Супер-обкладинка видання 1980 року

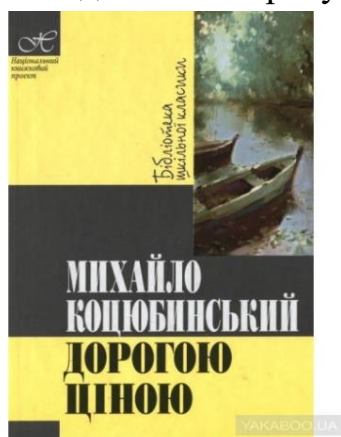
6. Видання 1984 року

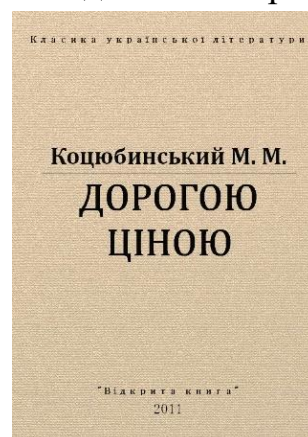
7. Видання 2006 року.

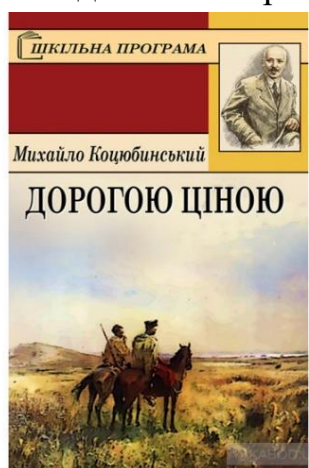
10. Видання 2010 року.

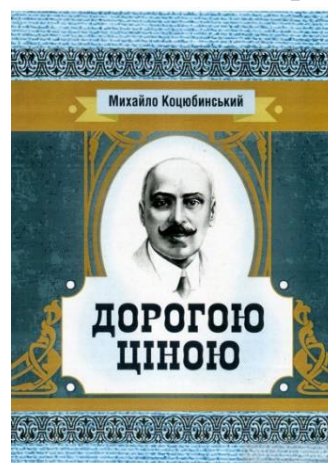
11. Видання 2011 року.

12. Видання 2015 року.

13. Видання 2017 року

II. Учням пропонується порівняти обкладинки і з'ясувати, чи є щось спільне в оформленні видань різних років

(Обкладинки з номерами від 1 до 6 містять зображення головних героїв повісті Остапа та Соломії у напружені моменти їхнього життя. На обкладинках №1 та 5 Остап здоровий та рішучий, а на обкладинках №2-4, 6 Остап поранений та потребує допомоги Соломії. Однаковими на обкладинках №8 та 10 (2006 та 2010 рр.) виявляться малюнки із зображенням порожнього човна на воді. Фактично однакові також малюнки на обкладинках №7 та №12 (2006 та 2015 рр.), що зображують двох озброєних козаків-охоронців. Крім того, на обкладинках № 7, 8, 9, 12, 13 розміщено портрет письменника М. Коцюбинського. Повністю оригінальними можна вважати обкладинки №5 та №11, які відрізняються своїм оформленням від інших.)

III. Наступним кроком у роботі буде питання вчителя:

- Обкладинки видань яких років містять ілюстрації до сюжету повісті? (Учні вказують, що всі видання, за виключенням обкладинки №6, містять ілюстрації до сюжету повісті.)

IV. Робота в 3-х групах

Учитель пропонує роботу в 3 групах за таким завданням: учням необхідно дібрати з тексту повісті цитатний матеріал, який би описував ілюстрації на обкладинках. Для групи №1 – обкладинки №2, 3, 4, 6 для групи №2 – обкладинки №7, 12; для групи №3 – обкладинки №8, 10.

На роботу з текстом відводиться 15 хвилин.

V. Презентація результатів роботи учнями.

Відповіді групи № 1

- «Плутаючись у високих бур'янах, пролазячи попід кущами, що тісно посплітались у сій занедбаній частині панського гаю, вони долізли врешті до води».

- «Вони лиш пам'ятали, що бігли на одчай, через комиші, через воду, в безпросвітній темряві, з почуттям звірини, за якою женуть собаки. Кілька разів Остап скакував у воду мало не по пояс, часто Соломія з розгону натикалась на кущ верболозу, але кожен раз вони давали собі раду і знов мчали вперед, добуваючи останні сили».

- «Помітивши, що Остап не рушиться з місця, вона вхопила його під руку і сливе поволокла за собою. Вона вскочила у комиші і бігла прудко, наскільки позволяв се Остап та густий очерет. Трясний ґрунт плавнів вгинався під нею, як на пружинах. Ноги грузли часом по коліно в цмоковині, цупкий комиш ламався, тріщав та бив її по лиці, плутався під ногами, а вона бігла усе вперед, пойнята жахом, нічого не помічаючи, бажаючи тільки забігти якомога далі, укритися віднаглої смерті».

Відповіді групи № 2

- «По всій Бессарабії ганяли дозорці, вистежуючи скрізь по ровах, стогах сіна, комишах болотяних річок збіджених, змордованих людей. На півдні Бессарабії, од бистрого Пруту, по лівім боці Дунаю, аж ген до моря стояло на чатах військо і заслоняло волю, що там, за широким Дунаєм, за зеленими прибережними вербами, синіла десь у чужій країні...»

Відповіді групи № 3

- «Човен плавко загойдався на волі, а далі тихо й рівно посунув по воді над зорями, що тремтіли на дні блакитної безодні».

- «Коли се – на самому березі щось плюснуло. Два човни м'яко шурхнули по прибережному піску».

- «По чорній річці поміж білими берегами прудко пливе човен, тане вдалині і обертається в цятку... за ним несе вода другий, порожній, хлюпає в його білі боки і фарбує їх у червоний колір...»

VI. Після презентації роботи вчитель ставить запитання групам:

- Головна чи другорядна інформація стала ілюстрацією на обкладинках видань? Який елемент композиції проілюстровано? Відповідь обґрунтуйте.

Відповідь групи №1

Для ілюстрації обкладинок, з якими працювала наша група, була дібрана головна інформація. На обкладинках зображені головні герої повісті, утікачі Соломія та Остап. Малюнок динамічний, автори відобразили напружений момент поранення Остапа та порятунок його Соломією. Герої втікають від переслідування, продираючись через густий очерет. Малюнки не дають відповіді на те, чи вдасться героям їхній задум, чи ні. Цей фрагмент із життя Остапа і Соломії ми відносимо композиційно до розвитку дії. Попереду на героїв чекає багато випробувань та життєвих складнощів.

Відповіді групи № 2

Для ілюстрації обкладинок на виданнях, з якими працювала наша група, була дібрана другорядна інформація. Ілюстрації відображають навіть не героїв повісті, а загальний опис, вступ повісті (пролог), у якому автор дає уявлення про далекі часи кріпацтва; розповідає про становище покріпаченого селянства. У самому тексті повісті немає розповіді про дозорців, які ловили втікачів. Читач не бачить, а тільки чує їх. Такі ілюстрації, на наш погляд, можуть створити неправильне уявлення про сюжет твору.

Відповіді групи №3

Природа у творі Коцюбинського є не лише тлом, а й дійовим елементом у сюжетному розвитку. Пейзажі повісті є такими ж діючими силами оповідання, як і люди. Виникаючи перед зором читача, вони створюють саме той настрій, що його пережив сам автор, коли писав свій твір. На обкладинках, з якими працювала наша група, зображено два човни, які перевозили втікачів. У кульмінації твору М. Коцюбинський змальовує два пейзажі – перед початком визвольної акції та після неї, невдалої для героїв. В обох пейзажах човни є символом волі. Тому ми вважаємо, що для ілюстрації була дібрана головна інформація.

Учитель:

У повісті М. Коцюбинського «Дорогою ціною» використані символічні образи вітру, часу, вічності.

Можна додати, що на обкладинках не знайшов втілення образ вітру, всемогутньої сили, справжнього володаря, невідкладного часові, який здатен бути скрізь, ставати свідком людського щастя та горя, перемоги та поразки. Він може підняти бурю на морі, примусити людину змінити свої плани. (*«Що не кажіть, а він живий, той вітер. Він летить іздалеку, понад тихими селами, і забирає по дорозі, всичує в себе і тишу села, і клекіт міста, шемрання темного лісу, дзюрчання вод і дзвін стиглого колоса. Він несе в собі гомін землі, від тихого бриніння мушки до гуркоту грому, від скритого зітхання серця до крику смертельної розпуки»*).

Символічний образ вітру ніби продовжує образ космічного польоту. І в цьому космічному вихорі десь загубилися і долі, і кохання двох невмираючих сердець – Остапа і Соломії. Такий романтичний, піднесений образ природи підсумовує розповідь про трагічне кохання. Він своєрідним чином пов'язує різних людей, континенти, різні часи в одне ціле. Так у творі вимальовується і образ часу та вічності. У народній творчості вітер – символ волі. Тому автор використовує його для того, щоб підкреслити, що Остап на все життя зберіг любов до волі. Остап живе «серед розлогих просторів», «в царстві вітру, який «несе в собі весь гомін землі... від скритого зітхання серця до крику смертельної розлуки. Треба тільки уміти слухати».

VI. Висновок

Твір «Дорогою ціною» цікавий і цінний для нас не лише своїм змістом, але і мистецькими якостями. Поетичністю мови, майстерністю пейзажів, образністю він заслужено посідає першорядне місце в українській прозі. Як і його автор, якому, за словами Павла Тичини, «в літературі українській ... належить одне з найпочесніших місць: після Шевченка, поруч з Франком, Лесею Українкою, Стефаніком – щодо краси й глибини своїх творів іншого письменника такого ми не знайдемо».

Робота над обкладинками різних видань надає можливість аналізувати й інтерпретувати художній твір, розглядати його в контексті інших видів мистецтв, зіставляти специфіку розкриття певної теми в різних видах мистецтва.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Доречно як домашнє завдання дати учням можливість створити власну обкладинку до повісті Михайла Коцюбинського «Дорогою ціною».

13. Перелік використаних джерел

1. Авраменко О.М. Українська література: підруч. для 8 кл. загальноосвітн. навч. закл. [Електронний ресурс]. – К. : Грамота, 2016.– Режим

доступу: https://portfel.info/load/8_klas/ukrajinska_literatura/avramenko_2016_rik/108-1-0-22991.

2. Бібліотека української літератури: Коцюбинський Михайло «Дорогою ціною» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=1063>.

3. Крок 5. Образи-символи у повісті М. Коцюбинського «Дорогою ціною» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://problemavubory.blogspot.com/2013/06/5.html>.

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Проблема вибору, душевна роздвоєність Марусі Богуславки між любов'ю до рідної землі та становищем дружини турецького вельможі (дума «Маруся Богуславка»)

2. Назва вправи: «Види джерел медіатексту».

3. Анотація: Вправа проводиться на етапі опрацювання нового матеріалу та сприяє виробленню умінь із розрізнення міри і достовірності інформації.

4. Тривалість вправи 30 хвилин.

5. Мета вправи: верифікація джерел інформації для вироблення умінь розрізнення міри її достовірності.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- ознайомлення школярів з ідейно-художнім змістом народної думи «Маруся Богуславка»;
- визначення її тематики, особливості композиції та проблематики;
- розвиток культури зв'язного мовлення, уваги, пам'яті, спостережливості, критичного мислення, уміння грамотно висловлювати власні думки, почуття, спостереження;
- вироблення в учнів навичок виразного читання.

Медіаосвітні:

- ввести поняття «верифікація»;
- ознайомити з поняттям «джерела інформації» та їх класифікацією; - навчити визначати, до яких типів джерел інформації належить медіатекст (первинного, вторинного, третинного тощо), працювати з джерелом інформації, виробити вміння розрізняти міру достовірності інформації;
- учити визначати різницю між реальною подією та її відображенням у медіатексті.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- медіаспоживання;
- пошук та збір інформації;
- створення медіапродукції.

8. Форми/методи роботи:

- фронтальна робота;
- аналіз медіатекстів;
- декодування та інтерпретація медіатекстів;
- дискусія;
- робота в групах;
- порівняльний аналіз.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи

1. Авраменко О.М. Українська література: підруч. для 8 кл. загальноосвітн. навч. закл. [Електронний ресурс]. – К. : Грамота, 2016.– Режим доступу: https://portfel.info/load/8_klas/ukrajinska_literatura/avramenko_2016_rik/108-1-0-22991

2. Мультфільм «Маруся Богуславка», 1966, [Електронний ресурс]Режимдоступуhttps://www.youtube.com/watch?v=Yvm6dtaO_DI&ab_channel=IspanskaUa

3. М. Дерегус. Маруся Богуславка / Авраменко О.М., Дмитренко Г.К. Українська література. 8 клас : мультимедійні дидактичні матеріали. – К. : Грамота, 2010. – CD.

10. Очікувані результати:

Учні/учениці:

- уміють визначати, до яких типів джерел інформації належить медіатекст;
- працюють з джерелом інформації;
- розрізняють міру достовірності інформації;
- визначають різницю між реальною подією та її відображенням у медіатексті.

11. Детальний опис вправи

1. Що таке джерело інформації?

Учитель:

Під *джерелом інформації* розуміється документ, що містить будь-які відомості. Усі документальні джерела інформації діляться на *первинні* та *вторинні*. Первинні джерела інформації містять вихідну інформацію, безпосередні результати досліджень, офіційні дані. Вторинні джерела є

результатом аналітичної і логічної переробки первинних документів. На їх достовірність покладатися не можна. Для встановлення *правдивості* інформації необхідно довести її правдивість, тобто здійснити її *верифікацію*.

2. Фронтальна робота з класом

Прочитати у підручнику статтю «Маруся Богуславка – легендарна героїня» на стор. 27-28.

3. Запитання з елементами дискусії:

- Чи справді була така дівчина?

Прогнозована відповідь (можливо, це – збірний образ дівчат-полонянок)

- Чи збереглися якісь документальні свідчення про існування Марусі Богуславки (записи в офіційних документах, наприклад, запис у церковній книзі про народження, історичні довідки тощо)?

Прогнозована відповідь (Не збереглося, згоріли всі документи.)

- Що є першоджерелом для думи «Маруся Богуславка»?

Прогнозована відповідь (Легенда)

- Що саме в народній думі є реальними фактами і як це можна перевірити?

Прогнозована відповідь (місто Богуслав, дівка-бранка, попівна, полонені козаки тощо).

4. Робота в групах.

Клас об'єднується в три групи. Для роботи учням пропонуються різні медіатексти, пов'язані з ім'ям Марусі Богуславки:

- *фотографія* пам'ятника Марусі, що розміщений у центрі м. Богуслава, на скелястому березі річки Росі, на тому місці, де колись стояла Покровська церква. Пам'ятник було урочисто відкрито 1981 року (фото на с. 28 підручника);

- *репродукція* картини М. Дерегуса «Маруся Богуславка» (фото на с. 29 підручника або CD Авраменка О.М., Дмитренко Г.К. Українська література. 8 клас : мультимедійні дидактичні матеріали (Грамота, 2010);

- *мультимедійний фільм* «Маруся Богуславка» 1966 рік (режисер Ніна Василенко).

Учні готують відповіді на питання:

1. Який із візуалізованих образів Марусі Богуславки найбільше відповідає словесному образу, поданому в народній думі?

2. До яких типів джерел належать запропоновані медіатексти?

3. Установіть ступінь достовірності цих джерел та поясніть свою думку.

4. Якому з цих джерел ви довіряєте найбільше і чому?

5. Презентація результатів роботи

Під час презентації передбачуваними відповідями є такі:

- Найбільш відповідає словесному образу Маруся Богуславка із мультфільму, тому що цей образ поданий у динаміці, як і у народній думі.

- Народна дума «Маруся Богуславка» – вторинне джерело, пам'ятник Марусі Богуславці в місті Богуслав – вторинне джерело, мультиплікаційний фільм «Маруся Богуславка» – вторинне джерело.

- Ступінь достовірності цих джерел встановити не можна, бо немає первинних джерел.

- Найбільшу довіру викликає все ж народна дума, тому що думи створювали безпосередньо після якихось важливих історичних подій, це вказує на те, що такий випадок дійсно відбувався та набув широкого розголосу.

Висновок.

Для встановлення міри достовірності джерел інформації необхідно здійснити їх верифікацію. Чим далі в часовому вимірі відбувається інтерпретація факту, тим більше вірогідності відходу від нього і внесення суб'єктивної інформації.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Додаткова інформація для вчителя:

Глосарій

Під *джерелом інформації* розуміється документ, що містить будь-які відомості. Усі документальні джерела інформації діляться на первинні та вторинні. Первинні джерела інформації містять вихідну інформацію, безпосередні результати досліджень, офіційні дані. Вторинні джерела є результатом аналітичної й логічної переробки первинних документів. На їхню достовірність покладатися не можна.

(За матеріалами Ростовського В.С.

Основи наукових досліджень і технічної творчості)

Верифікація (пізнелат. *Verificatio* – доказ, підтвердження, від латів.(латинський) *verus* – достеменний і *facio* – роблю) емпіричне підтвердження теоретичних положень науки шляхом «повернення» до наочного рівня пізнання, коли ідеальний характер абстракцій ігнорується і вони «ототожнюються» із спостережуваними об'єктами. *(За матеріалами: <http://vseslova.com.ua/word/%D0%92%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-17091u>).*

13. Перелік використаних джерел.

1. Онлайн-словник Vseslova [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://vseslova.com.ua/word/%D0%92%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-17091u>

2. Ростовський В.С. Основи наукових досліджень і технічної творчості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://p-for.com/book_251_glava_20_5.1_VIDI_DZHEREI_%D0%86NFORMA%D0%A1%D0%86.html

Медіаосвітня вправа 3

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: «Літературний портрет» (порівняльна характеристика головних персонажів творів «Сто тисяч» І. Карпенка-Карого і «Різдвяна пісня у прозі» Ч. Діккенса).

2. Назва вправи: «Аналіз медіатексту»

3. Анотація: Вправа навчає знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію; перетворювати її з однієї знакової системи в іншу; працювати індивідуально, в групі; користуватися різними джерелами інформації.

4. Тривалість вправи: 45 хвилин.

5. Мета вправи: навчити працювати з різними видами інформації, здійснювати пошуково-дослідницьку; критично мислити стосовно медіатекстів.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- визначення проблематики твору;
- розуміння їх актуальності для сьогодення;
- висловлювання власних суджень, вміння робити висновки, узагальнення;
- прогнозування можливих наслідків діяльності.

Медіаосвітні:

- володіння навичками застосування схеми аналізу медіатексту
- уміння працювати з різними видами інформації, здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність;
- уміння інтерпретувати, критично аналізувати медіатексти;
- здійснення пошуково-дослідницької діяльності;
- критичне мислення.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення;
- пошук та збір інформації;
- створення медіапродукції;
- факти і судження (думки).

8. Форми/методи роботи:

- робота в групах;
- дискусія;
- індивідуальна робота;
- метод критичного мислення «Павутинка дискусії»;
- мозковий штурм;
- порівняльний аналіз.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи

1. Авраменко О.М. Українська література: підруч. для 8 кл. загальноосвітн. навч. закл. [Електронний ресурс] / О.М. Авраменко. – К. : Грамота, 2016. – Режим доступу: http://www.gramota.kiev.ua/pdf/8kl_Ukr_lit_Avramenko.pdf.

2. Світова література: підруч. для 6 кл. загальноосвітн. навч. закл. [Електронний ресурс] / О.М. Ніколенко, Т.М. Конєва, О.В. Орлова. – К. : Грамота, 2014. – Режим доступу: <https://pidruchnyk.com.ua/505-svtova-literatura-nikolenko-konyeva-orlova-6-klas.html>.

10. Очікувані результати: учні

- уміють робити порівняльну характеристику головних персонажів творів;
- здійснюють пошуково-дослідницьку діяльність;
- працюють з різними видами інформації;
- коментують твір та вчинки дійових осіб;
- характеризують образи у творах.

11. Детальний опис вправи

І. Слово вчителя:

Понад століття п'єси Івана Карпенка-Карого мають незмінний успіх. Проблеми, які порушив автор, актуальні й сьогодні. Від комічного до трагічного – один крок. Адже тема грошей – одвічна тема. І стоятиме вона гостро в контексті людських стосунків, допоки існуватимуть грошові відносини. Чи існують у зарубіжній літературі образи, схожі на образ Герасима Калитки?

На уроці ми пригадаємо вивчені тексти з курсу зарубіжної літератури і спробуємо порівняти образи головних героїв двох творів: «Сто тисяч»

I. Карпенка-Карого і «Різдвяна пісня у прозі» Ч. Діккенса і створити їхні літературні портрети.

II. Для роботи клас об'єднується у 2 групи, кожна група отримує для роботи картку і текст твору (це може бути підручник для 8 класу «Українська література» та підручник для 6 класу «Зарубіжна література»).

Картка для роботи в групах

Складові характеристики героя та твору	Тези для характеристики героя та твору
Назва твору	
Автор	
Жанр твору	
Країна	
Час, коли відбуваються події	
Головний герой	
Що означає ім'я головного героя?	
Формула щастя головного героя	
Бажання	
Добрі вчинки головного героя	
Його найкращі друзі – це...	
Ставлення до людей, до себе	
Причини, які спонукали героя до таких дій	
Що очікує на героя в кінці твору?	

III. Презентація роботи груп.

Готова картка з характеристикою Герасима Калитки

Складові характеристики героя та твору	Тези для характеристики героя та твору
Назва твору	«Сто тисяч».
Автор	I. Карпенко-Карий.
Жанр твору	Трагікомедія.
Країна	Україна.
Час, коли відбуваються події	II пол. XIX ст.
Головний герой	Герасим Никодимович Калитка – сільський багатій.
Сімейний стан	Одружений, має сина.

Що означає ім'я головного героя?	Калитка – гаманець, шкіряна сумка для грошей
Формула щастя головного героя	Гроші – єдина складова щастя.
Бажання	Багатство, гроші, земля, яку потрібно постійно скуповувати.
Добрі вчинки головного героя	Немає.
Його найкращі друзі – це...	Гроші.
Ставлення до людей, до себе	<p>Калитка нікого не любить, окрім грошей.</p> <p>Заздрить усім, хто має більше багатства, не вірить, що вони досягли цього чесною працею.</p> <p>Заради грошей ладен чортові продати душу.</p> <p>Не зупиняється в гонитві за збагаченням навіть перед шахрайськими махінаціями.</p> <p>Заради збагачення недосипає і недоїдає, сам тяжко працює і своїм рідним не дає спуску:</p> <p style="padding-left: 40px;">ружину не жаліє, вона увесь час працює, коней жаліє дати для поїздки до церкви;</p> <p style="padding-left: 40px;">ина прагне одружити на багатій, а учити його не хоче;</p> <p style="padding-left: 40px;">кума здирає відсотки за позичені гроші.</p> <p>Скупий, сам не їсть і другим не дає.</p> <p>Поважає Копача за прагнення мати гроші, та єврея, який підробляє гроші.</p>
Причини, які спонукали героя до таких дій	<p>Тяжка праця.</p> <p>Бажання скуповувати землю, що робило людину заможною.</p> <p>Страх повернутися до бідності.</p>
Що очікує на героя в кінці твору?	Калитка через втрату грошей робить спробу самогубства (намагається

	повіситися), бо не може пережити втрати трьох тисяч карбованців. Щаслива людина не може повіситися. Хотілося, щоб він зрозумів свою помилку, проте фінал п'єси показує, що він навряд чи зміниться, бо життя його нічого не навчило.
--	--

Готова картка з характеристикою Скруджа

Складові характеристики героя та твору	Тези для характеристики героя та твору
Назва твору	«Різдвяна пісня в прозі».
Ім'я автора	Ч. Діккенс.
Жанр твору	Повість.
Країна	Англія.
Час, коли відбуваються події	I пол. XIX ст.
Головний герой	Містер Ебенізер Скрудж – власник торгового союзу «Скрудж і Марлей».
Сімейний стан	Неодружений.
Що означає ім'я головного героя?	«Scrooge» у перекладі з англійської мови – це скнара, скупий.
Формула щастя головного героя	Уважав, що гроші – це сила.
Бажання	Постійно жадає збагачення. Обдирає, заграбастує все.
Добрі вчинки головного героя?	Немає.
Його найкращі друзі – це...	Гроші, ділові справи.
Ставлення до людей, до себе	До людей відчуває злість. Не розуміє радості, яку інші відчують з приводу Різдва і Святка, які наближаються. Обурюється, коли дізнається, що 25 грудня (на Різдво) люди не працюють. Він – самотня людина. Насміхається з племінника. Відмовився від коханої.

	<p>Відмовляється пожертвувати благодійникам гроші на допомогу нужденним дітям.</p> <p>Давно вже нікого і нічого не любить, крім власних грошей.</p> <p>Старий похмурий скнара й дуже жорстока людина.</p>
Причини, які спонукали героя до таких дій	<p>Батьки працювали, не могли забрати його на Різдво зі школи.</p> <p>Ненависть героя до свята.</p> <p>Страждав, заздрих, пізнав бідність, поклявся, що стане багатим.</p>
Що очікує на героя в кінці твору?	<p>Герой побачив своє майбутнє і жахнувся.</p> <p>Зробився іншою людиною:</p> <ul style="list-style-type: none"> про радий, що наближається Різдво, славить Святки; ертвує величезну суму тим самим благодійникам, яких недавно прогнав; ідвищує платню клерку Бобу та допомагає його сім'ї; осилає найдорожчого різдвяного гусака бідному Бобу Кретчиту; ривітно ставиться до племінника; де святкувати Різдво до Фреда, який радо приймає його.

IV. Індивідуальна робота.

Завдання. На основі створених характеристик, підготувати порівняльний літературний портрет героїв. На роботу відводиться 5 хвилин.

Презентація порівняльного літературного портрету *Калитки та Скрудж* (2 відповіді).

Зразок

<i>Калитка</i>	<i>Скрудж</i>
----------------	---------------

<p>Сільський багатій, життя якого складається з двох понять – грошей і землі. Нікому не довіряє, сам гасає, як несамовитий, підганяючи наймитів, рахує кожний окраєць хліба. Гнобить усю сім'ю: б'є жінку, не дає обіцяного приданого за дочкою, мріє про багату невістку. Сам скупиться по-людськи поїсти, ніколи не п'є за свій рахунок. Не зупиняється у гонитві за збагаченням навіть перед шахрайськими махінаціями. Лізе в петлю, бо пропали гроші.</p>	<p>Власник торгової спілки. Стара немічна людина. Сумне дитинство і нелюбов батьків зробили його злим та самотнім. Єдиною втіхою для нього стали гроші. Він не любив людей, не співчував їм і ніколи не допомагав. Навіть єдиному близькому родичу – племіннику відмовив у допомозі. Зустріч з трьома духами змінила героя. Він став щедрим, добрим, співчутливим.</p>
---	--

V. Метод «Павутинка дискусії»

Спробувати дати відповідь на питання «Чи є Герасим Калитка / Ебенізер Скрудж бездуховною людиною?»

Метод «Павутинка дискусії». Стратегія спрямована на організацію дискусії в класі й формування в учнів чіткої позиції щодо обговорюваних проблем на рівні дібраних ними аргументів.

Алгоритм роботи.

Учитель формує проблему, над якою працює клас. Для організації роботи учням пропонується користуватися таблицею:

ТАК	Проблемне питання	НІ
аргументи		аргументи
Висновок		

У двох колонках «Так» – «Ні» фіксуються аргументи, що схвально або заперечно відповідають на проблему.

Кожний учень робить свій висновок щодо поставленої учителем проблеми.

Стратегія має за мету допомогти організувати у класі дискусію, а учневі – розібратися у питаннях, які виносяться на розсуд. Застосовується під час аналізу художніх творів у тому числі при виборі пообразного та ідейно-тематичного шляху аналізів художнього тексту.

Учитель:

- Як ви гадаєте, чи можна наших героїв вважати бездуховними людьми? Щоб дати відповідь на це питання, пропоную повернутися до наших 2-х груп, у яких ви сьогодні працювали, і заповнити таблиці.

ТАК	Чи є Герасим Калитка бездуховною людиною?	НІ
аргументи		аргументи
Висновок		

ТАК	Чи є Ебенізер Скрудж бездуховною людиною?	НІ
аргументи		аргументи
Висновок		

Учні дають відповіді на поставлене запитання.

Відповідь

Герасим Калитка – бездуховна людина. Він жорстокий і страшний, бо може пожертвувати навіть щастям власних дітей заради збагачення. Родинні почуття в Герасима Калитки притуплені власницькими інтересами. Жадоба збагачення стала єдиною всепоглинаючою пристрастю глитая.

Скрудж – бездуховна людина, він душевно зчерствілий, з холодним серцем. Йому невідома щедрість, доброта, милосердя. Він взагалі не любить людей, а сам нагадує труп, привид, бо не має душі.

Учитель:

- *Як вплинуло, те, що сталося з Калиткою та Скруджем, на їхнє подальше життя? Чи змінився сенс життя для кожного?*

Орієнтовна відповідь:

Для Калитки гонитва за наживою стає фатальною. Калитка заздрить Жолудеві, Пузиреві і докладає всіх зусиль, щоб взяти верх над ними. Він вирішує, що Жолудь «не інакше, як нечистим путем» досягнув свого багатства. Тому й захопила його перспектива вигідно придбати фальшивих сто тисяч. При цьому він навіть досвідченого шахрая спробував обдурити: заплатив йому, замість п'яти, тільки три тисячі карбованців. Та, засліплений жадобою багатства, Калитка сам пошився в дурні: замість фальшивих грошей шахрай підсунув йому мішок з чистим папером. Це доводить Калитку до відчаю, він кидається вішатись, а коли його рятують, він заявляє: «Нащо ви мене зняли з вірьовки? Краще смерть, ніж така потеря!»

Для Скруджа, який ніколи не святкував Різдва, зустріч з трьома духами стала можливістю переродження. Ця зустріч змінила героя. Подорож Скруджа у своє дитинство, в теперішнє та майбутнє допомогли йому багато дечого зрозуміти. Це так вплинуло на нього, що він зробився зовсім іншою людиною – давав щедрі пожертви бідним, допоміг сім'ї клерка Боба, привітно ставився до племінника – сина улюбленої сестри Фен.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи

Для цієї вправи доцільним буде випереджувальне домашнє завдання: згадати зміст повісті Ч. Діккенса «Різдвяна пісня у прозі», яка вивчалась учнями у 6 класі.

13. Перелік використаних джерел.

1. Савельєва Л.В. Бездуховність людини, засліпленої прагненням до наживи, у трагікомедії І. Карпенка-Карого «Сто тисяч» [Електронний ресурс] / Савельєва Людмила Володимирівна. – Режим доступу:

<https://vseosvita.ua/library/bezduhovnist-ludini-zasliplenoj-pragnennam-do-nazivi-u-tragikomedii-i-karpenka-karogo-sto-tisac-12827.html>.

2. Характеристика Скруджа за твором Чарльза Дікенса «Різдвяна пісня в прозі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.google.com.ua/search?rlz=1C1XYJR_enUA809UA809&biw=1466&bih=642&ei=gwoRXXKjpK_LOrgSX55a4Cg&q=%D0%9B%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9+%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82+%D0%A1%D0%BA%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%B6%D0%B0&oq=%D0%9B%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9+%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82+%D0%A1%D0%BA%D1%80%D1%83%D0%B4%D0%B6%D0%B0&gs_l=psy-ab.3..33i160.6616.9485..12128..0.0..0.166.904.0j7.....0....1..gws-wiz.....0i71j0i22i30.MyGnIABe3-A.

3. Ебінізер Скрудж – головний герой «Різдвяної пісні у прозі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrtvory.ru/ebinizer-skrudzh-golovnij-geroj-rizdvyano%D1%97-pisni-u-prozi-ch-dikkensa.html>.

4. Переродження Скруджа як наслідок осмислення свого життя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fable.in.ua/pererodzhennya-skrudzha-yak-naslidok-osmislennya-svogo-zhittya/>.

Боклагова Лілія Леонідівна, учителька української мови та літератури комунального закладу «Харківський ліцей № 152 Харківської міської ради»

Кейс медіаосвітніх вправ для учнів 6 класу до розділу «Морфологія. Орфографія. Прикметник як частина мови»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ:

на уроках у ЗЗСО.

Освітня галузь:

мовно-літературна.

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

українська мова.

Назва розділу предмета/курсу, до якого пропонується цикл вправ:

розділ 5. «Морфологія. Орфографія. Прикметник як частина мови».

Цільова аудиторія:

учні/учениці 6 класу.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Повні й короткі форми прикметників.

2. Назва вправи: «Еврика».

3. Анотація: вправа для уроку з української мови в 6 класі. Інформація відповідає програмовому матеріалу та віковим особливостям здобувачів освіти. Доцільна для використання під час вивчення теми «Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Повні й короткі форми прикметників». Учні пропонується скористатися статтями з інтернету, виокремити головне та другорядне, розвиваючи своє критичне мислення, створити «Ромашку Блума» на основі отриманих знань. Вправа також стимулює до пошукової роботи, аналізу, порівняння та узагальнення теоретичного матеріалу.

4. Тривалість вправи: 30-35 хвилин.

5. Мета вправи: підвищити рівень обізнаності з медіаграмотності, а саме розвивати навички критичного мислення; навчити учнів критично сприймати інформацію з різноманітних джерел, аналізувати інформацію, виокремлювати головне та другорядне, щоб поглибити знання про прикметник як частину мови, розуміти значення прикметника, знати морфологічні ознаки, вміти визначати синтаксичну роль прикметника.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися

Предметні:

- мовленнєва,
- інтелектуальна,
- креативна.

Медіаосвітні:

- критичне мислення.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення.

8. Форми/методи роботи:

- метод критичного мислення «Ромашка Блума»,
- індивідуальна робота,
- робота з текстом.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютери/гаджети з доступом до інтернет,
- презентація до уроку,
- роздатковий матеріал – пам'ятка «Ромашки Блума».

10. Очікувані результати:

- учні знають, що таке прикметник, його значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль;
- уміють розрізняти повні та короткі форми прикметників;
- володіють навичками критичного мислення.

11. Детальний опис вправи:

Вправа складається з двох блоків: теоретичного та практичного.

Теоретичний блок.

Учитель пропонує ознайомитися з правилами (на це завдання буде 15 хвилин):

- подивитися відео [1]

<https://www.youtube.com/watch?v=ejeNi3CaqIc&t=26s>

- прочитати інформацію [2]

<https://zno.if.ua/?p=2696>

- опрацювати презентацію [3]

<https://naurok.com.ua/prezentaciya-prikmetnik-znachennya-morfologichni-oznaki-82013.html>

Далі учні сканують QR-код та читають про таку технологію критичного мислення, як «Ромашка запитань Блума» [4].

[5]

Пропонується переглянути відеоматеріал, щоб краще зрозуміти, як заповнювати шаблон [6].

Практичний блок.

Учитель демонструє на екрані шаблон «Ромашки Блума», учні заповнюють його відповідними запитаннями до теми уроку (на це завдання буде 15 хвилин).

[7]

Після виконання вправи учні надсилають вчителю свої роботи або презентують їх (на розсуд педагога).

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Для виконання цієї вправи потрібно вчителю підготувати роздатковий матеріал (пам'ятка «Ромашка Блума»), знайти теоретичний матеріал та закодувати його за допомогою QR-коду, завантажити відео (інструкція щодо

заповнення «Ромашки Блума»), а також бажано підготувати презентацію (наочність допоможе легше учням впоратися із завданням).

13. Перелік використаних джерел:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=ejeNi3CaqIc&t=26s>
2. <https://zno.if.ua/?p=2696>
3. <https://naurok.com.ua/prezentaciya-prikmetnik-znachennya-morfologichni-oznaki-82013.html>
4. <https://naurok.com.ua/tehnologiya-romashka-bluma-346126.html>
5. <https://me-qr.com/uk/qr-code-generator/qr>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=cICxdy1SfeY>
7. <https://viakiev.blogspot.com/2017/12/blog-post.html>

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема уроку, до якого розроблено вправу: Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні. Перехід прикметників із однієї групи в іншу.

2. Назва вправи: «Навчання без роздумів марне, але й роздуми без навчання небезпечні...»

3. Анотація: вправа для уроку з української мови в 6 класі. Інформація відповідає програмовому матеріалу та віковим особливостям здобувачів освіти. Учні отримують завдання об'єднати прикметники в групи за значенням, під час дебатів скористатися методом «Прес», щоб довести свою точку зору. Ця вправа допоможе їм розвивати навички критичного мислення, формулювати думки чітко, логічно та послідовно, не боятися виступати перед аудиторією.

4. Тривалість вправи: 25-30 хвилин.

5. Мета вправи: підвищити рівень обізнаності з медіаграмотності, а саме розвивати навички критичного мислення; розвивати вміння ефективного пошуку інформації; навчитися доводити свою точку зору, аргументувати її.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися

Предметні:

- мовленнєва,
- інтелектуальна,
- креативна.

Медіаосвітні:

- критичне мислення.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення.

8. Форми/методи роботи:

- метод критичного мислення «Прес»,
- дебати,
- колективна робота,
- робота з текстом.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютери/гаджети з доступом до інтернет,
- презентація до уроку,
- роздатковий матеріал – пам'ятка з медіаосвіти.

10. Очікувані результати:

Учні/учениці

- знають групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні;
- уміють знайти прикметники, які перейшли з однієї групи в іншу;
- володіють навичками критичного мислення.

11. Детальний опис вправи:

Вправа складається з теоретичного та практичного блоків. У теоретичному блоці учні дивляться навчальне відео [1], опрацьовують презентацію [2].

В практичному блоці учнів за допомогою застосунку «Колеса удачі» вчитель викликає відповідати по черзі [3]. Кожен розгадує ребус (програма «Генератор ребусів» [4]), називає прикметник і за допомогою методу «Прес» доводить, до якого розряду належить той чи той прикметник. На екрані здобувачі освіти бачать пам'ятку метод «Прес» [5].

Метод «прес»

- Метод "прес" використовується у випадках, коли виникають суперечливі питання і вам потрібно зайняти й аргументувати чітко визначену позицію.
- Метод "прес" має чотири етапи. Учні роздаються матеріали методу:

□ ПОЗИЦІЯ Я вважаю, що ...
(висловіть свою думку, поясніть, у чому полягає ваш погляд)

□ ОБГРУНТУВАННЯ ...тому, що...
(наведіть причину появи цієї думки, тобто на чому ґрунтуються докази на підтримку вашої позиції)

□ ПРИКЛАД ... наприклад...
(наведіть факти, які демонструють ваші докази, вони підсилять вашу позицію)

□ ВИСНОВКИ Отже (тому), я вважаю...
(узагальніть свою думку, зробіть висновок про те, що необхідно робити; тобто, це є заклик прийняти вашу позицію)

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Для виконання цієї вправи педагогу потрібно знайти відео/презентацію про метод «Прес», щоб здобувачі освіти побачили на конкретних прикладах, як цей метод можна використовувати на практиці, також необхідно підготувати роздатковий матеріал (пам'ятки), прикметники, які учні будуть об'єднувати в групи, можна за допомогою застосунку «Генератор ребусів» закодувати слова (дітям завжди цікава ігрова форма роботи, а також різноманітні завдання, де потрібно конкурувати один з одним).

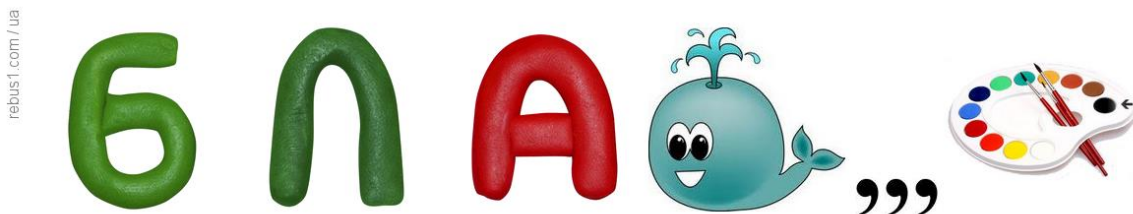
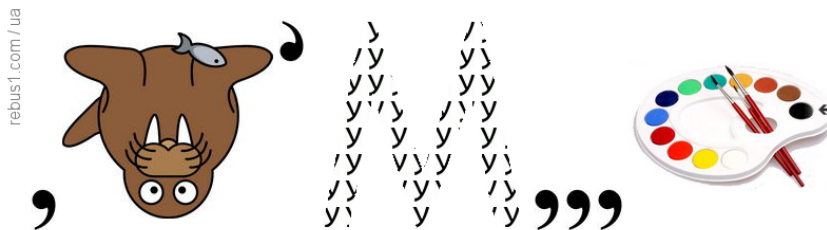
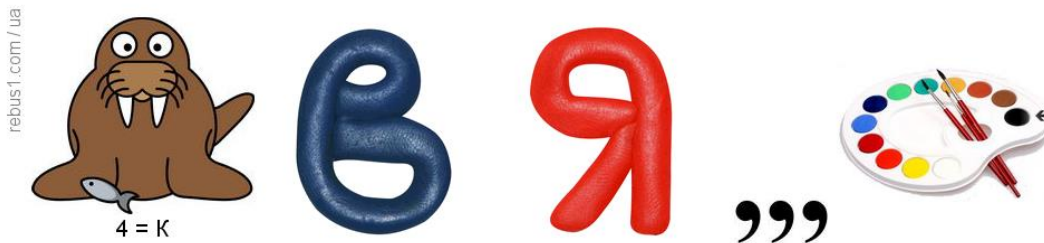
13. Перелік використаних джерел:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=YsR76yljASI&t=21s>
2. <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-grupi-prikmetnikiv-zaznachennyam-yakisni-vidnosni-prisviyni-perehid-prikmetnikiv-iz-odnie-grupi-v-inshu-245429.html>
3. <https://spinthewheel.io/uk>
4. http://rebus1.com/ua/index.php?item=rebus_generator
5. <https://naurok.com.ua/prezentaciya-interaktivnist-v-osvitnomu-procesi-129314.html>

14. Додаткові матеріали:

Ребуси до уроку:

Медіаосвітня вправа 3

1. **Тема уроку, до якого розроблено вправу:** Ступені порівняння якісних прикметників, їх творення.
2. **Назва вправи:** «Найрозумніший».
3. **Анотація:** вправа для уроку з української мови в 6 класі. Інформація відповідає програмовому матеріалу та віковим особливостям здобувачів освіти. Учні повинні прочитати закодовані статті з інтернету про ступені

порівняння прикметника, заповнити схему «Фішбоун». Ця вправа допоможе розвивати критичне мислення учнів, стимулює їх до пошукової роботи, навчає виокремлювати головне та другорядне, аналізувати, узагальнювати теоретичний матеріал, працювати в парах або групах.

4. Тривалість вправи: 30-35 хвилин.

5. Мета вправи: підвищити рівень обізнаності з медіаграмотності, а саме розвивати навички критичного мислення; розвивати розумові навички учнів, вміння приймати виважені рішення, працювати з інформацією, аналізувати різні сторони явищ, стимулює до групової пошукової творчої діяльності, запускає механізми самоосвіти і самоорганізації.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- мовленнєва,
- інтелектуальна,
- креативна.

Медіаосвітні:

- критичне мислення.

7. Теми медіаграмотності:

- критичне мислення.

8. Форми/методи роботи:

- метод критичного аналізу інформації Fishbone,
- робота з текстом,
- робота в групі чи в парі.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- комп'ютери/гаджети з доступом до інтернет,
- презентація до уроку,
- роздатковий матеріал – пам'ятка з медіаосвіти.

10. Очікувані результати:

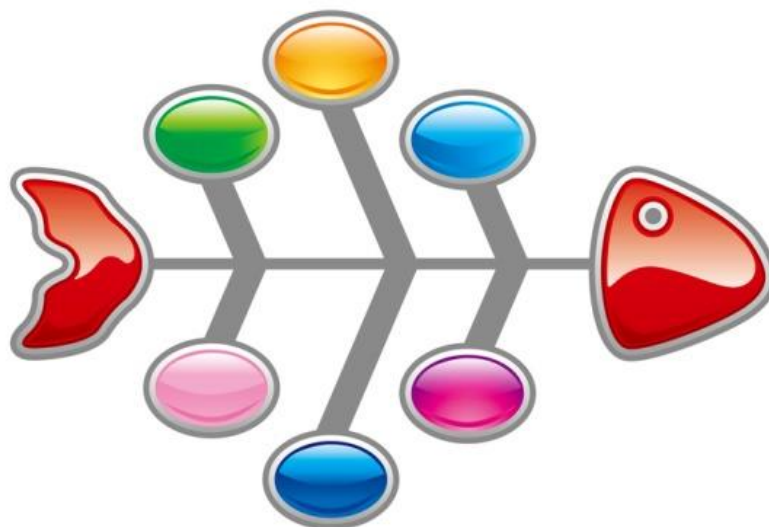
Учні/учениці

- знають, як утворюються ступені порівняння якісних прикметників,
- уміють визначати ступінь порівняння прикметника;
- володіють навичками критичного мислення.

11. Детальний опис вправи:

Учням на уроці пропонується заповнити шаблон «Риб'яча кістка» або «Скелет риби». Для цього здобувачам освіти дається час ознайомитися з теорією, а саме подивитися відеоматеріал [1] та ознайомитися з презентацією [2]. Вчитель об'єднує школярів у пари або у групи, якщо це онлайн-урок, то створює сесійні зали. Дається час на підготовку та створення «Риб'ячої

кістки», попередньо кожен отримує шаблон та інструкції щодо цієї методики [3]. Через 20 хвилин учні обирають спікера (кожна група свого), а він, у свою чергу, презентує проєкт.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Для виконання цієї вправи педагогу потрібно знайти статтю про метод «Fishbone», щоб здобувачі освіти побачили на конкретних прикладах, як цей метод можна використовувати на практиці, також необхідно підготувати роздатковий матеріал (шаблони).

13. Перелік використаних джерел:

1. https://www.youtube.com/watch?v=JbSc3W_S2kg&t=22s
2. <https://www.miyklas.com.ua/p/ukrainska-mova/6-klas/prikmetnik-47431/stupeni-porivniannia-iakisnikh-prikmetnikiv-46718/re-b0534b68-9b30-464f-9946-58b6770adfbf>
3. <https://osvitanova.com.ua/posts/4806-metod-dlia-krytychnoho-analizu-informatsii-fishbone>

Напрямок: Медіаосвіта в базовій і старшій школі

Кейс медіаосвітніх вправ для окремого розділу авторських програм гуртків і факультативів медіаосвітньої спрямованості, кіноклубів

*Немова Олена Павловна, директорка,
вчителька математики комунального
закладу «Харківський ліцей № 184
Харківської міської ради»*

Кейс медіаосвітніх вправ для тренінгових занять з елементами бібліотерапії за авторською програмою для учнів старших класів»

Загальна характеристика кейсу медіаосвітніх вправ

Застосування кейсу вправ:

для проведення поза уроками.

Освітня галузь:

соціальна і здоров'язбережувальна.

Предмет/курс, до якого розроблено кейс медіаосвітніх вправ:

Ознайомлення з соціумом.

Назва розділу авторської програми, до якого пропонується цикл вправ:

розділ 1. Індивідуально-соціальні особливості людини.

Цільова аудиторія:

учні/учениці 11 класу.

Детальний опис медіаосвітніх вправ

Медіаосвітня вправа 1

1. Тема заняття: «Емоційний інтелект»

2. Назва вправи: «Амелі».

3. Анотація: У процесі проведення тренінгових занять з елементами бібліотерапії за авторською програмою для учнів старших класів заплановано перегляд художніх фільмів з подальшим обговоренням. А саме спостереження за емоціями та поведінкою героїні фільму «Амелі» з подальшим їх аналізом.

4. Тривалість вправи: обговорення 30-40 хвилин (без урахування попереднього перегляду фільму).

5. Мета вправи: сприяти формуванню емоційного інтелекту в учнів.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- спілкування державною мовою;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- соціальна та громадянська компетентності.

Медіаосвітні:

- розуміння соціокультурного контексту функціонування медіа;
- взаємодія з медіапростором, створення нових елементів

медіакультури сучасного суспільства.

7. Теми медіаграмотності:

- стереотипи;
- факти і судження (думки).

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- дискусія;
- методи критичного мислення («Займи позицію»).

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- фільм «Амелі» (https://uakino.club/filmy/genre_comedy/99-neymovrnadolya-amel-pulen.html).

10. Очікувані результати:

Учні/учениці

- навчаться аналізувати емоції та поведінку головної героїні фільму «Амелі».

11. Детальний опис вправи.

Загальний аналіз персонажа:

- Опишіть поведінку та риси особистості Амелі.
- Які основні риси характеру ви спостерігаєте у героїні?

Спостереження за емоційною сферою:

- Які емоції переважають у героїні? Як вона виражає свої почуття?
- Які ситуації викликають найсильніші емоції у героїні?

Міжособистісні взаємини:

- Як вона взаємодіє з іншими персонажами у фільмі?

- Чи є у неї близькі друзі чи особи, з якими вона має складні стосунки?

Аналіз розвитку персонажа:

- Як змінюється героїня протягом фільму? Які події впливають на її розвиток?
- Чи є у неї особисті проблеми чи внутрішні конфлікти?

Запитання для обговорення:

- Як ви вважаєте, які фактори впливають на особистість Амелі?
- Які можливі психологічні механізми використовує героїня для подолання життєвих труднощів?

Рекомендації для подальших досліджень:

- Які аспекти особистості героїні залишаються невивченими або варто дослідити глибше?

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Дотримуватись умов проведення дискусії, а також скласти ситуацію, в процесі якої юнак чи дівчина мають поставити себе на місце героїні.

13. Перелік використаних джерел:

1. Туріщева, Л. В., Погорела Л.М. Бібліотерапія в роботі з дітьми з особливими потребами. Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. 2016. № 4. С. 5-8.

Медіаосвітня вправа 2

1. Тема заняття: «Лідер та лідерські якості»

2. Назва вправи: «Лідер» у «Темні часи».

3. Анотація: У процесі проведення тренінгових занять з елементами бібліотерапії за авторською програмою для учнів старших класів заплановано перегляд художніх фільмів «Лідер» та «Темні часи» з подальшим обговоренням та аналізом.

4. Тривалість вправи: обговорення 30-40 хвилин (без урахування попереднього перегляду фільму).

5. Мета вправи: сприяти формуванню лідерських якостей.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- спілкування державною мовою;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- соціальна та громадянська компетентності.

Медіаосвітні:

- розуміння соціокультурного контексту функціонування медіа;
- взаємодія з медіапростором, створенні нових елементів медіакультури сучасного суспільства.

7. Теми медіаграмотності:

- стереотипи;
- факти і судження (думки).

8. Форми/методи роботи:

- аналіз медіатекстів;
- дискусія,
- порівняльний аналіз.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- фільми «Лідер» та «Темні часи» (<https://uakino-lu.com/340-lider.html>;
<https://uakino.club/filmy/militaries/5950-temn-chasi.html>).

10. Очікувані результати:

Учні/учениці

- навчаться досліджувати та аналізувати особистість та лідерські якості Джаярам Джаялаліти та О.У. Черчілля.

11. Детальний опис вправи.

Ознайомтеся з біографією двох політичних діячів та визначте основні закономірності в розвитку лідерських якостей.

Обговорення відбувається за таким планом:

- Основні факти біографії, що відображають етапи становлення лідерських якостей.
- Основні досягнення.
- Основні фактори, що вплинули на розвиток лідерських якостей.
- Що спільного у цих політичних діячів?
- Чим відрізняється їхній лідерський шлях?
- Висновки

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Дотримуватись умов проведення дискусії, а також скласти ситуацію, в процесі якої юнак чи дівчина мають здійснити порівняльний аналіз.

13. Перелік використаних джерел:

1. Туріщева, Л. В., Погорела Л.М. Бібліотерапія в роботі з дітьми з особливими потребами. Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. 2016. № 4. С. 5-8.

Медіаосвітня вправа 3

1. Тема заняття: «Толерантність як ознака високого духовного розвитку».

2. Назва вправи: «До зустрічі з тобою».

3. Анотація: У процесі проведення тренінгових занять з елементами бібліотерапії за авторською програмою для учнів старших класів передбачено

перегляд художнього фільму «До зустрічі з тобою» з подальшим обговоренням.

4. Тривалість вправи: обговорення 30-40 хвилин (без урахування попереднього перегляду фільму).

5. Мета вправи: сприяти розвитку толерантного ставлення до інших людей.

6. Компетентності, які будуть формуватися/розвиватися:

Предметні:

- спілкування державною мовою;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- соціальна та громадянська компетентності.

Медіаосвітні:

- розуміння соціокультурного контексту функціонування медіа;
- взаємодія з медіапростором, створенні нових елементів медіакультури

сучасного суспільства.

7. Теми медіаграмотності:

- стереотипи;
- факти і судження (думки).

8. Форми/методи:

- аналіз медіатекстів,
- дискусія,
- мозковий штурм.

9. Необхідне обладнання/матеріали для дистанційної роботи:

- фільм «До зустрічі з тобою» (https://uakino.club/filmy/genre_drama/1147-do-zustrch-z-toboyu.html).

10. Очікувані результати:

Учні навчатися досліджувати та аналізувати проблеми людини з обмеженими можливостями.

11. Детальний опис вправи.

Використовуючи мозковий штурм, створіть проєкт клубу інтересів для героїв фільму, в якому буде цікаво та комфортно будь-якій людині.

Особливу увагу звернути на мету такого клубу; які напрями можуть бути в клубі; хто має працювати в такому клубі; які правила мають бути встановлені в такому клубі.

12. Поради педагогу щодо виконання вправи:

Створити умови для проведення мозкового штурму.

13. Перелік використаних джерел:

1. Туріщева, Л. В., Погорела Л.М. Бібліотерапія в роботі з дітьми з особливими потребами. Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. 2016. № 4. С. 5.

Збірник
за матеріалами обласного фестивалю
«Калейдоскоп медіаосвітніх вправ»

20 квітня – 20 червня 2024.

Харків.

Україна

**Матеріали друкуються в авторській редакції.
За точність викладеного матеріалу відповідальність несуть автори**

